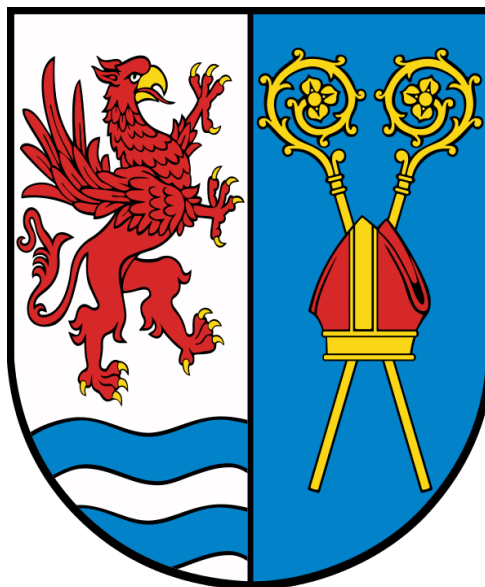

POWIAT KOŁOBRZESKI

***PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU KOŁOBRZESKIEGO
NA LATA 2014 – 2017
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018 – 2021
AKTUALIZACJA II***

Sierpień 2014 r.

Zamawiający

Powiat Kołobrzegi

Plac Ratuszowy 1
78-100 Kołobrzeg

Realizacja

EXPERT

ul. Gołębka 4
62-065 Grodzisk Wielkopolski
biuro@expeco.pl

1. Wprowadzenie	- 9 -
1.1. Podstawa prawna.....	- 9 -
1.2. Cel i zakres	- 9 -
1.3. Źródła danych	- 10 -
1.4. Polityka Ekologiczna Państwa	- 11 -
2. Charakterystyka Powiatu Kołobrzeskiego.....	- 15 -
2.1. Położenie	- 15 -
2.2. Klimat.....	- 20 -
2.3. Społeczność.....	- 21 -
2.4. Gospodarka i rolnictwo	- 23 -
2.5. Świadomość ekologiczna mieszkańców	- 30 -
2.6. Infrastruktura inżyniersko – techniczna.....	- 32 -
2.6.1. Infrastruktura transportowa.....	- 32 -
2.6.2. Infrastruktura wodociągowa.....	- 35 -
2.6.3. Infrastruktura kanalizacyjna.....	- 38 -
2.6.4. Zaopatrzenie w ciepło i gaz ziemny	- 44 -
2.6.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	- 45 -
3. Charakterystyka zasobów i walorów środowiska przyrodniczego	- 46 -
3.1. Formy ochrony przyrody	- 48 -
3.1.1. Natura 2000	- 48 -
3.1.2. Rezerваты przyrody.....	- 53 -
3.1.3. Użytki ekologiczne.....	- 54 -
3.1.4. Stanowiska dokumentacyjne	- 55 -
3.1.5. Obszary chronionego krajobrazu	- 56 -
3.1.6. Pomniki przyrody.....	- 57 -
3.1.7. Europejska Sieć Ekologiczna ECONET.....	- 79 -
3.1.8. Ochrona gatunkowa	- 80 -
3.1.9. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 82 -
3.2. Lasy	- 84 -
3.2.1. Analiza stanu istniejącego.....	- 84 -
3.2.2. Zagrożenia oraz cele w zakresie poprawy stanu	- 89 -
3.3. Turystyka.....	- 92 -
3.3.1. Analiza stanu istniejącego	- 92 -
3.3.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu negatywnego oddziaływania turystyki na środowisko naturalne	- 96 -
3.4. Kopaliny.....	- 96 -
3.4.1. Analiza stanu istniejącego	- 96 -
3.4.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 100 -
4. Stan środowiska	- 100 -
4.1. Powietrze atmosferyczne	- 100 -
4.1.1. Analiza stanu istniejącego	- 100 -
4.1.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 107 -
4.2. Wody powierzchniowe i podziemne	- 108 -
4.2.1. Analiza stanu istniejącego	- 109 -
4.2.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 119 -

4.3. Hałas	- 119 -
4.3.1. Analiza stanu istniejącego	- 119 -
4.3.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 122 -
4.4. Oddziaływanie PEM	- 123 -
4.4.1. Analiza stanu istniejącego	- 123 -
4.4.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 126 -
4.5. Gospodarka odpadami	- 126 -
4.5.1. Analiza stanu istniejącego	- 126 -
4.5.2. Problemy w gospodarce odpadami na terenie Powiatu	- 132 -
4.6. Awarie przemysłowe	- 132 -
4.6.1. Analiza stanu istniejącego	- 132 -
4.6.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 133 -
4.7. Powierzchnia ziemi, w tym gleby	- 134 -
4.7.1. Analiza stanu istniejącego	- 134 -
4.7.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 137 -
4.8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	- 137 -
4.8.1. Analiza stanu istniejącego	- 137 -
4.8.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 143 -
4.9. Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą	- 143 -
4.9.1. Analiza stanu istniejącego	- 143 -
4.9.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu	- 145 -
5. Cele oraz kierunki ochrony środowiska w dokumentach wyższego szczebla ..	- 146 -
5.1. Polityka Ekologiczna Państwa	- 146 -
5.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego ...	- 147 -
6. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego	- 153 -
7. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska	- 175 -
7.1. Ogólne zasady zarządzania Programem	- 175 -
7.2. Instrumenty zarządzania Programem	- 176 -
7.3. Wytyczne do gminnych Programów Ochrony Środowiska	- 177 -
8. Źródła finansowania	- 178 -
9. Monitoring Programu Ochrony Środowiska	- 183 -
10. Podsumowanie	- 185 -
11. Literatura	- 186 -

Spis wykresów

<i>Wykres 1 Liczba ludności Powiatu Kołobrzeskiego w podziale na gminy</i>	<i>- 22 -</i>
<i>Wykres 2 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na sekcje</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Wykres 3 Ilość zużytej wody w podziale na odbiorców</i>	<i>- 37 -</i>
<i>Wykres 4 Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu (NO₂) w hitach 2006-2013 w punkcie pomiarowym w Kołobrzegu, przy ul. J. Słowackiego</i>	<i>- 103 -</i>
<i>Wykres 5 Stężenia średnioroczne dwutlenku siarki (SO₂) w latach 2006-2013 w punkcie pomiarowym w Kołobrzegu, przy ul. J. Słowackiego</i>	<i>- 104 -</i>
<i>Wykres 6 Podział środków w ramach POliŚ na lata 2014-2020</i>	<i>- 180 -</i>

Spis rysunków

<i>Rysunek 1 Położenie powiatu na tle jednostek fizyczno – geograficznych wg Kondrackiego ..</i>	- 15 -
<i>Rysunek 2 Położenie administracyjne Powiatu Kołobrzeskiego.....</i>	- 17 -
<i>Rysunek 3 Gęstość zaludnienia Powiatu Kołobrzeskiego.....</i>	- 23 -
<i>Rysunek 4 Użytkowanie gruntów w Powiecie Kołobrzeskim</i>	- 30 -
<i>Rysunek 5 Sieć dróg na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 33 -
<i>Rysunek 6 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej.....</i>	- 39 -
<i>Rysunek 7 Schemat blokowy oczyszczalni ścieków w Korzyścienku.....</i>	- 43 -
<i>Rysunek 8 Wybrane formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Kołobrzeskiego Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl.....</i>	- 47 -
<i>Rysunek 9 Sieć korytarzy ekologicznych z podziałem na korytarze międzynarodowe i krajowe.....</i>	- 80 -
<i>Rysunek 10 Lesistość Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 85 -
<i>Rysunek 11 Obwody łowieckie na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....</i>	- 88 -
<i>Rysunek 12 Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego w 2013 r. z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla B(a)P pod kątem ochrony zdrowia.</i>	- 106 -
<i>Rysunek 13 Wody powierzchniowe na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 108 -
<i>Rysunek 14 Lokalizacja JCWPd na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....</i>	- 117 -
<i>Rysunek 15 Lokalizacja punktów monitoringu wód podziemnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego w 2012 r.</i>	- 118 -
<i>Rysunek 16 Gleby Powiatu Kołobrzeskiego wg nomenklatury FAO.....</i>	- 136 -
<i>Rysunek 17 Rozkład strumienia ciepła na obszarze Polski (Szewczyk, Gientka, 2007). -</i>	- 142 -
<i>Rysunek 18 Zagrożenie powodziowe na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 144 -

Spis tabel

<i>Tabela 1 Powierzchnia i miejscowości w poszczególnych gminach powiatu.....</i>	- 16 -
<i>Tabela 2 Liczba ludności w latach 2010 – 2013</i>	- 22 -
<i>Tabela 3 Podmioty wg sekcji PKD (2007) w Powiecie Kołobrzeskim w 2013 r.</i>	- 24 -
<i>Tabela 4 Użytkowanie gruntów w Powiecie Kołobrzeskim w podziale na gminy [ha].....</i>	- 29 -
<i>Tabela 5 Zestawienie ujęć wody na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 35 -
<i>Tabela 6 Zestawienie Stacji Uzdatniania Wody na terenie Powiatu.....</i>	- 36 -
<i>Tabela 7 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu w podziale na gminy (stan na 31 grudnia 2013 r.).....</i>	- 37 -
<i>Tabela 8 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w podziale na gminy (stan na 31 grudnia 2013 r.).....</i>	- 38 -
<i>Tabela 9 Parametry oczyszczonych ścieków.....</i>	- 42 -
<i>Tabela 10 Zaopatrzenie w energię elektryczną w Powiecie Kołobrzeskim w latach 2010 – 2012</i>	- 46 -
<i>Tabela 11 Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 57 -
<i>Tabela 12 Lesistość powiatu</i>	- 85 -
<i>Tabela 13 Wykaz zabytków na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....</i>	- 93 -
<i>Tabela 14 Złoża surowców naturalnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 97 -
<i>Tabela 15 Obszary górnicze na terenie Powiatu Kołobrzeskiego</i>	- 99 -
<i>Tabela 16 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego [tys. Mg].....</i>	- 101 -
<i>Tabela 17 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia</i>	- 104 -

Tabela 18 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - według oceny rocznej za 2013 r.	- 105 -
Tabela 19 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} dla Powiatu Kołobrzeskiego.....	- 121 -
Tabela 20 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} (Rościęcino - Kołobrzeg).....	- 122 -
Tabela 21 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} (Kołobrzeg przejście).....	- 122 -
Tabela 22 Wykaz nadajników telefonii komórkowej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego	- 123 -
Tabela 23 Wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego w 2012r.....	- 125 -
Tabela 24 Składowiska odpadów na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....	- 128 -
Tabela 25 Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....	- 129 -
Tabela 26 Masa wytworzonych odpadów w grupach 1-19 na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.....	- 131 -
Tabela 27 Harmonogram zadań	- 153 -
Tabela 28 Wskaźniki służące do monitoringu Programu Ochrony Środowiska	- 183 -

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna

Przedmiotem niniejszego opracowania jest II aktualizacja „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017 aktualizacja I” przyjętego uchwałą nr LI/310/2010 dnia 22 października 2010 r. Zgodnie z art. 17 ust 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.) w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza się odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, które przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Zgodnie z ww. artykułem, Zarząd Powiatu ma obowiązek opracować program ochrony środowiska, który następnie opiniowany jest przez jednostkę wyższego rzędu czyli Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Zgodnie z art. 18 ww. ustawy po procesie opiniowania projekt dokumentu zostaje uchwalony odpowiednio przez Radę Powiatu.

1.2. Cel i zakres

Zakres Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego przedstawia aktualny stan środowiska we wszystkich jego komponentach, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację działań administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym prawo miejscowe tym samym nie ingeruje w kompetencje instytucji na poziomie rządowym i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego zapisy i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001r. (t.j. Dz. U. z 2013 poz 1232 ze zm.) która definiuje ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin w myśl (Art.14 ust.1), określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym o mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Celem sporządzania aktualizacji powiatowego programu ochrony środowiska jest uaktualnienie na szczeblu lokalnym podstaw realizacji „Polityki Ekologicznej Państwa”, które odświeżą:

- cele polityki ekologicznej na terenie powiatu, w podziale na cele krótkookresowe, średniookresowe i długookresowe,
- wybrane priorytety ekologiczne z uzasadnieniem ich wyboru,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych, których podejmuje się powiat,
- środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Do najistotniejszych celów w zakresie ochrony środowiska wytyczonych dla Powiatu Kołobrzeskiego zaliczyć należy:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- ochrona powietrza, ochrona przed hałasem,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- ochrona wód,
- ochrona gleb,
- ochrona zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie skutecznej akcji edukacyjnej.

W powiatowym programie powinny być uwzględnione:

- zadania własne powiatu tzn. te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu,
- zadania koordynowane tzn. finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim, bądź centralnym,
- wytyczne do sporządzania programów gminnych tzn. zadania, które muszą być w pełni wprowadzone do programów gminnych.

1.3. Źródła danych

Istotnym aspektem opracowania aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego jest ścisła współpraca między jednostkami, które bezpośrednio lub pośrednio są związane z programem. Podczas przygotowywania dokumentacji charakterystykę powiatu oraz diagnozę stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu sporządzono głównie na podstawie danych pochodzących od następujących jednostek:

- Urzędy Gmin wchodzące w skład powiatu,
- Starostwo Powiatowe,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwo Gościno,
- Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Kołobrzegu,
- Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna,
- Okręgowa Stacja Chemiczno Rolnicza,
- Państwowy Instytut Geologiczny,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie,
- Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu,
- Urząd Morski,
- Państwowy Instytut Geologiczny,
- Geoportal.

1.4. Polityka Ekologiczna Państwa

Podstawowym celem polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, która polega na zachowaniu równowagi pomiędzy aspektami gospodarczego i społecznego rozwoju kraju, a wymogami ochrony środowiska. Zgodnie z treścią dokumentu osiągnięcie wyżej postawionego celu uzależnione jest od zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki, zastosowania najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania. Natomiast pozostałe zasady, do których odwołuje się „Polityka ekologiczna państwa” mają przede wszystkim na celu racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych oraz poprawę jakości środowiska. Realizacja polityki ekologicznej państwa wiąże się z respektowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz stosowaniem dobrych praktyk gospodarowania w strategiach i politykach sektorowych: w energetyce, przemyśle, transporcie, gospodarce komunalnej, budownictwie, rolnictwie, leśnictwie i turystyce.

Osiągnięciu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego,
- jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy,
- przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- w zakresie *ochrony przyrody* - podstawowym celem średniookresowym jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody. Kierunkami działań w tym zakresie jest dokończenie inwentaryzacji i waloryzacji różnorodności biologicznej Polski. Stworzy to podstawę do ustanowienia pełnej listy obszarów ochrony ptaków i ochrony siedlisk w europejskiej sieci Natura 2000. Konieczne jest również egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska, a także kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych uwzględniającą utworzenie nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz powstanie form i obiektów ochrony przyrody. W systemie ochrony przyrody należy także uwzględnić korytarze ekologiczne, jako miejsca dopełniające obszarową formę ochrony przyrody,
- w zakresie *ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów* – przyjętymi celami średniookresowymi są dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów

leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Kierunkami działań w tym zakresie jest realizacja przez Lasy Państwowe „Krajowego programu zwiększenia lesistości”, utrzymanie znacznej retencji wodnej i jej powiększanie przez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno-błotnych oraz dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska oraz zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych,

- w zakresie *racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi* - głównym celem średniookresowym jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- w zakresie *ochrony ziemi* – przyjętym celem średniookresowym jest rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą,
- w zakresie *gospodarowania zasobami geologicznymi* - podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegające na działaniach

- w obszarach: w zakresie *zdrowia środowiskowego* – podstawowym celem średniookresowym jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
- w zakresie *jakości powietrza* – najważniejszym celem będzie dążenie do spełnienia przez Polskę zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz Dyrektywy LCP i Dyrektywy CAFE. Zadania będą głównie koncentrować się na dalszej redukcji emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii, modernizacji systemów

energetycznych oraz w dalszym ciągu opracowywanie i wdrażanie przez właściwych marszałków województw Programów naprawczych w strefach, w których notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM10 i PM2,5 zawartych w Dyrektywie CAFE, poprzez eliminację niskich źródeł emisji oraz zmniejszenia emisji pyłu ze środków transportu,

- w zakresie *ochrony wód* - naczelnym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Cel ten będzie realizowany przez opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami oraz programu wodno-środowiskowego kraju,
- w zakresie *gospodarki odpadami* – celami średniookresowymi w tym zakresie jest utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju, znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska, zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja, sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko, eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych,
- w zakresie *oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych* - celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- w zakresie *substancji chemicznych* - średniookresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

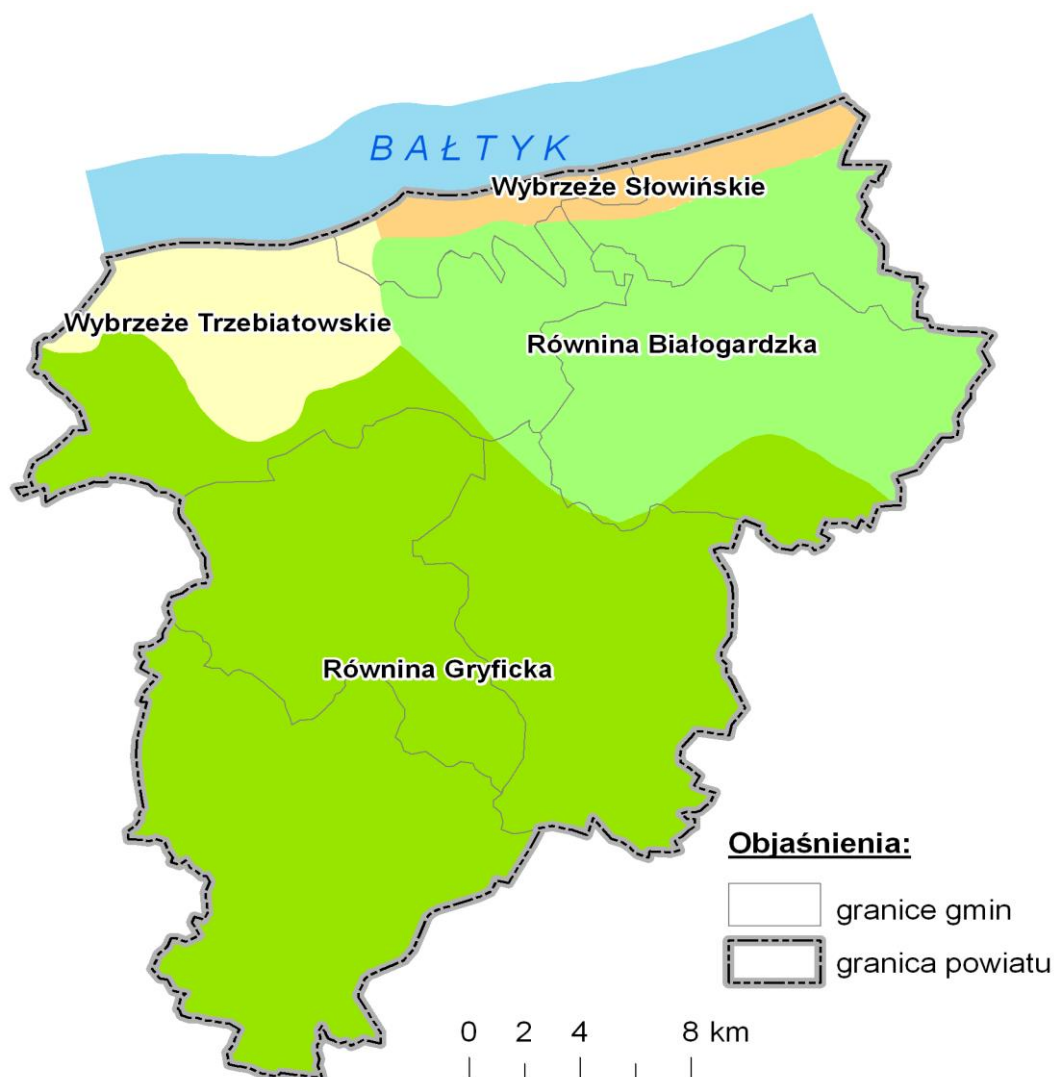
2. Charakterystyka Powiatu Kołobrzeskiego

2.1. Położenie

Obszar regionu kołobrzeskiego usytuowany jest w części dwóch makroregionów według geografii regionalnej Polski Kondrackiego Powiat Kołobrzeski leży w podprowincji Pobrzeży Południowobałtyckich na obszarze makroregionu Pobrzeża Szczecińskiego i Pobrzeża Koszalińskiego. Przez powiat wzdłuż rzeki Parsęty przebiega granica pomiędzy tymi makroregionami oraz pomiędzy czterema mezoregionami: Wybrzeżem Trzebiatowskim oraz równiną Gryficką – na zachód od ujścia rzeki Parsęty, Wybrzeżem Słowińskim oraz Równiną Białogardzką – na wschód od rzeki Parsęty.

Według regionalizacji geobotanicznej Polski, obszar Powiatu Kołobrzeskiego zlokalizowany jest w Dziale Pomorskim, Krainie Brzegu Bałtyku i Okręgu Zachodnim.

Według podziału zoogeograficznego, Powiat Kołobrzeski leży w Krainie Południowo-Bałtyckiej

Rysunek 1 Położenie powiatu na tle jednostek fizyczno – geograficznych wg Kondrackiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Geografii Regionalnej Polski, Kondracki

Powiat Kołobrzeski położony jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego i graniczy odpowiednio z powiatami:

- od północy z wybrzeżem morza bałtyckiego,
- od zachodu z Powiatem Gryfickim
- od południa z powiatami Łobeskim i Świdwińskim
- od południowego wschodu z powiatem Białogardzkim
- od wschodu z Powiatem Koszalińskim

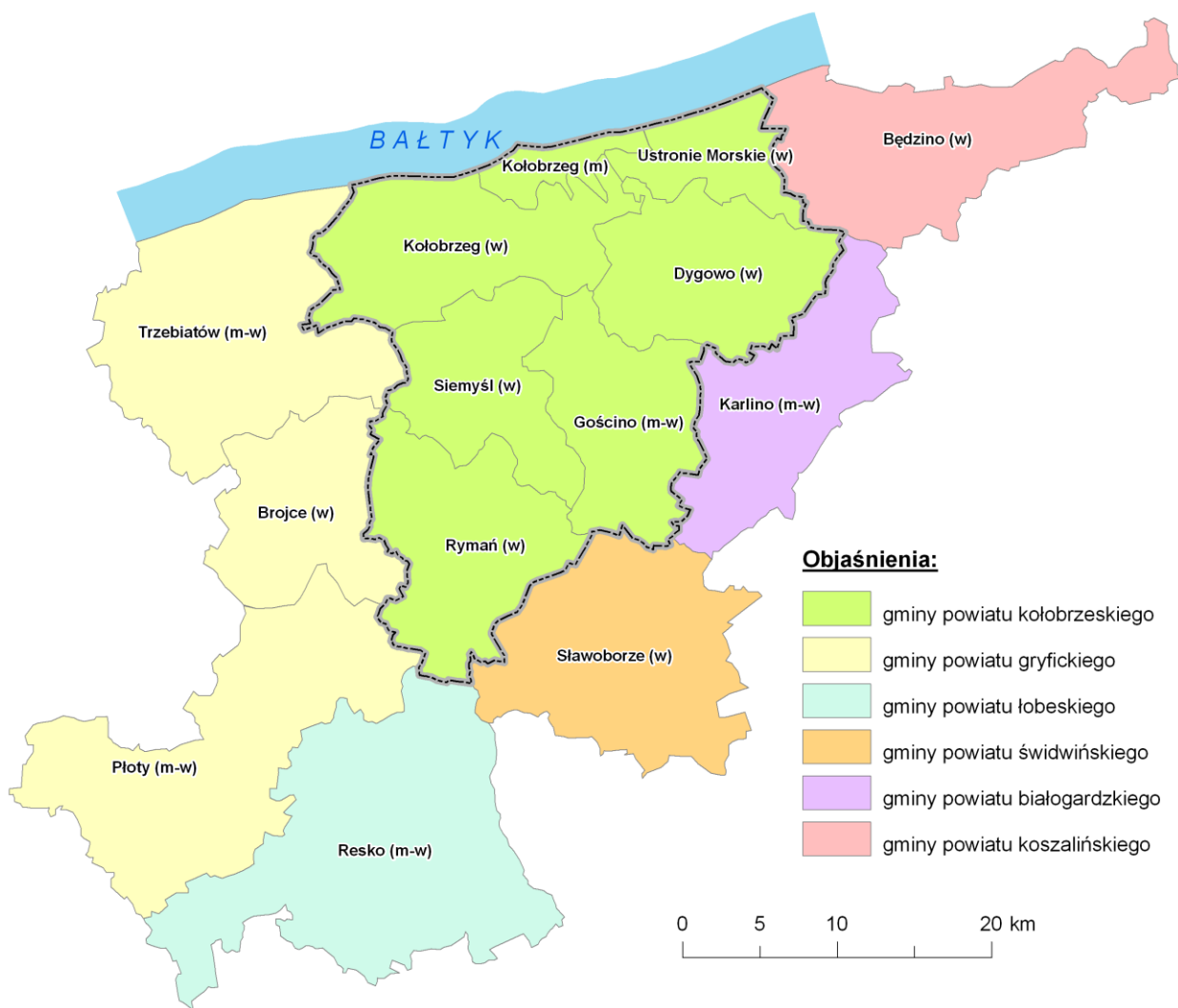
Powierzchnia powiatu wynosi 724,66km². Powiat Kołobrzeski zamieszkiwany jest przez 79 624 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2013 r.), a gęstość zaludnienia na jego terenie wynosi około 110 osób/km².

Powiat Kołobrzeski składa się z 1 gminy miejskiej, 1 gminy wiejsko-miejskiej oraz 5 wiejskich. Siedzibą powiatu jest miasto Kołobrzeg. Pozostałe gminy tworzące powiat to: Dygowo, Ustronie Morskie, Rymań, Siemyśl, Gościno i gmina Kołobrzeg. Aktualnie na terenie powiatu znajdują się 77 sołectwa i 125 miejscowości. W poniższej tabeli znajduje się charakterystyka gmin. Ponadto rycina przedstawia podział administracyjny powiatu.

Tabela 1 Powierzchnia i miejscowości w poszczególnych gminach powiatu

Lp.	Gmina	Powierzchnia [km ²]	Sołectwa	Miejscowości	
				Ogółem (łącznie z miastem)	W tym wsie
Gminy miejskie					
1	Kołobrzeg	26	0	0	0
Gminy miejsko – wiejskie					
2	Gościno	116	12	21	16
Gminy wiejskie					
3	Dygowo	129	17	22	16
4	Kołobrzeg	144	22	27	19
5	Rymań	146	9	27	11
6	Siemyśl	107	11	17	10
7	Ustronie Morskie	57	6	10	7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 2 Położenie administracyjne Powiatu Kołobrzecznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl

Gmina Dygowo

Gmina Dygowo leży w dorzeczu Parsęty. Położona jest w południowo-wschodniej części Powiatu Kołobrzecznego, na łączeniu Wybrzeża Słowińskiego z Równiną Białogardzką, które wchodzi w skład Pobrzeża Koszalińskiego. Gmina Dygowo jest w większości gminą rolniczą. Tereny leśne zajmują 17,8% powierzchni gminy, użytki rolne 71%. Gmina sąsiaduje z trzema gminami Powiatu Kołobrzecznego (od południa z gminą Gościno, od zachodu z gminą Kołobrzeg i od północy z gminą Ustronie Morskie) i po jednej z powiatów: białogardzkiego (od południowego wschodu z gminą Karlino) i koszalińskiego (od wschodu z gminą Będzino). Pod względem powierzchni gmina w województwie zajmuje osiemdziesiąte trzecie miejsce, a pod względem ludności siedemdziesiąte. Obszar gminy wynosi 129 km² co stanowi 17,7% powierzchni Powiatu Kołobrzecznego, a zamieszkuje ją 7,4% ludności tego powiatu czyli 5619 osób.

Gmina Gościno

Gmina leży na Równinie Białogardzkiej w części wschodniej i na Równinie Gryfickiej w części zachodniej. Przez granicę z gminą Dygowo przepływa rzeka Parsęta, natomiast zachodnią granicę z gminą Siemyśl stanowi rzeka Błotnica wraz z jeziorem Kamienica, uchodząca do jeziora Resko Przymorskie. Gmina Gościno jest w większości gminą rolniczą. Tereny leśne zajmują 20% powierzchni gminy, a użytki rolne 73%. Gmina Gościno zajmuje 90 miejsce w województwie Zachodniopomorskim pod względem powierzchni oraz 75 miejsce pod względem ludności. Gminę zamieszkuje 5273 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 45 osób/km². Przez południową część gminy prowadzi droga krajowa nr 6 (w granicach gminy przy drodze leży wieś Ramlewo). Droga wojewódzka nr 162 przecina gminę z południa na północ: Zieleniewo - Gościno - Wartkowo - skrzyżowanie z drogą krajową nr 6 i dalej w kierunku Świdwina. Duże znaczenie ma także droga powiatowa Gościno - Karlino.

Gmina Kołobrzeg

Gmina leży na Wybrzeżu Trzebiatowskim oraz równinach: Gryfickiej i Białogardzkiej nad Morzem Bałtyckim. Obszar gminy urozmaicony jest niewielkimi wzniesieniami, porośnięty lasami, wśród których przepływa rzeka Parsęta. Przez zachodnią część przepływają rzeczki Błotnica i Dębosznica wpadające do największego w tym rejonie jeziora Resko Przymorskie. Tereny leśne zajmują 11% powierzchni gminy, a użytki rolne 69%. Gmina Kołobrzeg na 114 gmin Województwa Zachodniopomorskiego zajmuje 74 miejsce pod względem powierzchni oraz 43 miejsce pod względem ludności. Powierzchnia gminy wynosi 144 km² co stanowi 19.9% powierzchni Powiatu Kołobrzесьkiego.

Miasto Kołobrzeg

Miasto Kołobrzeg położone jest u ujścia rzeki Parsęty, nad Morzem Bałtyckim, przy drodze krajowej nr 11. Czwarty ośrodek miejski województwa (pod względem liczby ludności), uzdrowisko z trzema letnimi kąpieliskami morskimi. W ujściu rzeki znajduje się port morski z funkcjami: handlową, pasażerską, rybacką i jachtową. W mieście i okolicach występują źródła wody mineralnej, solanki oraz pokłady borowiny. W Kołobrzegu leczy się głównie choroby górnych dróg oddechowych, krążenia i choroby stawów. Kołobrzeg jest także regionalnym ośrodkiem kulturalnym. W okresie letnim odbywają się tu liczne koncerty popularnych piosenkarzy, muzyków, kabarecistów. Miasto jest siedzibą kapituły kolegiackiej diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej Kościoła katolickiego.

Rymań

Pod względem powierzchni Gmina Rymań zalicza się do mniejszych gmin województwa zachodniopomorskiego (73 miejsce na 114 gmin). Obejmuje obszar 146,1 km², co stanowi 20% ogólnej powierzchni Powiatu Kołobrzeskiego. Przez gminę przepływają rzeki: Mołstowa (prawy dopływ Regi) Wkra, Rzecznica, Dębosznicza i Lnianka. Na jej terenie znajdują się także niewielkie śródlądne jezioro Popiel (Studnica/Zofianka) oraz jeszcze mniejsze jezioro Starnin. Gmina ma charakter rolniczy. Większość terenów rolniczych znajduje się w jej północnej i środkowej części. Północna część gminy posiada dobre gleby, przeważa tu struktura dużych otwartych kompleksów. Grunty wykorzystywane są dość intensywnie, a popegeerowskie obiekty są w części użytkowane. W gminie występuje duży udział lasów, które w północnej części są rozproszone, natomiast w południowej tworzą duże kompleksy stanowiące element pasma o znaczeniu ponadlokalnym.

Siemyśl

Gmina Siemyśl zajmuje powierzchnię 107 km². Zamieszkuje w niej 3.725 mieszkańców. W skład gminy wchodzi 11 sołectw, w tym 15 miejscowości zamieszkałych. Gmina Siemyśl położona jest na Równinie Gryfickiej. Większość obszaru gminy to tereny równinne. W części południowej gminy dominuje typ rzeźby niskopagórkowatej i falistej. Przez gminę przepływają rzeki: Dębosznicza – od strony zachodniej i Błotnica – od strony wschodniej. Największym jeziorem na terenie gminy jest jezioro Kamica o powierzchni ok. 66 ha. Gmina Siemyśl jest gminą rolniczą. Lesistość gminy – 17%, użytki rolne – 75%. Obszar gminy cechuje harmonia i piękno krajobrazu leśno-rolniczego. Do najatrakcyjniejszych terenów gminy należy zaliczyć okolice jeziora Kamica, parki dworskie, pomniki przyrody (głazy narzutowe i okazałe drzewa).

Ustronie Morskie

Pod względem powierzchni Gmina Ustronie Morskie zalicza się do mniejszych gmin województwa zachodniopomorskiego zajmując 104 miejsce na 114 gmin. Obejmuje obszar 56,98 km², co stanowi 7,9% ogólnej powierzchni Powiatu Kołobrzeskiego. Gmina leży na Równinie Białogardzkiej nad Morzem Bałtyckim. Nadmorskie wsie Ustronie Morskie i Sianożęty stanowią podstawę turystyki w gminie. Nieopodal wsi Bagicz do niedawna działało lotnisko wojskowe. Tereny leśne zajmują 27% powierzchni gminy, a użytki rolne

57%. Na terenie gminy działa 120 pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych, gospodarstw agroturystycznych, kwater prywatnych, kempingów i pól namiotowych.

2.2. Klimat

Na kształtowanie się warunków klimatycznych decydujący wpływ ma morze. Na terenie powiatu można wyróżnić kilka stref klimatycznych: region środkowo – nadmorski i region środkowopomorski.

Region środkowo - nadmorski znajduje się na północy i obejmuje wschodnią część Wybrzeża Trzebiatowskiego oraz znaczną część Wybrzeża Słowińskiego (gmina Kołobrzeg, miasto Kołobrzeg, gmina Ustronie Morskie). Panuje tutaj klimat ostrzejszy niż w regionie zachodniopomorskim. Notuje się tu: znacznie więcej dni z dużym zachmurzeniem oraz większą liczbę dni z opadami atmosferycznymi, niską temperaturą w okresie maja i czerwca, najmniejszą liczbę dni gorących, najpóźniej zaczynającą się zimą, najmniejszą liczbę dni z pokrywą śnieżną, długi okres bezprzymrozkowy oraz najmniejsze średnie amplitudy temperatur.

Region klimatyczny środkowopomorski obejmuje natomiast wschodnią część Równiny Gryfickiej oraz zachodni fragment Równiny Białogardzkiej, jak również pozostałe południowe obszary powiatu. W obszarze tego klimatu znajdują się gminy Rymań, Gościno, Siemyśl i Dygowo. Jest on ostrzejszy od klimatu regionu zachodniopomorskiego i środkowonadmorskiego. Mniej jest dni ciepłych, a więcej przymrozkowych i mroźnych. Częstsze są dni z opadami atmosferycznymi. Powiat Kołobrzeski charakteryzuje się następującymi wartościami:

▪ średnia temperatura roczna	– 7,5÷7,9 °C
▪ średnia temperatura okresu V-VII	– 13,5÷14,0 °C
▪ ilość dni gorących w roku	- 8 ÷13 dni
▪ data początku zimy	– 06-10.I
▪ długość okresu zimowego	- 15÷55 dni
▪ długość okresu wegetacyjnego	- 215÷218 dni
▪ początek okresu wegetacyjnego	– 9-12.IV
▪ suma opadów atmosferycznych w roku	- 550÷650 mm
▪ suma opadów atmosferycznych w okresie V-VII	- 160÷180 mm
▪ liczba dni z pokrywą śniegu	– 35÷15 dni.

Średnia liczba dni z silnymi wiatrami do 10 m/s wynosi około 74 dni, a z bardzo silnymi do 15 m/s wynosi 19 dni. Ponad 55 % wiatrów w skali rocznej wieje od morza lub wzdłuż morza. W zimie zaznacza się duży udział wiatrów z kierunków SW i S, a w okresie letnim z kierunku W. Wiatry od morza są szczególnie korzystne dla terapii ze względu

na zmniejszenie amplitud termicznych oraz napływ czystego powietrza, zwiększenie ilości ozonu i występowanie aerozolu morskiego, który występuje na przestrzeni 200 m w głąb lądu, a największe jego stężenie występuje na plaży.

Dni gorących jest w roku około 10, a liczba dni mroźnych 23 (temperatura poniżej 0 °C) oraz bardzo mroźnych około 8 (poniżej -10 °C).

Powiat Kołobrzeski posiada dużą ilość dni słonecznych w stosunku do innych regionów położonych nad Bałtykiem. Na terenie Powiatu można wyodrębnić kilka mikroregionów klimatycznych w zależności od położenia.

Specyficzną cechą klimatu jest położenie geograficzne na styku lądu i morza, co kształtuje specyficzny ostry i kapryśny klimat, charakteryzujący się zmiennością dziennej pogody.

2.3. Społeczność

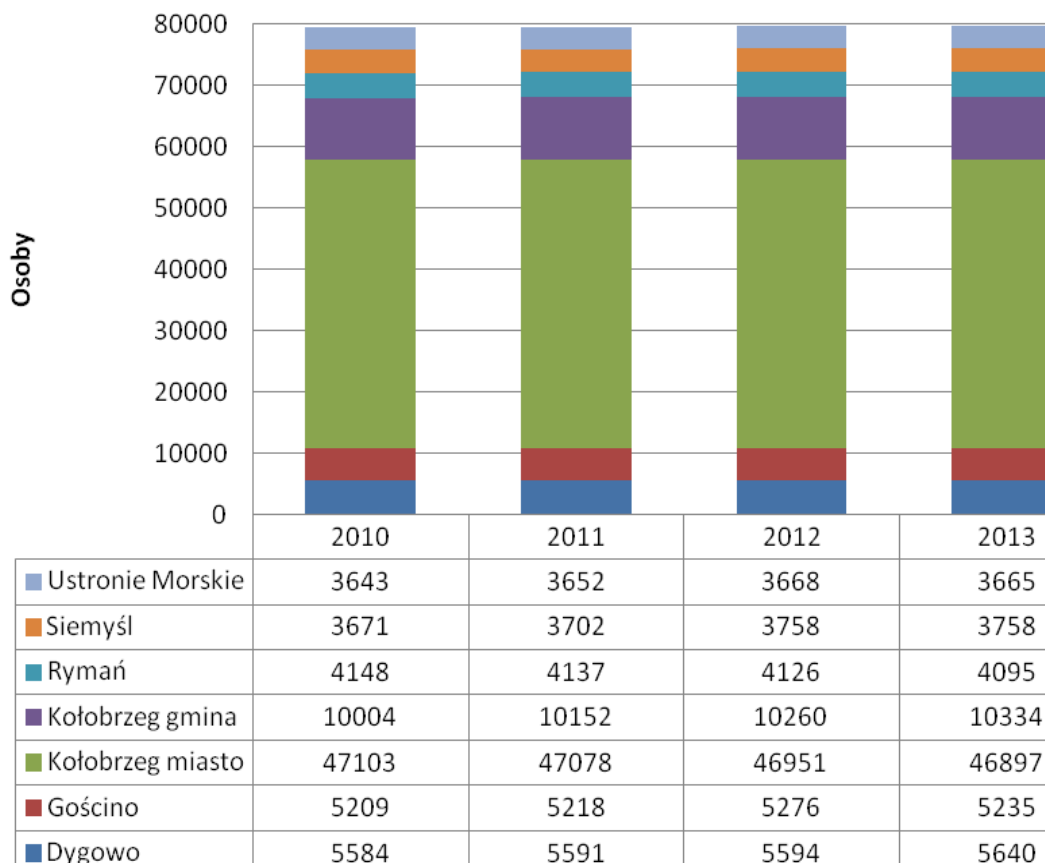
Charakterystyka społeczna przedstawiona w niniejszym podrozdziale została opracowana na podstawie danych GUS .

Pod koniec 2013 r. na terenie Powiatu Kołobrzeskiego mieszkało 79 624 osób, z czego 49 365 osób czyli 62% stanowili mieszkańcy miast, a 30 259 osób czyli 38% to mieszkańcy wsi. Ludność w wieku produkcyjnym na terenie Powiatu Kołobrzeskiego wynosi 51 080 co stanowi 64%. Tak wysoki udział osób w wieku produkcyjnym w wynika z położenia powiatu nad morzem i skupieniem się w nich biznesu turystycznego.

W roku 2013 r. przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie) był ujemny i wyniósł 48 osób. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie Powiatu w 2013 r. wyniósł -0,6, a w podziale na miasta i wsie wynosi odpowiednio -1,7 oraz 1,1. Pomimo ujemnego przyrostu naturalnego liczba ludności Powiatu Kołobrzeskiego w poszczególnych latach ma tendencję wzrostową co może być skutkiem napływu ludności z poza powiatu. Na koniec 2013 r. w Powiecie Kołobrzeskim wskaźnik urodzeń żywych na 1000 osób wyniósł 8,4. Wskaźnik zgonów na 1000 osób wyniósł 8,97.

W poniższej tabeli przedstawiono jak zmieniała się liczba ludności w poszczególnych gminach w ciągu ostatnich czterech lat.

Liczba ludności powiatu w latach 2010-2013

Wykres 1 Liczba ludności Powiatu Kołobrzeskiego w podziale na gminy

Tabela 2 Liczba ludności w latach 2010 – 2013

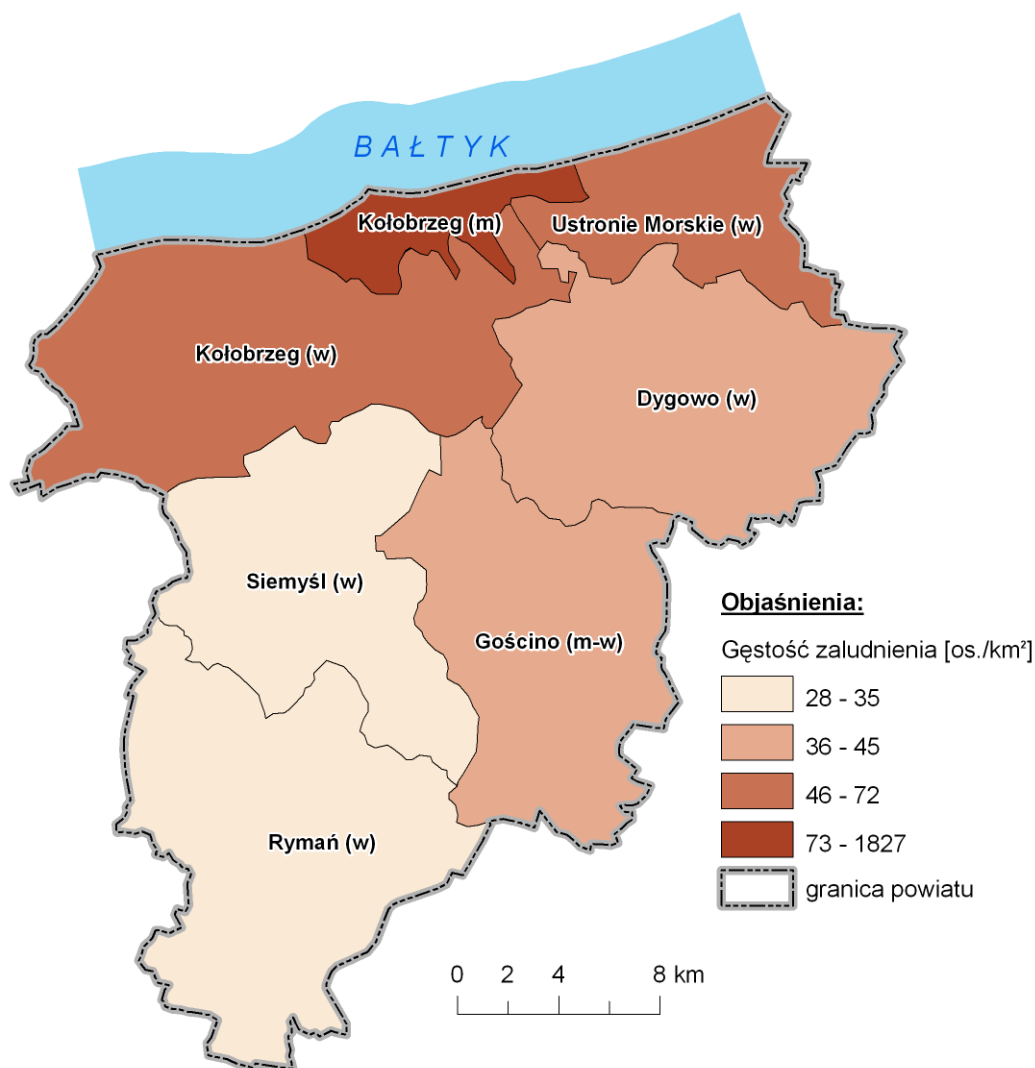
	2010	2011	2012	2013
Powiat	79362	79530	79633	79624
Dygowo	5584	5591	5594	5640
Gościno	5209	5218	5276	5235
Kołobrzeg miasto	47103	47078	46951	46897
Kołobrzeg gmina	10004	10152	10260	10334
Rymań	4148	4137	4126	4095
Siemyśl	3671	3702	3758	3758
Ustronie Morskie	3643	3652	3668	3665

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych,

Z powyższych danych wynika, iż najmniej zaludniona gminą jest Gmina Ustronie Morskie natomiast największą Gminą pod względem ludności jest Miasto Kołobrzeg, którego ludność stanowi połowę osób zamieszkujących Powiat Kołobrzeski.

Poniższa mapa przedstawia natomiast gęstość zaludnienia w poszczególnych

jednostkach administracyjnych. Największa gęstość występuje w ośrodkach miejskich, najmniejsza na terenach wiejskich.

Rysunek 3 Gęstość zaludnienia Powiatu Kołobrzskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.4. Gospodarka i rolnictwo

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w Powiecie Kołobrzskim w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych zarejestrowanych było 12 734 podmiotów gospodarki narodowej, przy czym w sektorze publicznym działało 286 podmiotów, natomiast w sektorze prywatnym – 12548. Poniżej przedstawiono udział poszczególnych branż w liczbie podmiotów gospodarczych Powiatu Kołobrzskiego wg sekcji PKD (2007) w roku 2013.

Tabela 3 Podmioty wg sekcji PKD (2007) w Powiecie Kołobrzeskim w 2013 r.

Sekcja PKD (2007)	Ilość podmiotów
Ogółem	12834
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	316
B - Górnictwo i wydobywanie	10
C - Przetwórstwo przemysłowe	667
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	23
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	30
F - Budownictwo	1231
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2891
H - Transport i gospodarka magazynowa	703
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2348
J - Informacja i komunikacja	173
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	298
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	959
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	706
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	284
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	56
P - Edukacja	305
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	797
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	252
S i T - Pozostała działalność usługowa, oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	685

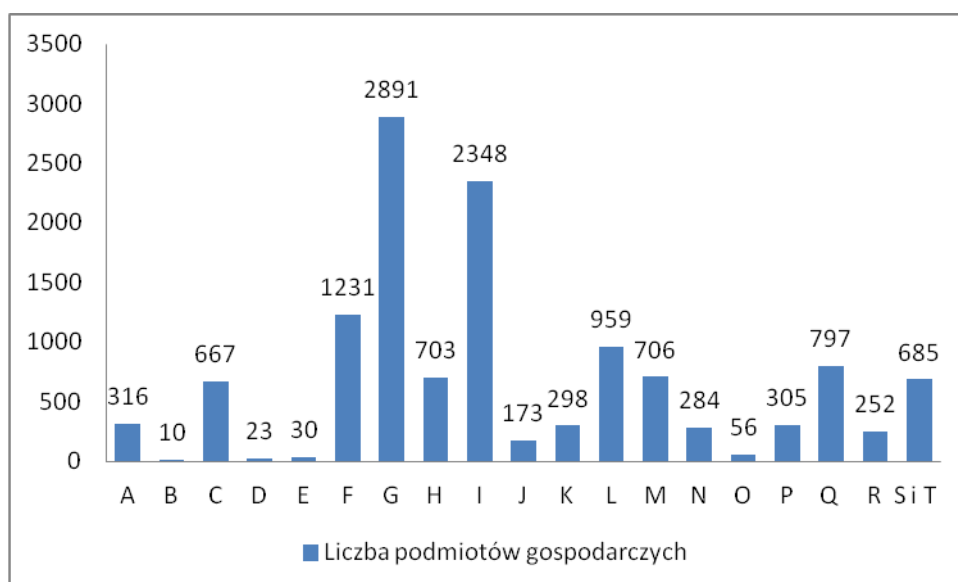
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Branże reprezentowane przez przemysł Powiatu Kołobrzeskiego to: spożywczy, chemiczny, odzieżowy, maszynowy i pozostały. Działają tu także niewielkie zakłady przemysłu: elektronicznego i elektrycznego, materiałów budowlanych, budowy statków, produkcji mebli i przemysłu drzewnego.

Istotną rolę w gospodarce Powiatu Kołobrzeskiego pełni budownictwo, a zwłaszcza budownictwo mieszkaniowe. Potencjał tego sektora gospodarki można mierzyć zarówno ilością firm i średnim zatrudnieniem jak i efektami działalności, czyli ilością oddanych mieszkań do użytkowania.

Na uwagę zasługuje Mleczarnia Gościno Sp. z o.o. w Warszawie, która ze względu na wielkość produkcji uzyskała pozwolenie zintegrowane dla instalacji do produkcji wyrobów mleczarskich /sera mozzarella i serów twardych dojrzewających/ o zdolności przetwarzania ponad 200 ton mleka na dobę. Zakład zlokalizowany jest przy ul. Lipowej 15 w Gościnie.

Cechy fizyczno-geograficzne, struktura przestrzenna oraz walory turystyczno-uzdrowiskowe Powiatu Kołobrzeskiego mają bardzo istotny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej na tym terenie. Spośród 12 834 podmiotów gospodarczych z terenu powiatu dominującą formą działalności jest sektor usług materialnych i niematerialnych reprezentowany przez działalność handlową i usługi motoryzacyjne (2891 podmioty – 22,5 %), usługi związane z zakwaterowaniem i gastronomią (2 348 podmioty – 18,9%) oraz budownictwo (1 231 podmiotów – 9,9 %). Znaczącą rolę mają także: podmioty działające na rynku nieruchomości (959 – 7,7 %), transport i gospodarka magazynowa (703-5,6 %), opieka zdrowotna i opieka społeczna (797 – 6,4 %), przetwórstwo przemysłowe (667 – 5,4 %), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (706 – 5,7 %) oraz pozostała działalność usługowa (685 – 5,5 %). Najmniej podmiotów zajmuje się górnictwem (10), zaopatrzeniem w energię, gaz, wodę (30), gospodarką komunalną (34) oraz administracją, obroną narodową i zabezpieczeniami społecznymi (56). Stanowią one zaledwie 0,8 % podmiotów gospodarczych powiatu.

Wykres 2 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na sekcje

Powiat Kołobrzeski to także jeden z najważniejszych w Polsce obszarów rozwoju turystyki uzdrowiskowej i wypoczynkowej, zarówno w ruchu krajowym jak i zagranicznym. Według danych GUS w 2013 roku działało tu 265 obiektów noclegowych dysponujących liczbą 26 185 miejsc noclegowych sezonowych w tym 14 395 miejsc całorocznych. Pod względem liczby turystów odwiedzających Powiat Kołobrzeski jest jednym z czołowych powiatów w kraju, a na tle województwa zajmuje pierwsze miejsce. Powiat w 2013 r. ogółem odwiedziło 518 966 turystów, natomiast liczba turystów zagranicznych wyniosła 148 065. W turystyce krajowej powiat kołobrzeski koncentruje ok. 1/4 potencjału województwa natomiast w turystyce międzynarodowej udział ten osiągnął 1/3 potencjału województwa. „Praca noclegowa” sektora turystycznego mierzona liczbą „osobonoclegów”

za sprawą koncentracji całorocznej działalności uzdrowiskowej osiągnęła jeszcze wyższy poziom koncentracji gdyż w turystyce krajowej mamy tu kumulację aż 1/3 potencjału województwa natomiast w turystyce zagranicznej udział ten jest bliski 50 % potencjału całego województwa. Bardzo wysoki rozwój sektora turystycznego ma również swoje potwierdzenie w liczbie korzystających z noclegów na 1000 ludności.

ROLNICTWO

Produkcja roślinna

W produkcji roślinnej dominują zboża, które stanowią przeciętnie 71,8% w strukturze zasiewów (od 58,9% w gminie Ustronie Morskie do 81,4% w gminie Gościno). Najwięcej uprawia się jęczmienia jarego i pszenicy. Związane jest to z warunkami glebowymi terenu Powiatu Kołobrzeskiego. Duży udział w strukturze zasiewów mają również żyto i mieszanki zbożowe, które uprawiane są na paszę. Pozostałe zboża (jęczmień i pszenżyto) w strukturze zasiewów mają niewielki udział. Wydaje się, że uprawa zbóż nadal będzie zajmować dominującą pozycję w produkcji roślinnej, ze względu na wielkość gospodarstw i ich uzbrojenie techniczne. Możliwe są jednak zmiany w strukturze gatunkowej zbóż. Ponadto przewidywany jest wzrost upraw zbóż nasiennych, dla których istnieją dogodne warunki przyrodniczo - glebowe. Bardzo istotną perspektywą jest produkcja biopaliw, jako źródeł ekologicznej i odnawialnej energii. Niektóre gatunki, stanowią znakomity surowiec do produkcji materiałów energetycznych (np. rzepak), a zarazem mogą korzystnie wpływać na procesy technologiczne w produkcji roślinnej oraz przyczynić się do redukcji obszaru odłogowanego. Z warunkami glebowymi związana jest właśnie uprawa rzepaku i ziemniaków. Najwięcej rzepaku uprawia się na terenie gminy Dygowo i Rymań, gdzie występują sprzyjające warunki uprawy dla tej dość wymagającej rośliny. Jeśli chodzi o ziemniaki to największe ich uprawy występują w gminie Rymań, Siemyśl i Kołobrzeg. W mniejszym stopniu uprawia się buraki cukrowe i rośliny strączkowe. Stanowią one 1,7% całkowitej struktury zasiewów w powiecie.

Produkcja zwierzęca

Skala produkcji zwierzęcej różnicuje gminy Powiatu Kołobrzeskiego. W produkcji mleka i żywca wołowego przoduje gmina Kołobrzeg, gdzie produkuje się 65 – 70 % mleka wytwarzanego w powiecie. Średnia wydajność tego surowca od krowy wynosi tutaj ok. 4 500 l/rok, podczas gdy średnia powiatowa to 3 800 l. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych (UR) jest tutaj o 67,8 % wyższa niż średnia w powiecie. Podobnie jest z produkcją żywca wieprzowego. W tej dziedzinie także przoduje gmina Kołobrzeg. Jest tutaj najliczniejsze stado trzody ogółem i macior, a obsada trzody chlewnej na 100 ha gruntów ornych (GO) wynosi 129,4 szt. (o 50,5 % więcej niż średnio w powiecie).

W przeszłości na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego funkcjonowały przemysłowe fermy tuczu trzody chlewnej. Obecnie nie prowadzi się już hodowli i chowu z wykorzystaniem takich technologii. Rolnicy produkują żywiec wieprzowy w systemie tradycyjnym, a największe stado liczy 100 macior. Pozostałe gatunki zwierząt utrzymywane są w „śladowych” ilościach.

Rybacktwo i rybołówstwo

Długość polskiego wybrzeża w województwie zachodniopomorskim wynosi 184,6 km, z tego 30 km znajduje się w Powiecie Kołobrzeskim. Strefa przybrzeżna morza Bałtyckiego w Powiecie Kołobrzeskim obejmuje trzy gminy, którymi są: gmina wiejska Kołobrzeg, miasto Kołobrzeg i gmina Ustronie Morskie. W województwie zachodniopomorskim znajdują się cztery porty i 23 przystanie rybackie, z tego w powiecie kołobrzeskim znajduje się jeden port w Kołobrzegu i trzy przystanie rybackie w Dźwirzynie, Kołobrzegu i Ustroniu Morskim.

Polskie Obszary Morskie (POM) zaliczone są do bogatych w zasoby rybne, w których produktywność rybacka wynosi średnio około 36 kg z hektara, podczas gdy średnia z całego Bałtyku wynosi 18,5 kg z hektara. Zasoby rybne Bałtyku znajdują się obecnie pod jurysdykcją Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego. W ramach tej organizacji Polska co roku otrzymuje limity odłowu poszczególnych gatunków ryb. Należy stwierdzić, że wydajność połowów w ostatnich latach uległa obniżeniu. Powodem tego spadku jest obniżenie biomasy dorszy i wartości technologicznych śledzi. Rybacktwo stanowi ważny element gospodarczy Powiatu Kołobrzeskiego. Pod nazwą „sektora rybackiego” należy rozumieć: połowy morskie, połowy śródlądowe, przetwórstwo i handel rybny. Te cztery kierunki działalności gospodarczej nazywane są „podsektorami”.

- Rybołówstwo śródlądowe - powierzchniowe wody płynące stanowią własność Skarbu Państwa, natomiast pozostałe zbiorniki wodne są w posiadaniu różnych podmiotów gospodarczych. Na terenie powiatu do większych zbiorników wodnych zalicza się jezioro Resko Przymorskie, którego tylko część znajduje się w powiecie Kołobrzeskim oraz jezioro Popiel w gminie Rymań. Większymi rzekami mającymi znaczenie dla rybołówstwa jest rzeka Parsęta, Struga Malechowska, Łopienniczka, Dębosznicza i inne. Najważniejszą rzeką dla rybołówstwa śródlądowego jest Parsęta, w której w znacznych ilościach są odławiane trocie i łososie. Na terenie powiatu znajduje się 18 czynnych stawów rybnych (trzy stawy pstrąga tęczowego i 15 stawów karpowych), ogólna powierzchnia stawów wynosi 50,30 ha. Rentowność produkcji karpia jest niezadowolająca z powodu sezonowości sprzedaży oraz małej przydatności do przetwórstwa.
- Rybołówstwo przybrzeżne i morskie - na terenie Powiatu Kołobrzeskiego znajduje się port rybacki w Kołobrzegu i przystanie rybackie w Dźwirzynie, Kołobrzegu i Ustroniu Morskim. W porcie rybackim w Kołobrzegu stacjonują kutry, które prowadzą połowy

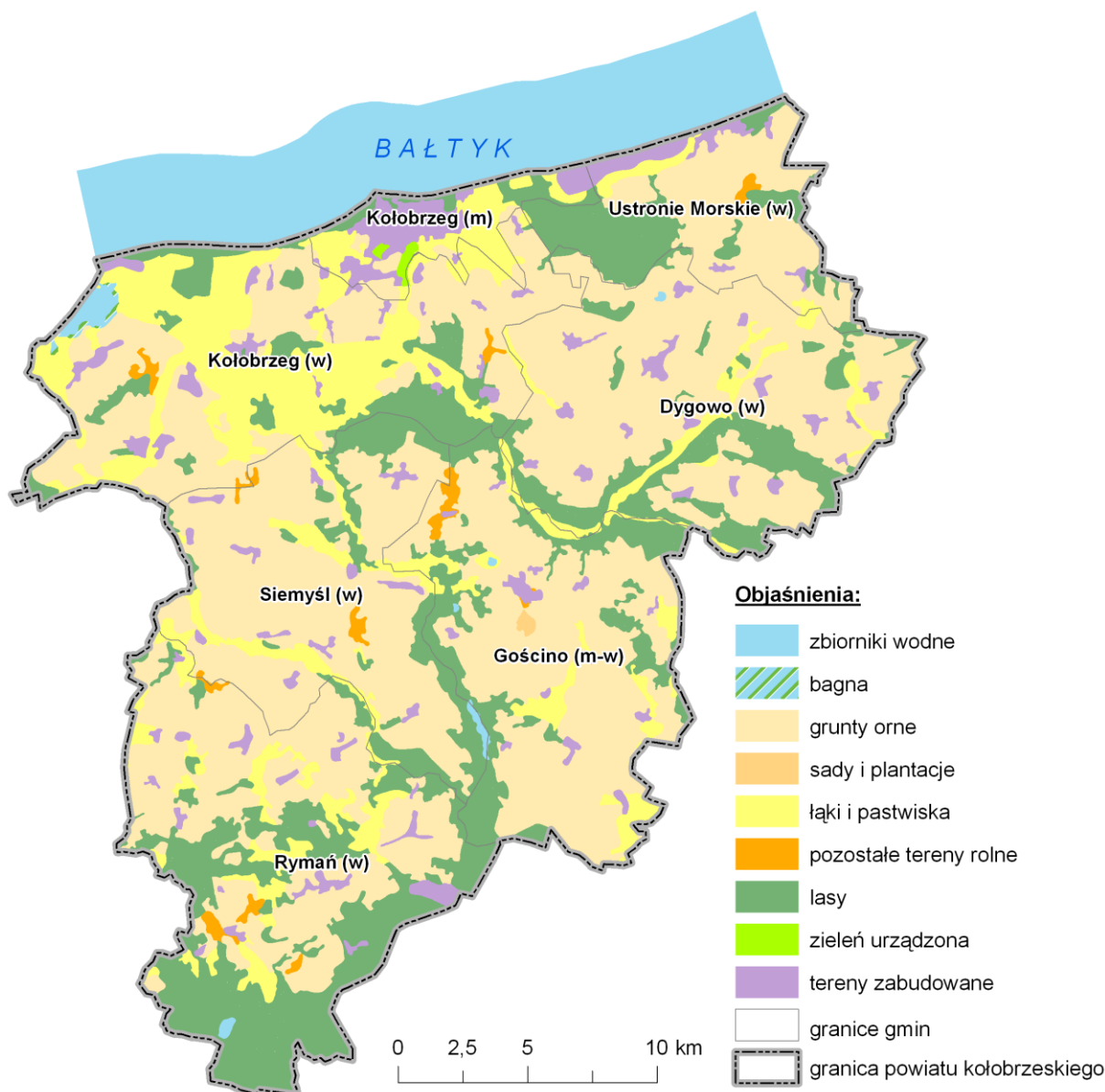
na Bałtyku, jak również na innych akwenach wodnych przyległych do Bałtyku. Kutry rybackie stacjonują również w przystani rybackiej w Dźwirzynie, Kołobrzeg i w Ustroniu Morskim. Do najważniejszych gatunków poławianych ryb należą: dorsze, śledzie, szproty, łososie, płastugi, trocie i węgorze.

- Przetwórstwo i handel rybny - odbiorcami ryb są podmioty gospodarcze z całego kraju. Jak wielkim znaczeniem dla powiatu jest rybactwo, świadczy ilość podmiotów gospodarczych, które zajmują się przetwórstwem i handlem ryb. Na terenie Powiatu Kołobrzieskiego są zarejestrowane 32 podmioty gospodarcze zajmujące się przetwórstwem i handlem rybami. Do najważniejszych przetwórci ryb należy zaliczyć: „Superfish” w Kukini, „Nord Fish” w Charzynie oraz „Koral” z siedzibą w Tczewie, przy ul. Za dworcem 13.

Tabela 4 Użytkowanie gruntów w Powiecie Kołobrzeskim w podziale na gminy [ha]

Wyszczególnienie wg gminy	Powierzchnia ogólna (ha)	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne (ha)	Pozostałe grunty pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki (ha)
		Razem (ha)	Grunty orne (ha)	Sady (ha)	Łąki trwałe (ha)	Pastwiska trwałe (ha)		
Kołobrzeg (miasto)	2.898,1278	598,6914	53,6287	12,1297	212,7320	320,2037	33,6896	2.265,7468
Kołobrzeg	12.063,2714	5.207,903	2.576,2225	81,9336	1.791,8638	757,8831	133,7361	6.721,6323
Miasto Gościno	253,6495	50,2344	468,0361	18,1577	3,2362	13,8044	5,0199	198,3961
Gościno	8.976,3734	1.921,2524	1.071,5294	70,3140	418,8706	360,5384	71,2413	6.983,8797
Dygowo	9.406,4093	2.767,2636	1.434,2110	174,3816	667,9708	490,7002	87,0422	6.552,1035
Rymań	13.575,2258	3.848,158	2.572,4036	212,6908	757,6452	305,5012	200,2602	9.526,8076
Siemyśl	10.135,2197	3.851,6993	2.085,1183	116,1488	1.269,7730	380,6592	148,4437	6.135,0830
Ustronie Morskie	4.896,536	1.140,6739	543,9862	127,6896	416,6096	52,3885	85,5238	3.670,3383
razem	62.204,8129	19.385,1876	10.805,1358	813,4458	5.538,7012	2.681,6787	762,9568	42.053,9873

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu

Rysunek 4 Użytkowanie gruntów w Powiecie Kołobrzekim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl

2.5. Świadomość ekologiczna mieszkańców

Edukacją ekologiczną na terenie powiatu zajmują się głównie placówki oświatowe. Szkoły realizują szeroki program dydaktyczny w zakresie edukacji ekologicznej z nastawieniem na poszanowanie środowiska w najbliższym otoczeniu. W ramach zajęć szkolnych realizowane są corocznie następujące przedsięwzięcia:

- organizacja imprez masowych (akcje „Sprzątania świata”, Obchody Dnia Ziemi”),
- wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej (konkursy twórczości plastycznej i przyrodniczej, gry i zabawy),

- organizacja szkoleń, warsztatów, udział w programach edukacyjnych,
- promocja działań związanych z ochroną środowiska.

Powiat, gminy, szkoły, nadleśnictwo realizują działania z zakresu edukacji ekologicznej w miarę posiadanych i pozyskiwanych środków.

Od 2006 roku Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu organizuje akcję „Sprzątamy wokół naszych jezior i rzek...”, jako aktywną formę edukacji ekologicznej. Akcja organizowana jest w ramach obchodów „Dnia Ziemi” przypadającego na 22 kwietnia. Polega ona na oczyszczaniu brzegów, dna zbiorników wodnych oraz terenów przyległych do rzek, jezior, stawów oraz morza. Ma na celu uporządkowanie wybranej trasy z zalegających odpadów, służy ona promowaniu postaw ekologicznych w społeczeństwie oraz budzeniu wrażliwości na piękno otaczającej przyrody. Edukuje społeczeństwo na temat szkodliwego wpływu odpadów na ekosystem rzek i jezior oraz konieczność segregacji odpadów.

Czynny udział w akcji biorą dzieci, młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z terenu powiatu oraz członkowie kół ekologicznych, stowarzyszeń, wędkarze oraz strażacy. W 2012 r. w ramach akcji odbyło się sadzenie drzew i krzewów na terenach szkolnych.

Dotychczas trudno było określić zmiany jakie zachodzą w świadomości ekologicznej Polaków, jednak w tym zakresie następuje poprawa świadomości ekologicznej.

Od 2011 r. Ministerstwo Środowiska rozpoczęło cykliczne badania świadomości i zachowań ekologicznych Polaków (badanie trackingowe 2011) realizowanych w ramach nowego wieloletniego programu badawczego Ministerstwa Środowiska. Program został zainicjowany w 2011 r. pogłębionym badaniem (badanie eksploracyjne). Następne pomiary (badania trackingowe) planowane są do realizacji corocznie, co umożliwić ma śledzenie dynamiki i programowanie działań, nie tylko w zakresie edukacji ekologicznej (projekty ekologiczne, w tym ogólnopolskie kampanie społeczne), w oparciu o uzyskane dane.

Pomiaru dokonano pod koniec roku 2011 na próbie 1004 dorosłych Polaków. Zbadano świadomość ekologiczną i zachowania ekologiczne Polaków w następujących obszarach:

- gospodarka odpadami,
- zmiany klimatu,
- ochrona środowiska,
- racjonalne wykorzystanie energii,
- zachowania konsumenckie,
- stosunek do ekologii.

Wnioski z przeprowadzonych badań wykazują, że w Polsce poziom świadomości ekologicznej nie jest w pełni zadowalający. Odpowiedzi udzielane przez respondentów bywają niekonsekwentne i wewnątrznie sprzeczne. Grupami pozytywnie wyróżniającymi się na tle pozostałych są osoby z wykształceniem wyższym i mieszkańcy większych miast – to u nich postawy ekologiczne wydają się najbardziej rozwinięte, choć jednocześnie nie są bez zastrzeżeń.¹

Działania jakie powinny być podejmowane w celu dalszego rozwoju świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Kołobrzeskiego:

- przeprowadzanie szkoleń, warsztatów i spotkań,
- organizowanie akcji, kampanii promocyjnych oraz konkursów wiedzy dotyczących tej tematyki,
- organizowanie konferencji i seminariów,
- wydawanie tytułów publikacji,
- przeprowadzanie zajęć w terenie,
- realizacje ścieżek edukacyjnych.

2.6. Infrastruktura inżynieryjno – techniczna

2.6.1. Infrastruktura transportowa

2.6.1.1. Stan obecny i analiza zużycia

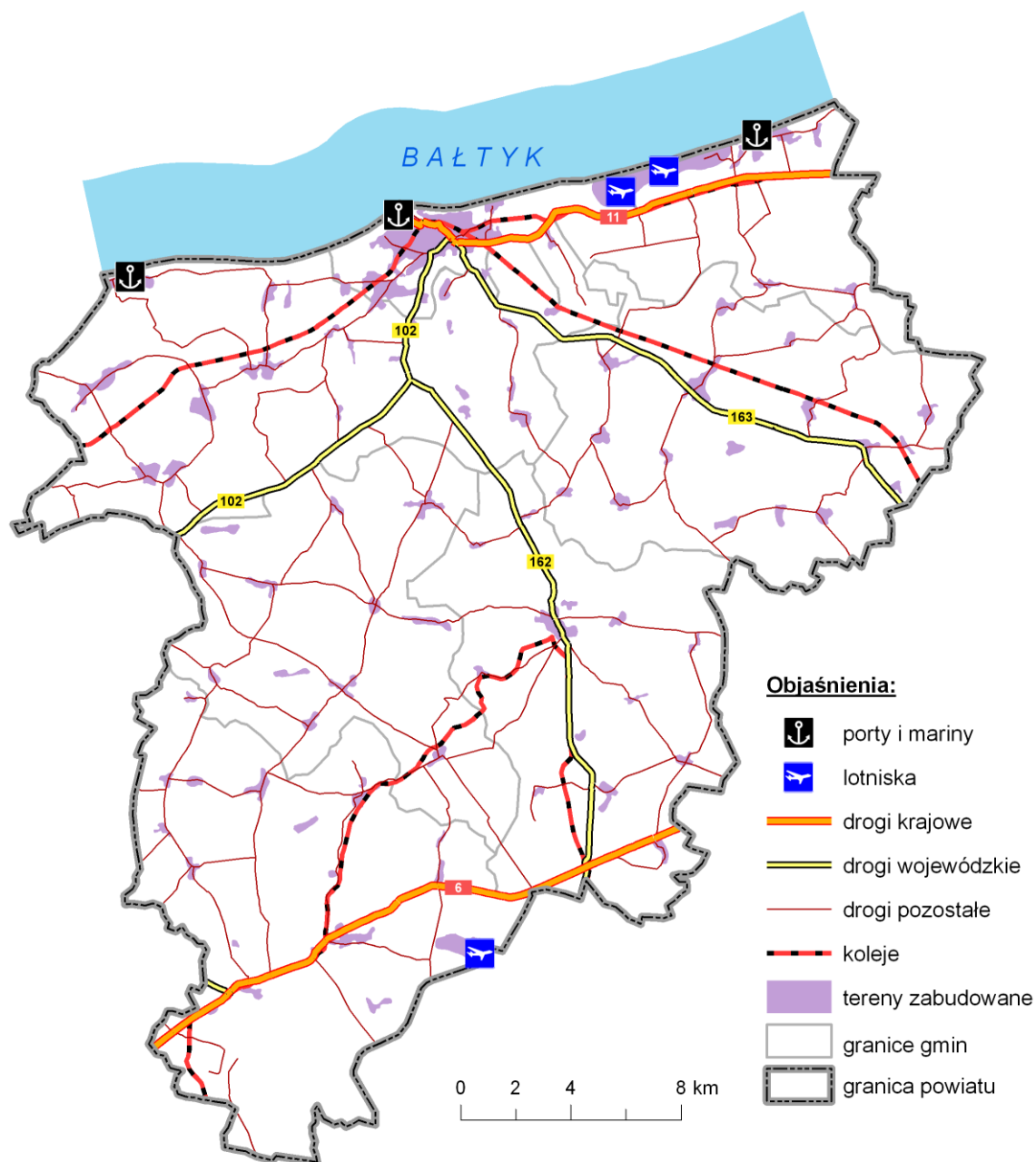
Podstawą dla prawidłowego funkcjonowania transportu jest odpowiednia sieć dróg. Obsługę komunikacyjną Powiatu Kołobrzeskiego zapewnia system dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym, powiatowym i lokalnym. Na osi zachód - wschód przebiega droga krajowa nr 6 Szczecin – Koszalin - Gdańsk, która z uwagi na tranzytowy charakter w systemie międzynarodowym jest oznaczona numerem E28. Na osi północ - południe przebiega droga krajowa nr 11 Kołobrzeg - Koszalin - Poznań - Kępno - Bytom. Obie drogi krajowe powiązane są z drogami wojewódzkimi:

- nr 102: Międzyzdroje – Dziwnówek – Pobierowo – Rewal – Trzebiatów – Kołobrzeg
- nr 105: Świerżno – Gryfice – Brojce – Rzesznikowo (odcinek około 1 km)
- nr 162: Rościęcino – Świdwin – Zarańsko
- nr 163: Kołobrzeg – Białogard – Połczyn-Zdrój – Czaplunek – Wąlcz

Uzupełnieniem dróg krajowych oraz wojewódzkich są drogi o znaczeniu lokalnym czyli drogi powiatowe oraz drogi gminne.

¹ www.mos.gov.pl

Na poniższym rysunku przedstawiono jak prezentuje się sieć dróg wojewódzkich i krajowych na terenie powiatu.

Rysunek 5 Sieć dróg na terenie Powiatu Kołobrzskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.geoportal.gov.pl

Jakość dróg na terenie powiatu jest bardzo zróżnicowana, a ich stan jest zależny od środków jakimi dysponuje zarządca danej drogi. Choć w ostatnich latach przebudowie uległo wiele dróg na terenie powiatu za sprawą środków pochodzących z Unii Europejskiej to w przeważającej większości drogi na terenie Powiatu Kołobrzskiego wymagają remontu lub przebudowy. Rozwój, inwestycje oraz ruch turystyczny na terenie gmin Powiatu Kołobrzskiego powodują dynamiczny wzrost natężenia ruchu, który pociąga za sobą konieczność ogromnych inwestycji, polegających na modernizacji istniejącej sieci dróg,

w tym dróg powiatowych. Tymczasem nakłady finansowe, jakie samorządy mogą przeznaczyć na drogi, z trudem wystarczają na bieżące utrzymanie i doraźne remonty. W celu umożliwienia sfinansowania większych zadań inwestycyjnych niezbędne jest występowanie o uzyskanie dofinansowania ze środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny) lub krajowych (Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych).

Transport kolejowy

Powiat Kołobrzeski jest także ważnym węzłem kolejowym. Przez teren gmin Powiatu Kołobrzeskiego przebiegają 2 jednotorowe linie kolejowe:

Linia kolejowa 402 – jest to liniakolejowa łącząca Koszalin z Goleniowem przez Kołobrzeg, Gryfice i Nowogard. W całości położona w województwie zachodniopomorskim i na obszarze Oddziału Regionalnego PKP PLK w Szczecinie. Linia jednotorowa, zelektryfikowana tylko na odcinku Koszalin-Kołobrzeg. Na całej długości czynna. Realizowane są na niej połączenia Kołobrzegu autobusem szynowym ze Szczecinem na zachód oraz ekspresami, pociągami pospiesznymi i osobowymi z Koszalinem i Gdańskiem na wschód.

Linia kolejowa nr 404 - jest to linia kolejowa łącząca Szczecinek z Kołobrzegiem przez Białogard. W całości położona w granicach województwa zachodniopomorskiego oraz na obszarze Oddziału Regionalnego PKP PLK w Szczecinie, Zakładu Linii Kolejowych w Szczecinie.

Transport morski

W miesiącach od kwietnia do października z portu w Kołobrzegu wypływają pasażerskie rejsy turystyczne na Bornholm do Nexø, a w wakacje także na Christiansø. W sezonie pływają również stylizowane statki wycieczkowe m.in. MS Viking.

W centrum Kołobrzegu, na wyspie Solnej zlokalizowana jest marina, której dwa baseny są przystosowane do przyjęcia ok. 50 jachtów. Pierwszym z basenów jest Basen Jachtowy, w którym cumują jednostki mające do 3 metrów zanurzenia. Drugi basen jest zdolny do przyjęcia jedynie łodzi, których zanurzenie wynosi do 1 metra. Dla okrętów, z większym zanurzeniem przewidziano keję z głębokością 5,5 m.

Transport lotniczy

Pod Podczelem (8 km od centrum Kołobrzegu) znajduje się poradzieckie wojskowe lotnisko Kołobrzeg-Bagicz, które jest wykorzystywane przez prywatną firmę Lotnisko Bagicz Sp. z o.o. Lotnisko we wrześniu 2012 zostało ponownie otwarte i przyjmuje małe samoloty pasażerskie do 20 osób. Lotnisko jest czynne w charakterze sezonowym (kwiecień - październik), obecnie planowana jest rozbudowa infrastruktury lotniska co może wydłużyć jego działalność. Istnieje możliwość, aby po rozbudowie lotnisko mogło przyjmować większe samoloty pasażerskie.

2.6.2. Infrastruktura wodociągowa

2.6.2.1. Stan obecny i analiza zużycia

Powiat Kołobrzegi zaopatrywany jest w wodę z lokalnych ujęć podziemnych, a następnie poprzez sieć wodociagową – dystrybucyjną, dostarczana jest do indywidualnych odbiorców. Wody z tych ujęć są bardzo dobrej i dobrej jakości. Na stan jakościowy wody dostarczanej mieszkańcom ma niejednokrotnie wpływ stan techniczny sieci rozdzielczej która może być wtórnym źródłem zanieczyszczeń. W chwili obecnej sieć wodociagowa jest w zadowalającym stanie technicznym tym samym wyeliminowane jest zagrożenie wtórnego zanieczyszczenia wody w sieci. Na terenie Powiatu Kołobrzegi znajdują się następujące ujęcia wód podziemnych:

Tabela 5 Zestawienie ujęć wody na terenie Powiatu Kołobrzegi

Lp.	Ujęcie wody podziemnej	Gmina	Liczba studni zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodnoprawnym	Pobór wód podziemnych w ilości (zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodnoprawnym)	Strefa ochronna
1	Skoczów	Dygowo	studnia z 1970 r. studnia z 1979 r.	$Q_{\max.h} = 27,1 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr.d}} = 250,0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\max.r} = 91250 \text{ m}^3/\text{r}$	brak
2	Włocibórz	Dygowo	studnia nr 2/73- ujęcie podstawowe, studnia nr 1/65 - ujęcie zapasowe	$Q_{\text{d}\text{sr}} = 122,8 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{h}\text{max}} = 16,6 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_r = 36004 \text{ m}^3/\text{rok}$	brak
3	Rymań	Rymań	studnia S 1 (studnia aktualnie nieczynna) studnia S 2, studnia S3 (przy pałacu) studnia aktualnie nieczynna stanowi rezerwę)	$Q_{\max.h.} = 28,79 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr.d}} = 442,09 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{średnioroczne}} = 165\,600 \text{ m}^3/\text{r}$	brak
4	Gorawino	Rymań	studnia SW 1	$Q_{\max.h} = 32,75 \text{ m}^3/\text{h}$	brak

			(studnia nieczynna) studnia SW 2	$Q_{sr,d} = 277,68 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{średnioroczne}} = 102\,537 \text{ m}^3/\text{r}$	
5	Bagicz	Ustronie Morskie	studnia nr 1, studnia nr 2, studnia nr 3, studnia nr 4	Ilość pobieranej wody w okresie sezonu turystycznego miesiąc maj-wrzesień: $Q_{\text{śrd}} = 3\,000,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxh}} = 213,0 \text{ m}^3/\text{h}$ Ilość pobieranej wody w okresie poza sezonem turystycznym, miesiąc październik-kwiecień: $Q_{\text{śrd}} = 2\,000,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxh}} = 150,0 \text{ m}^3/\text{h}$ Ilość pobieranej wody w ciągu całego roku $Q_{\text{śr,roczne}} = 883\,000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$	brak
6	Kukinia	Ustronie Morskie	studnia SW1	$Q_{\text{maxh}} = 46,875 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 450,0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxr}} = 164\,250,0 \text{ m}^3/\text{rok}$	brak
7	Rusowo	Ustronie Morskie	studnia SW1a, studnia SW2	$Q_{\text{śrd}} = 60 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}} = 6,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrroczne}} = 21\,900,0 \text{ m}^3/\text{rok}$	brak
8	Bogucino-Rościcino	Kołobrzeg	19 studni (w tym ujęcie Bogucino-13, ujęcie Rościcino -6	Z ujęcia Bogucino-Rościcino łącznie: $Q_{\text{rocznemax}} = 7\,200\,000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$ $Q_{\text{śrd}} = 19\,726,0 \text{ m}^3/\text{rok}$ $Q_{\text{maxh}} = 1523,0 \text{ m}^3/\text{h}$	strefa ochrony bezpośredniej i pośredniej

Źródło: MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Wody z ujęć podziemnych poddawane są uzdatnieniu w stacjach uzdatniania wody. Poniższa tabela przedstawia wykaz stacji wraz z ich lokalizacją:

Tabela 6 Zestawienie Stacji Uzdatniania Wody na terenie Powiatu

Lp.	SUW	Gmina
1	Skoczów	Dygowo
2	Rymań	Rymań
3	Goławino	Rymań
4	Bagicz	Ustronie Morskie
5	Kukinia	Ustronie Morskie
6	Rusowo	Ustronie Morskie
7	Bogucino-Rościcino	Kołobrzeg

Źródło: MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Długość sieci wodociągowej bez przyłączy w Powiecie Kołobrzesckim wynosi 878,09 km,. Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków wynosi 11180.

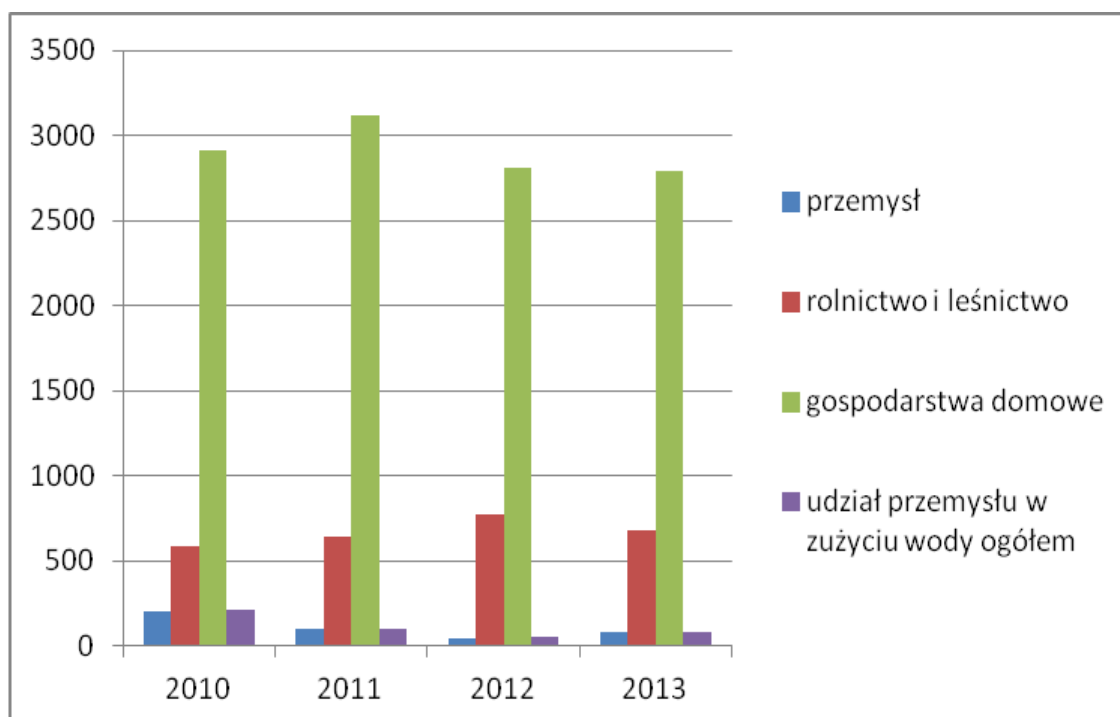
Szczegółowe informacje dotyczące sieci wodociągowej w rozbiciu na poszczególne gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu w podziale na gminy (stan na 31 grudnia 2013 r.)

	<i>Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]</i>	<i>Ilość przyłączy wodociągowych [sztuki]</i>	<i>stopień zwodociągowania [%]</i>
Dygowo	119,67	952	96,89
Gościno	144,10	708	74,60
Kołobrzeg miasto	151,80	3913	100,00
Kołobrzeg gmina	191,91	3500	98,91
Rymań	94,37	437	67,86
Siemysł	119,94	660	98,32
Ustronie Morskie	56,30	1010	100,00

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Sprawozdanie RRW-2 oraz MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Z danych GUS za 2013 r. wynika, że zużycie wody na terenie Powiatu Kołobrzieskiego wyniosło ogółem 5687,1 dam³. Ilość zużytej wody w latach 2010-2013 w podziale na odbiorców obrazuje poniższy wykres:

Wykres 3 Ilość zużytej wody w podziale na odbiorców

2.6.3. Infrastruktura kanalizacyjna

2.6.3.1. Stan obecny i analiza zużycia

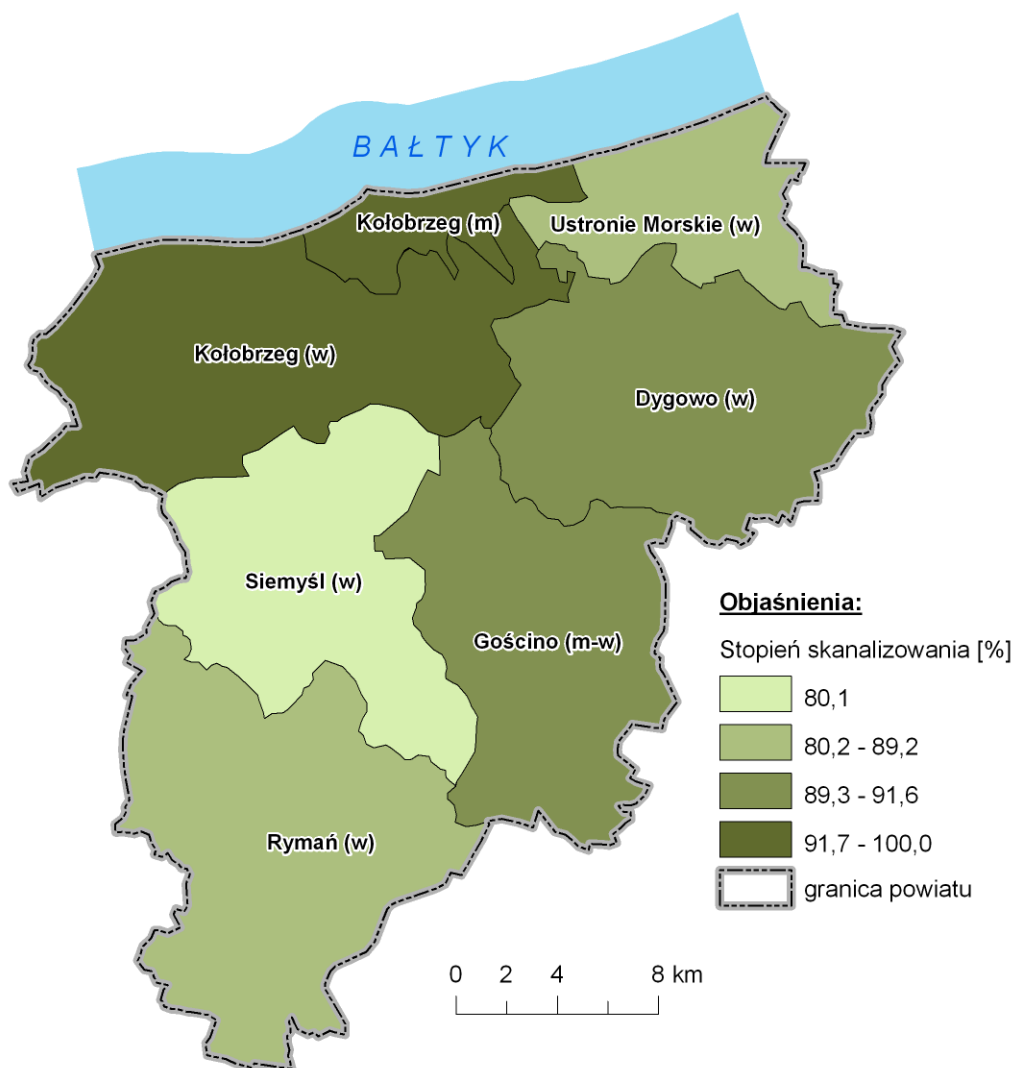
Stopień skanalizowania w gminach Powiatu Kołobrzeskiego jest bardzo wysoki. Średnia skanalizowania dla powiatu wynosi 74,63% co w skali kraju jest dobrym wynikiem. Uzyskanie wyniku 100% skanalizowania jest nie realne ze względu na rozproszenie części budynków szczególnie na terenach wiejskich, których przyłączenie nie jest uzasadnione ekonomicznie. Długość sieci kanalizacyjnej bez przyłączy w powiecie wynosi 739,46 km. Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków wynosi 10 797, natomiast liczba mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej to 76 677 osób.

Szczegółowe informacje dotyczące sieci kanalizacyjnej w rozbiciu na poszczególne gminy przedstawiono w poniższej tabeli, oraz na mapie.

Tabela 8 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w podziale na gminy (stan na 31 grudnia 2013 r.)

	długość sieci kanalizacyjnej bez przyłączy [km]	ilość przyłączy kanalizacyjnych [sztuki]	stopień skanalizowania [%]	liczba mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej
Dygowo	111,10	860	79,61	5 038
Gościno	92,70	586	57,11	4 823
Kołobrzeg miasto	123,20	3 913	100,00	46897
Kołobrzeg gmina	171,93	3559	93,99	10 063
Rymań	86,38	385	18,48	3 674
Siemyśl	95,50	574	85,02	2 977
Ustronie Morskie	58,64	920	88,20	3 205

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Sprawozdanie RRW-2 oraz MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Rysunek 6 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Oczyszczalnia ścieków

Na terenie Powiatu Kołobrzegskiego w chwili obecnej działa tylko jedna centralna oczyszczalnia ścieków, w której oczyszczane są wszystkie ścieki wytworzone na terenie powiatu. Przedmiotowa oczyszczalnia ścieków położona jest w odległości około 100 metrów na południowy-zachód od granic miasta Kołobrzeg przy drodze Kołobrzeg – Dźwirzyno. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w Korzyścienku przy ulicy Wspólnej 5, gm. Kołobrzeg i jest oczyszczalnią komunalną. Zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodnoprawnym przepustowość oczyszczalni wynosi: średnio 233 000 RLM, oraz maksymalne 292 000 RLM Bezpośrednim odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni ścieków w Korzyścienku jest Morze Bałtyckie. Rurociąg odprowadzający ścieki DN 1000 o łącznej długości 4,0 km wyprowadzony jest pod dnem morza 2200 m poza linie brzegową i zakończony jest podwodnym wylotem nad dnem morza, na rzędnej ok. – 13,0 m n.p.m., tj. ok. 14,0 m p.p.w.

Charakterystyka oczyszczalni:

Przedmiotowa oczyszczalnia ścieków przyjmuje ścieki komunalne z miejscowości położonych w powiecie kołobrzeskim oraz Gminie Sławoborze (powiat świdwiński). Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 100\ 000$ RLM. Przepustowość oczyszczalni zgodnie z projektem $Q_{srd} = 28\ 000\ m^3/d$.

Cześć technologiczną oczyszczalni można podzielić funkcjonalnie na tzw. część ściekową, której zadaniem jest oczyszczanie ścieków oraz na część osadową, której rolą jest obróbka osadów powstających, jako produkt uboczny w procesie oczyszczania ścieków.

Oczyszczalnia funkcjonuje przy zastosowaniu technologii trzyfazowej osadu czynnego. Ścieki surowe dopływające do oczyszczalni oraz ścieki dowożone trafiają najpierw do bloku mechanicznego oczyszczania.

Cześć mechaniczna obejmuje następujące obiekty:

- komora wlotowa KW
- budynek krat BK, w którym zamontowane są trzy kraty gęste, schodkowe, typu OZ-E/800/6 o prześwicie 6mm, produkcji Eko-Celkon Puck,
- dwukomorowy piaskownik przedmuchiwany z łapaczem tłuszczów i części pływających, PP o pojemności każdej komory $V = 420\ m^3$
- budynek techniczny piaskownika BTP
- komory wstępnego napowietrzania 2 szt. KWN o pojemności $V = 470\ m^3$ każda
- osadniki wstępne 2 szt. OWP o pojemności każdej z komór $V = 940\ m^3$.

Drugi stopień oczyszczania stanowi część biologiczna, do której dopływają ścieki po oczyszczeniu mechanicznym. W części tej następuje usuwanie ze ścieków zanieczyszczeń w drodze przebiegu procesów fizycznych i biochemicznych, które są udziałem mikroorganizmów zawartych w osadzie czynnym.

Cześć biologiczna obejmuje następujące obiekty:

- komorę rozdziału ścieków KR1
- reaktor biologiczny nowy RBN
- reaktor biologiczny stary – część "B" RBSB (obiekt powstały w wyniku modernizacji istniejących komór biologicznych)
- komorę rozdziału ścieków KR3
- dwa radialne osadniki wtórne OWS o średnicy $d=42m$ i pojemności $V = 4110\ m^3$
- przepompownia osadu recykulowanego POR
- komorę rozdziału osadu KR4

- stację dozowania PIX-u - stacja wyposażona jest w zbiornik magazynowy PIX-u o pojemności $V= 28 \text{ m}^3$ i pompę dozującą, dwumembramową ZMR 140 JESCO.

Układ oczyszczania biologicznego może funkcjonować, jako dwa niezależne ciągi technologiczne. Rozwiązania techniczne w komorach rozdziału KR1, KR3 i KR4 oraz pompowni POR uwzględniają możliwość przełączenia strumienia osadów i ścieków w sytuacjach, kiedy będzie to konieczne.

Obiekty gospodarki osadowej

- Zagęszczacz osadu wstępnego ZGOW o średnicy 12,0 m i poj. 400 m^3
- Zagęszczacz osadu nadmiernego ZGON o średnicy 12,0 m i poj. 400 m^3
- Zbiornik osadu wstępnego ZOW o poj. 240 m^3
- Zbiornik osadu wtórnego ZON o poj. 14 m^3
- Stacja odwadniania osadu SOO z 2 wirówkami GUINARD
- Stacja higienizacji i załadunku osadu SH

Osad nadmierny jest odprowadzany z każdego obiegu do zagęszczacza ZGON. Pompa osadu nadmiernego zainstalowana w pompowni POR pobiera osad z zagęszczacza ZGON i podaje go, rurociągiem tłocznym do części osadowej oczyszczalni, najpierw do zbiornika osadu nadmiernego ZON i następnie na zagęszczacz mechaniczny i wirówkę dekantacyjną.

W wyniku przebiegu procesu oczyszczania powstają:

- osad wstępny
- osad nadmierny z udziałem osadu chemicznego, który powstaje podczas symultanicznego strącania fosforu.

W układzie technologicznym oba te osady są rozdzielone aż do momentu końcowego odwodnienia i higienizacji w stacji SOO i SH. Te końcowe operacje mogą być prowadzone zarówno oddzielnie dla każdego z osadów, jak i wspólnie, w zależności od reżimu pracy stacji SOO i SH.

Osad wstępny wydzielony w osadnikach wstępnych OWS przepływa przez następujące obiekty i urządzenia, kolejno:

- zagęszczacz osadu wstępnego ZGOW o pojemności $V= 400 \text{ m}^3$, wyposażony w mieszadło prętowe, niskoobrotowe
- pompy osadu wstępnego w budynku krat BK
- zbiornik osadu wstępnego ZOW
- stacja odwadniania osadu SOO
- stacji higienizacji i załadunku osadu SH.

Osad nadmierny z pompowni POR przepływa przez następujące obiekty, kolejno:

- zagęszczacz osadu nadmiernego ZGON o pojemności $V= 400 \text{ m}^3$, wyposażony w mieszadło prętowe, niskoobrotowe
- pompownia POR
- zbiornik osadu nadmiernego ZON
- stacja odwadniania osadu SOO, parterowy budynek wyposażony w dwie wirówki typu D4 LC firmy Guinard, zagęszczacz taśmowy i wirówkę firmy Andritz S.A.S. oraz dwie stacje (odrębna dla osadu wstępnego i nadmiernego) przygotowania i dozowania polielektrolitu i inne urządzenia towarzyszące
- stacja higienizacji i załadunku osadu SH, wyposażona w mieszalnik wapna i osadu oraz w przenośniki ślimakowe do załadunku mieszanki osadu z wapnem do kontenerów.

Zakończenie ciągu technologicznego stanowią urządzenia zrzutowe i rurociąg odprowadzający ścieki oczyszczone do odbiornika – Morza Bałtyckiego.

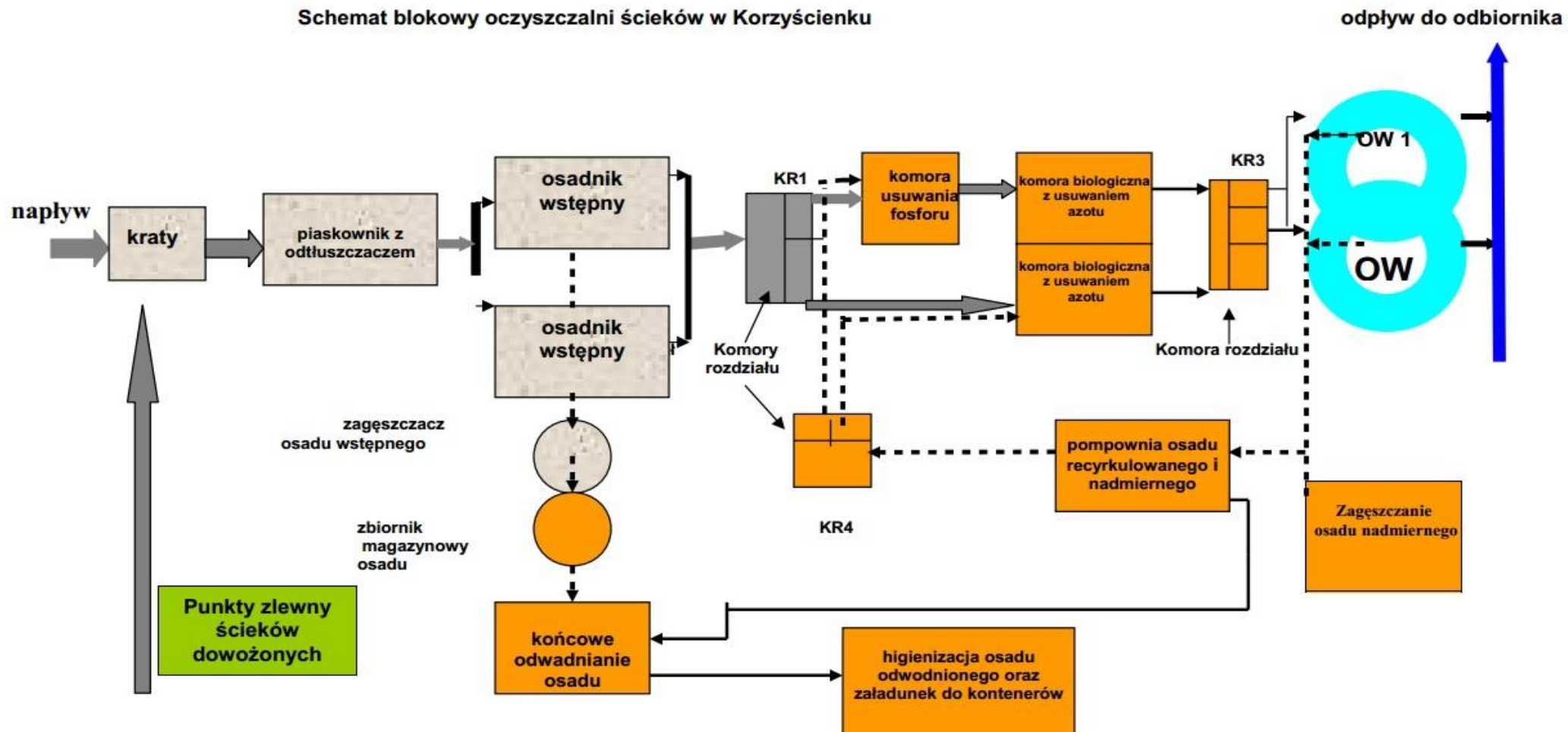
Poniższa tabela przedstawia stopień oczyszczania ścieków w stosunku do dopuszczalnych stężeń

Tabela 9 Parametry oczyszczonych ścieków

Wskaźnik	Stężenia dopuszczalne (zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym)	Obecnie osiągnięte stężenia
BZT₅	15 mgO ₂ /l	8,08 mgO ₂ /l
ChZT	125 mgO ₂ /l	50,3 mgO ₂ /l
zawiesina ogólna	35 mgO ₂ /l	7,7 mgO ₂ /l
azot ogólny	10 mgN/l	5,09 mgN/l
fosfor ogólny	1 mgP/l	0,3 mgP/l

Źródło: MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

Schemat blokowy oczyszczalni ścieków w Korzyścienku

Rysunek 7 Schemat blokowy oczyszczalni ścieków w Korzyścienku

2.6.4. Zaopatrzenie w ciepło i gaz ziemny

2.6.4.1. Stan obecny

Zaopatrzenie w gaz ziemny

W Powiecie Kołobrzeskim, możliwość wykorzystania gazu ziemnego przewodowego jako nośnika energii przez mieszkańców miejscowości położonych w powiecie jest bardzo zróżnicowana. Przez teren powiatu przebiegają dwa gazociągi DN 150 gazu ziemnego relacji: Gorzysław – Kołobrzeg – Koszalin z odnogą DN 100 do Dźwirzyna oraz Gorzysław – Drzonowo – Gościno – Karlino. Z gazu ziemnego dostarczanego z kierunku Gorzysławia poprzez układ stacji redukcyjnych I i II stopnia jest zasilane miasto Kołobrzeg, którego wszystkie tereny zabudowane są praktycznie objęte siecią gazową. Podobna sytuacja ma miejsce w gminie Kołobrzeg, wszystkie miejscowości są zgazyfikowane. W gminie Kołobrzeg przyrost sieci gazowej był największy ze wszystkich mediów infrastruktury, w latach 1990 – 2000 wybudowano ok. 40 km sieci oraz stacje redukcyjno – pomiarową I stopnia w Sarbii. W gminie Ustronie Morskie zrealizowany w znacznym stopniu program gazyfikacji gminy, umożliwia korzystanie z czystego źródła energii. Na terenie gminy znajduje się stacja redukcyjno – pomiarowa I stopnia oraz dwie stacje II stopnia, które rozprowadzają gaz dostarczany na obszar gminy gazociągiem wysokiego ciśnienia relacji Kołobrzeg – Koszalin.

Gmina Dygowo w układzie sieci gazowej rozprowadzonej na swoim obszarze wykorzystuje gaz ziemny pochodzący ze źródeł lokalnych. Na terenie gminy w miejscowości Jazy znajduje się Kopalnia Gazu Ziemnego Daszewo. Wydobywany tam gaz rurociągiem wysokiego ciśnienia wprowadzany jest do sieci ogólnej, natomiast poprzez rurociąg średniego ciśnienia jest rozprowadzany w sieci gminy. Gmina Gościno zaopatrzona jest z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Gorzysław-Karlino przez stację redukcyjno – pomiarową w Lubkowicach wykorzystując gaz ziemny do zasilania miejscowości: Gościno, Gościno Dwór, Myślino i Robuń. Według założeń projektowych dostarczanie gazu ziemnego dla południowej części gminy będzie przebiegało przy wykorzystaniu gazu wydobywanego w Kopalni Gazu Ziemnego w Ciechnowie k/ Sławoborza. W chwili obecnej postępuje gazyfikacja Gmin Rymań oraz Siemyśl.

Zaopatrzenie w ciepło

Największym dostawcą energii cieplnej w Powiecie Kołobrzeskim jest Miejska Energetyka Ciepła w Kołobrzegu, która realizuje swoje główne zadania, polegające na zaopatrzeniu swoich klientów w energię ciepłą. MEC dostarcza ciepło poprzez eksploatację dziewięciu źródeł ciepła o łącznej mocy 113 211 MW.

Głównym źródłem ciepła jest Ciepłownia Centralna zlokalizowana przy ul. Kołłątaja w Kołobrzegu. Łączna moc 6 kotłów węglowych wynosi 104 670 MW. Stanowi to

92,5% mocy wszystkich źródeł.

Miejska Energetyka Ciepła w Kołobrzegu administruje również niezależną kotłownię gazową o mocy 7,250 MW na osiedlu w Podczelu oraz siedmioma lokalnymi gazowymi kotłowni o łącznej mocy 1,291 MW.

Ciepło w Ciepłowni Centralnej produkowane jest w czterech kotłach typu WR-10 oraz dwóch jednostkach typu WR-25, które opalane są miałem węglowym o niskiej zawartości siarki i wysokiej wartości opałowej. Spalanie prowadzone jest bezodpadowo a spaliny oczyszczane są za pomocą wysokosprawnych elektrofiltrów.

Dostarczanie ciepła do poszczególnych budynków odbywa się poprzez sieci ciepłne, których łączna długość wynosi 35,9 km. W celu utrzymania sprawności sieci grzewczej woda kotłowa przygotowywana jest w Stacji Uzdatniania, oczyszczona z wszelkich związków mineralnych sprzyjających osadzaniu się kamienia. Woda ta oczyszczona jest przy pomocy filtrów węglowych oraz specjalnych związków chemicznych na przykład sody kaustycznej. Woda grzewcza wprowadzana jest systemem dwuprzewodowym zaopatrując odbiorców w ciepło o parametrach zmiennych. Zasilanie budynków w ciepło odbywa się poprzez 277 węzłów ciepłych, z których 253 podłączonych jest do Ciepłowni Centralnej, a 24 do kotłowni Podczele.

Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Kołobrzegu posiada pozwolenie zintegrowane dla instalacji - Centralna Ciepłownia CC1/2 o mocy nominalnej 105,26 MW zlokalizowana przy ul.Kołątaja 3 w Kołobrzegu.

2.6.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

2.6.5.1. Stan obecny i analiza zużycia

Sieć energetyczna na terenie Powiatu Kołobrzieskiego jest dobrze rozwinięta i należy do jednolitego systemu krajowego. W oparciu o stacje elektroenergetyczne zasilane z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, na obszarze powiatu pracują 4 Główne Punkty Zasilania (GPZ) w Ustroniu Morskim, Gościnie i dwa usytuowane na obrzeżach Kołobrzegu o napięciu 110/15 kV wraz z liniami zasilającymi. Są to linie napowietrzne i kablowe o następujących parametrach:

- 110 kV
- 15 kV
- 0,4 kV
-

Sieć elektroenergetyczna Powiatu Kołobrzieskiego pracuje w układzie umożliwiającym zasilanie rezerwowe z innych kierunków. Dostawy energii elektrycznej wykorzystywane są w granicach 30 – 50 % możliwości technicznych sieci, w zależności od pory roku. Na terenie Powiatu Kołobrzieskiego występują 3 rodzaje stacji 15/0,4 kV:

- miejskie
- wieżowe
- słupowe

W ostatnich latach przybyło odbiorców energii elektrycznej. Liczba odbiorców energii na niskim napięciu w 2012 r. była wyższa o ok. 4,2% niż w roku 2010. Wyższy wzrost ilości odbiorców dotyczył terenów wiejskich i wynosił 13,7%, w przypadku terenów miejskich wzrost ten był mniejszy i wyniósł 0,6%.

Tabela 10 Zaopatrzenie w energię elektryczną w Powiecie Kołobrzeskim w latach 2010 – 2012

<i>Energia elektryczna w gospodarstwach domowych</i>	<i>Jedn.</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Odbiorcy energii na niskim napięciu ogółem:	szt.	30041	30641	31297
- <i>obszar miejski</i>		21817	21661	21946
- <i>obszar wiejski</i>		8224	8980	9351
Zużycie energii na niskim napięciu ogółem:	MWh	63442	61146	60472
- <i>obszar miejski</i>		39986	35595	35554
- <i>obszar wiejski</i>		23456	25551	24918

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

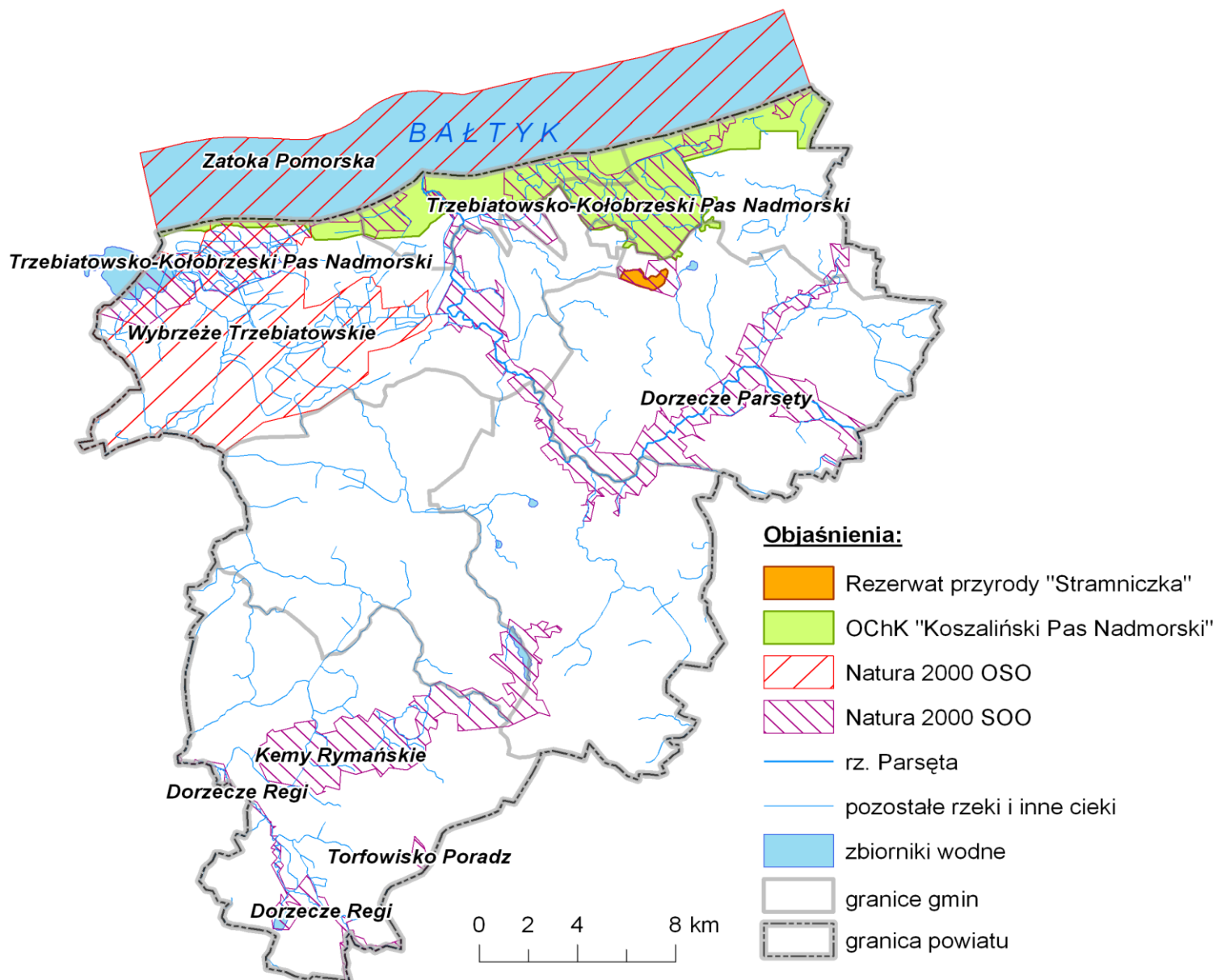
3. Charakterystyka zasobów i walorów środowiska przyrodniczego

Działalność człowieka na przestrzeni wieków spowodowała wiele negatywnych zmian szaty roślinnej, skutkiem czego doszło do wielu ograniczeń terytorialnych dla świata zwierzęcego. Aby ograniczyć negatywne oddziaływanie człowieka zarówno na florę jak i faunę należało wprowadzić szereg działań, których celem jest wyeliminowanie lub maksymalne ograniczenie destrukcyjnej działalności człowieka na środowisko przyrodnicze.

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów oraz zachowanie różnorodności biologicznej poprzez zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony. Głównym zadaniem jest ochrona dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych, siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin zwierząt i grzybów, tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach, zadrzewień.

Flora i fauna Powiatu Kołobrzeskiego jest bogata i zróżnicowana. Występuje tu wiele gatunków, rzadkich i zagrożonych wyginięciem w skali regionalnej i krajowej, w tym wiele gatunków prawnie chronionych w Polsce. Aby zachować cenne przyrodniczo obiekty na te-

renie Powiatu wyznaczono szereg form ochrony przyrody w postaci obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych, rezerwatu przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, obszaru chronionego krajobrazu, a także pomników przyrody. Poniżej przedstawiono wybrane formy chronione występujące na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.

Rysunek 8 Wybrane formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl

3.1. *Formy ochrony przyrody*

3.1.1. **Natura 2000**

	<i>Nazwa</i>	<i>Powierzchnia [ha]</i>
PLB320010	Wybrzeże Trzebiatowskie	31 757,6

W ostoi odnotowano 205 gatunków ptaków, z czego 144 lęgowe. Stwierdzono 49 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 27 to ptaki lęgowe na tym obszarze. Noto- wano tu 24 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, spośród których sześć regularnie gniazduje na terenie ostoi. Na obszarze ostoi gnieździ się około 2% liczebności populacji krajowej gęgawy, 3% populacji krajowej ohara, ponad 1% populacji krajowej kani rudej oraz śmieszki, podróżniczka i słowika szarego. Stanowi ona także ważne miejsce lęgowe dla błotniaka łąkowego oraz derkacza. Na terenie ostoi podczas migracji zatrzymują się duże stada ptaków blaszkodziobych (gęś zbożowa, gęś białoczelna, gęgawa, świstun), siewkowa- tych (czajka, siewka złota) oraz żurawi.

Na terenie obszaru Natura 2000 znajdują się 3 rezerваты przyrody: Roby (84,40 ha), Nad- morski bór bażynowy w Mrzeżynie (8,92 ha, 2010), Jezioro Liwia Łuża (239,68 ha, 1959) oraz niewielka, zachodnia część obszaru chronionego krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski (36 229 ha, 1975). Przedmiotem ochrony w obszarze są następujące gatunki ptaków: A074 kania ruda *Milvus milvus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A122 derkacz *Crex crex*, A127 żuraw *Grus grus*, A160 kulik wielki *Numenius arquata*, A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, A222 sowa błotna *Asio flammeus*, A229 zimorodek *Albedo atthis*, A272 podróżni- czek *Luscinia svecica*, A307 jarzębatka *Sylvia nisoria*, A338 gąsiorek *Lanius collurio*, A039 gęś zbożowa *Anser fabalis*, A041 gęś białoczelna *Anser albifrons*, A043 gęgawa *Anser an- ser*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A051 krakwa *Anas strepera*, A179 śmieszka *Larus ridibun- dus*, A270 słowik szary *Luscinia luscinia*, A371 dziwonia *Carpodacus erythrinus*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie dnia 29 kwietnia 2014 wydał zarzą- dzenie (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego Poz. 1926) w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wybrzeże Trzebiatowskie PLB320010. W planie została ujęta jedna gmina Powiatu Kołobrzесьkiego, a mianowicie Gmina Kołobrzeg. Plan wskazuje uwzględnienie ochrony gatunków w uchwale nr X/ 67/ 2011 Rady Gminy Kołobrzeg z dnia 31 sierpnia 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołobrzeg.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLB990003	Zatoka Pomorska	309 154,9

Obszar obejmuje akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego (od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska). Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypływanie zwane Ławicą Odrzańską. Rozciąga się od zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy), gdzie obejmuje 15 kilometrowej szerokości pas wód przybrzeżnych Bałtyku po granicę Państwa rozszerzając się tutaj do około 70 km. Obszar stanowi ostoję ptasią. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników, a zimą powyżej 100 000 osobników. Występują co najmniej 3 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W okresie wędrówek i w okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i C3) następujących gatunków: perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz rogaty, bielaczek, lodówka, markaczka, nurnik, tracz długodzioby i uhla; w stosunkowo wysokich liczebnościach (C7) występują: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH320007	Dorzecze Parsęty	27 710,4

Obszar obejmuje dorzecze rzeki Parsęty. Leży na wysokości od 0 do 206 m n.p.m. Dolina Parsęty jest szczególnie cenną ostoją ze względu na występowanie tu zróżnicowanych typów siedlisk i znaczne bogactwo świata roślin i zwierząt. Obszar można podzielić na kilka części. Poczynając od źródła rzeki możemy wyróżnić:

- źródła Parsęty koło Parsęcka;
- naturalną rynnę rzeki Parsęty z dopływami: Kłudawa, Knyczanka, Gęsia Rzeka i Rudy Rów (od Radomyśla do Krosina);
- strome jary i wąwozy rzeki Perznicy, Trzebiegoszczy i Łozicy;
- liczne zakola, starorzecza, torfowiska, lasy łęgowe i zarośla wierzbowe pomiędzy Krosinem a Osówkiem;
- dolinę Dębnicy;
- przełomowy odcinek rzeki Parsęty koło Osówka oraz leśny kompleks z jeziorami i torfowiskami koło Byszyna;
- dolinę Parsęty, od Byszyna do Karlina, z ujściowymi odcinkami rzek - Mogilica, Topiel, Pokrzywnica i Radew;
- naturalną rynnę rzeki pomiędzy Karlinem a Rozcięcinem oraz dopływ rzeki Pyszki;
- dolinę Parsęty koło Kołobrzegu;

Ostoja jest również szczególnie cenna ze względu na występujące tu gatunki zwierząt. Na szczególną uwagę zasługują najlepsze w Polsce (a może w Europie) warunki dla tarła łososi i troci wędrawnej, pstrąga potokowego i lipienia oraz obecność w rzece licznej populacji strzebli potokowej, certy i węgorza pochodzenia naturalnego. Ostoja to miejsce dużych skupisk źródeł wapiennych i nawapiennych na Pomorzu oraz duże zróżnicowanie wielu typów mokradeł. Jest też jedynym na Pomorzu stanowiskiem śledziennicy naprzeciwlistnej (występuje w dolinie Dębnicy). Poza tym jest to naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym i regionalnym i ważne miejsce wypoczynku i rekreacji.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH320012	Kemy Rymańskie	2 644,8

Kompleks lasów, łąk i jezior łączący korytarz ekologiczny doliny Mołstowej z korytarzem Dębosznicy i Błotnicy. Opisywany obszar cechuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu z wyraźnie zaznaczającymi się w krajobrazie wzniesieniami kemowymi o deniwelacji do 35 m.. W obniżeniach znajdują się łąki, torfowiska mszarne i lasy bagienne. Wzniesienia pokrywają lasy, głównie kwaśne dąbrowy. Można tu także spotkać malowniczo położone śródlądowe jeziora, gdzie występują grązele i grzybienie białe.

Obszar charakteryzuje się wysoką różnorodnością przyrodniczą z szatą roślinną o dużym stopniu naturalności. Ważnym elementem krajobrazu są ogromne drzewa (głównie dęby, buki, lipy, graby). 12 z nich przekracza 4 m obwodu (najokazalszy dąb osiąga rozmiar 610 cm), kilkadziesiąt ma ponad 3 m obwodu. Obszar ten jest także bardzo ważny z punktu widzenia ornitologicznego.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH320017	Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski	17 468,8

Obszar obejmuje zróżnicowany geomorfologicznie fragment wybrzeża Bałtyku od Rewala do miejscowości Gąski, w 2 enklawach rozdzielonych Ustroniem Morskim. Występują tu: brzegi klifowe (erodujące i ustabilizowane), wydmowe, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek. Ostoja odznacza się występowaniem siedlisk pozostających w dobrym stanie, będących typowymi biotopami dla pasa nadmorskiego. Od południa obszar ostoji zamknięty jest rozległym, pasmowym obniżeniem Pradoliny Bałtyckiej, wypełnionej pokładami torfów niskich, poprzecinanych siecią kanałów i cieków (m. in. Rega, Stara Rega, Parsęta, Czarwona). W ich korytach i starorzeczach oraz na brzegach rozwijają się zbiorowiska roślin wodnych z udziałem halofitów. Obszar słonorośli na zapleczu pasa wydmowego na północ od Włodarki należy do najbardziej rozległych ekosystemów tego typu w Polsce.

Obecnie duży procent powierzchni pradoliny nie jest użytkowany rolniczo. W wyniku degradacji urządzeń hydrotechnicznych występują miejscowe zabagnienia terenu i okresowe zalewy, w tym wodami słonawymi.

Na obszarze ostoi stwierdzono ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych. Obszar pełni ważną rolę również jako ostoja ptaków - 27 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie dnia 31 marca 2014 wydał zarządzenie (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego Poz. 1657) w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH320017. W planie zostały ujęte następujące gminy Powiatu Kołobrzeskiego: Gmina Kołobrzeg, Miasto Kołobrzeg, Gmina Ustronie Morskie.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH320049	Dorzecze Regi	14 827,8

Ostoja obejmuje dolinę rzeki Regi wraz z jej dopływami od miejscowości Świdwin, aż do jej ujścia blisko miejscowości Trzebiatów. Rega jest jedną z najdłuższych rzek zachodniego Pomorza, należąca do bezpośredniego zlewiska Bałtyku. W górnym biegu rzeka przepływa przez dobrze zachowane torfowiska, wilgotne łąki a zbocza doliny porastają grądy i lasy bukowe. W okolicach miasta Łobza rzeka przełamuje się przez wzgórze morenowe. W dalszym biegu rzeka przepływa przez łąki i tereny uprawne z eutroficznym jeziorem Rejowickim. Malownicza dolina Regi zawdzięcza swoje duże walory przyrodniczo - krajobrazowe różnorodności zbiorowisk, zwłaszcza tych charakterystycznych dla naturalnych dolin rzecznych.. Dolina Regi charakteryzuje się ponadto dużą różnorodnością rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt. Rzeka i jej dopływy są doskonałym miejscem dla wędrówek tarłowych łosia atlantyckiego oraz innych gatunków z rodziny łososiowatych. Niestety sama rzeka przegrodzona jest w kilku miejscach zabudową hydrotechniczną, co powoduje, że na ponad 2/3 długości rzeki niedostępna dla ryb wędrownych.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH320065	Torfowisko Poradz	567,5

Kompleks śródleśnych torfowisk wykształconych w podłużnych, bezodpływowych obniżeniach terenu przecinających rozległy sandr wchodzący w skład Niziny Białogardzkiej. Tereny między torfowiskami porastają suboceaniczne bory sosnowe Leucobryo-Pinetum. Torfowiska mają zróżnicowaną powierzchnię, obok drobnych (0,3 ha) występuje tu też

rozległy mszar otwarty zajmujący ok. 27 ha oraz rynna torfowa porośnięta mszarami i lasami bagiennymi na łącznym areale ok. 53 ha. Otwarte torfowiska mszarne otoczone są pasami bagiennych borów sosnowych i brzezin. Miejscami wykształcają się też wilgotne bory trzęślicowe na płytkich torfach. Wśród torfowisk rozproszone są różnej wielkości jeziora dystroficzne ze zbiorowiskami grążela drobnego, osoki aloesowatej oraz luźnymi płami siedmiopalecznika błotnego i czermieni błotnej. Pła i mszary tworzą torfowce poprzerastane najczęściej turzycą dzióbkowatą w części centralnej i sitem rozpierchłym na obrzeżach. Poza tym występują tu mszary z turzycą nitkowatąbagienną, wełnianką wąskolistną, przygielką białą, niewielkie fragmenty zajmują zbiorowiska typowe dla torfowisk wysokich w wełnianką pochwowatą i płatami czerwono zabarwionych torfowców (*Sphagnum magellanicum* i *Sph. rubellum*). Największe torfowisko otwarte reprezentuje typowy ciąg sukcesyjny dla torfowisk mszarnych - od zarastającego jeziora dystroficznego, poprzez płą i mszary do krzewinkowych zbiorowisk mszarnych z bażyną czarną i wrzosem, przechodzących w zarośla bagna zwyczajnego poprzerastane niskimi sosnami i dalej w bory bagiennie i wilgotne bory trzęślicowe. Na części torfowisk widoczne ślady po eksploatacji torfu w postaci zagłębień o regularnych kształtach wypełnionych mszarami torfowcowymi.

	Nazwa	Powierzchnia [ha]
PLH990002	Ostoja na Zatoce Pomorskiej	243 132,7

Zatoka Pomorska jest akwenem o dużym zróżnicowaniu dna morskiego, od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane Odrzańską Ławicą.

Stanowi kluczowy obszar ochrony piaszczystych ławic podmorskich. Stanowi istotną strefę dla bałtyckiej populacji parposza, a także regularnym miejscem występowania morświna. Zwierzęta wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej: morświn (*Phocoena phocoena*), parposz (*Alosa fallax*).

Stwierdzone ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej: nur rdzawoszyi (*Gavia stellata*), nur czarnoszyi (*Gavia arctica*), perkoz rogaty (*Podiceps auritus*), tracz bielaczek (*Mergus albellus*). Regularnie występujące ptaki migrujące niewymienione: perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), perkoz rdzawoszyi (*Podiceps grisegena*), lodówka (*Clangula hyemalis*), markaczka (*Melanitta nigra*), uhla (*Melanitta fusca*), szlachar (*Mergus serra-tor*), nurnik zwyczajny (*Cepphus grylle*)

3.1.2. Rezerваты przyrody

„Stramniczka”

Rezerwat położony jest koło m. Stramniczka (gm. Dygowo, Nadleśnictwo Gościno, obręb Dygowo oddz. 63-66) utworzony został Rozporządzeniem Nr 53/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 września 2007 r. w miejsce dotychczasowego użytku ekologicznego Torfowisko Stramniczka. Rezerwat obejmuje obszar lasu i bagien o łącznej powierzchni 94,49ha. Jest to duże torfowisko wysokie, które wykształciło się na dziale wodnym Parsęty. Charakteryzuje się grubym pokładem torfów mszarnych zalegających pokłady gytii, osiąga głębokość 6,39m. Górna część tych torfowisk składa się z grubej warstwy torfów mszarnych wysokich, kopolowych, budowanych głównie przez mchy torfowce: torfowiec ciemny, torfowiec ostrolistny. Torfowisko to zostało przed laty w znacznym stopniu wyeksploatowane. Obecnie obszar tego torfowiska porastają: bór bagienny i brzezina bagienna. Na jego obrzeżu znajdują się płaty olsu porzeczkowego i olsu torfowcowego. W obrębie tego obszaru stwierdzono: wrzosiec bagienny, rosiczkę okrągłolistną, bagno zwyczajne, bażynę czarną, siedmiopalecznik błotny, borówkę bagienną, wełniankę wąskolistną i pochwowatą, kalinę koralową, porzeczkę czarną, żurawinę błotną, modrzewnicę zwyczajną. Występują płaty mszarników wrzoścowych oraz jedyny w gminie płat śmiałka pogiętego. W części północnej typowo wykształcona kopała. W małych oczkach występuje grązel żółty i grzybień biały. W zakresie fauny zarejestrowano tu miejsce rozrodu m.in. traszki zwyczajnej, ropuchy szarej, żaby moczarowej, żaby jeziorkowej, żaby wodnej, zaskrońca, padalca, żurawia, słonki. Jest to miejsce żerowania i odpoczynku dzików.

Torfowisko to jest jednym z najciekawszych torfowisk mszarnych leżących w dorzeczu Parsęty. W wyniku wniosku Klubu Przyrodników ze Świebodzina z dnia 28 kwietnia 2003r. torfowisko to włączone zostało do granic obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko - Kołobrzeski Pas Nadmorski.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wydał Zarządzenie Nr 18/2013 z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stramniczka”.

3.1.3. Użytki ekologiczne

Czermień

Użytek został powołany Uchwałą nr XLV/290/06 Rady Gminy Gościno z dnia 27 października 2006 r. Jest to mokradło o pow. 3 ha położone 0,5 km na południe od miejscowości Myślino. Występuje to rzadko spotykana roślinność m.in. czermień błotna i brzoza omszona. Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona i utrzymanie we właściwym stanie tworów i składników przyrody, a także kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec przyrody poprzez edukację i informowanie w dziedzinie ochrony przyrody.

Ekopark Wchodni

Został on powołany Uchwałą Nr XXIX/278/96 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 25 marca 1996 r. (ze zmianami zawartymi w Uchwale Nr LIX/560/98 z dnia 8 czerwca 1998r). Zajmuje powierzchnię 381ha. Obiekt niezwykle cenny pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym, faunistycznym i florystycznym. Zasadniczym elementem użytku jest niecka słonawych torfowisk "Solne Bagno". Granice Ekoparku Wschodniego stanowią - od wschodu: granica gminy miejskiej Kołobrzeg oraz zachodnia granica osiedla mieszkaniowego Podczele, - od południa: szosa i tor kolejowy Kołobrzeg - Koszalin, z wyłączeniem zespołu sanatoryjno - wczasowego w Podczelu, gruntów ornych między szosą Kołobrzeg - Koszalin, a torem kolejowym Kołobrzeg - Koszalin i wschodnią granicą złoża borowiny, - od zachodu: granica torfowiska Solne Bagno, złoża borowiny leczniczej Kołobrzeg - Mirocice, - od północy: plaża Morza Bałtyckiego. Północną część Ekoparku stanowi wąska strefa brzegowa ukształtowana w wyniku działalności morza i wiatru w postaci pozbawionej roślinności plaży. Dalej występuje pas mierzejowych wydm i odcinków brzegu klifowego. Wydmy porasta roślinność nosząca cechy piaskowej - halofilnej, sosny karłowate i inne. Są tu zarośla rokitnika zwyczajnego i wierzby piaskowej. Wał wydmy o strukturze pochodzenia eolicznego, o zmiennej szerokości w wyniku abrazji, od północy posiada charakter wydmy białej, natomiast od południa - wydmy szarej (z charakterystyczną florą i fauną). W części wschodniej nad brzegiem klifowym istnieją zniszczone ogrody działkowe, z których kilka jest użytkowanych. Roślinność pierwotna uległa tu prawie całkowitemu zniszczeniu - przeważają drzewa owocowe.

W części zachodniej i środkowej użytku występują torfowiska niskie, z zaroślami wierzby, trzciny, turzycy i innymi. Są to tereny łąkowe wielu gatunków ptaków. Na terenach wyższych w południowej części znajdują się lasy liściaste z przewagą buka zwyczajnego i dębu (niektóre mają ponad 150 lat), z dużą ilością pnączy (wiciokrzew pomorski i bluszcz pospolity, miejscami powojnik pnący). Występuje tu wiele drzew o rozmiarach pomnikowych oraz rośliny podlegające ochronie całkowitej i częściowej, jak wspomniany bluszcz pospolity i

wiciokrzew pomorski a z roślin zielnych marzanka wonna czy storczyki. Do cenniejszych gatunków flory należą: pływacz zachodni, kruszczyk rdzawoczerwony, podkolan biały, orlik pospolity, krwawnik kichawiec, rzeżucha łąkowa, wierzbownica błotna, sit Gerarda, szelężnik większy, rutewka orlikolistna. Dawniej znajdowało się tu stanowisko wymarłego dziś całkowicie w Polsce derenia szwedzkiego. Jego ostoją był las dębowo - mieszanym na zachód od Podczela. Roślina ta porastała dawne torfowisko z florą słonoroślową. Na obszarze Ekoparku występują cenne i rzadko spotykane grzyby m.in. smardz jadalny, mitrówka półwolna, naparstniczka stożkowa i inne. Teren Ekoparku Wschodniego jest ważnym żerowiskiem na trasie wędrówek ptaków brodzących blaszkodziobych i siewkowych chronionych przez Unię Europejską. Ekopark stanowi również ostoję dla płazów bezogonowych, które na tym terenie znajdują enklawy dogodne dla rozrodu.

Małża

Użytek został powołany Uchwałą Rady Gminy Rymań nr XVIII/122/2004 z dnia 10 grudnia października 2004 r. Użytek położony jest około 0,8 km na północny-zachód od wsi Mielno, Nadleśnictwo Resko Wschód, Leśnictwo Pniewy oddz. 13r.

Torfowisko śródleśne (część) przylegające do położonego na północ od niego malowniczego jeziora, którego powierzchnia wynosi 0,70 ha. W jeziorze występuje chroniony grąźel żółty, na brzegach wykształca się szuwar pałkowy. Licznie też rosną tu: siedmiopalecznik błotny, przetacznik błotny, wążkrota zwyczajna i szalejadowity. Torfowisko otaczają zbiorowiska z dominacją czermieni błotnej, situ rozpięzchłego i trzęślicy modrej. W okrajku licznie występują także: tojeść bukietowa, turzyca pospolita, wełnianka wąskolistna. Na rozległych, w znacznej części niedostępnych, mszarach w centralnej części torfowiska dominuje turzyca dzióbkwata, licznie rośnie bagno zwyczajne, borówka bagienna i rosiczka okrągłolistna.

3.1.4. Stanowiska dokumentacyjne

Wyrobisko po żwirowni

Nadzór nad ustanowionym stanowiskiem dokumentacyjnym wykonuje Wójt Gminy Gościno. Stanowisko zostało ustanowione zgodnie z Uchwałą Nr XL/272/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006r. w wyrobisku po byłej żwirowni zlokalizowanym pomiędzy wsiami Karkowem a Robuniem. Na stanowisku znajdują się iły warwowe, skamieniałości organiczne, widoczny jest profil glebowy. Stanowisko zajmuje powierzchnię około 0,14ha, znajduje się w Obrębie Karkowo działka ewidencyjna nr 15/1

Celem ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego jest ochrona i utrzymanie we właściwym stanie tworów i składników przyrody, a także kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec przyrody poprzez edukację i informowanie w dziedzinie ochrony przyrody.

3.1.5. Obszary chronionego krajobrazu

Koszaliński Pas Nadmorski

Obszar ten funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (t.j. Dz. Urz. Zachod. z 2014 r. poz. 1637). Obszar swym zasięgiem obejmuje Powiat Kołobrzeski: miasto Kołobrzeg, gminy Dygowo, Kołobrzeg, Ustronie Morskie; Powiat Koszaliński: miasto Koszalin, gminy Będzino, Mielno, Koszalin, Sianów, Manowo; Powiat Sławieński: miasto Darłowo, gmina Darłowo. Łączna powierzchnia: 36 229,0ha. Obszar o powierzchni 1 517ha leży w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gościno. Północną granicę chronionego krajobrazu stanowi wybrzeże Bałtyku. Koszaliński Pas Nadmorski dochodzi do morza nieopodal miejscowości Dźwirzyno (gm. Kołobrzeg), biegnie w kierunku wschodnim przez Grzybowo (gm. Kołobrzeg), miasto Kołobrzeg do miejscowości Malechowo (gm. Sianów). Koszaliński Pas Nadmorski utworzony został w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego w szczególności pobrzeża Bałtyku wraz z pasem wydm oraz największymi w byłym województwie koszalińskim przymorskimi jeziorami: Jamno, Bukowo, Kopań. Przedmiotem ochrony na chronionym obszarze są przede wszystkim: bioróżnorodność, nadmorskie łąki podmokłe oraz szlaki wędrówne ptaków wróblowatych i drapieżnych. W okolicy Kołobrzegu niezwykle walory krajobrazowe tworzą wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm wraz z efektownymi frezami i piaszczystymi plażami.

Tutaj gniazdują ptaki wróblowate oraz jastrząb gołębiarz, myszołów zwyczajny, zniczek oraz lęgnie się sieweczka obrożna. Występują tu gatunki wymienione w:

- Dyrektywie ptasiej: bąk, błotniak stawowy, bielik, bocian biały, bocian czarny, derkacz, gąsior, kropiatka, rybołów, zimorodek, żuraw,
- Dyrektywie siedliskowej: foka szara, morświn, nocek duży, wydra,

Na terenie Kołobrzegu obszar leży w granicach: od północy wybrzeże Bałtyku, od zachodu - ul. Zachodnia i dalej ul. Kołobrzeska. Od południa to ul. Grzybowska, Obozowa, Mazowiecka, Wolności, Młyńska, przez Park Dąbrowskiego, ul. Wodna, Bogusława X, Gryfitów, Kaszubską, na przełaj koło elektrowni i ul. Koszalińską do wschodnich granic miasta. W granicach obszaru znajduje się większość parków miejskich, słonorośla na Owczym Bagnie oraz Ekopark Wschodni. Klejnotem przyrody jest kompleks leśny rozciągający się na wschód od Kołobrzegu tzw. Las Kołobrzeski. Obszar Koszalińskiego Pasa Nadmorskiego wchodzi również w skład miejskich terenów ochrony uzdrowiskowej na terenie Kołobrzegu.

3.1.6. Pomniki przyrody

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody za pomnik przyrody uznawane są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.²

Tabela 11 Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Gmina	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	470	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/23
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	290	25	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	320	24	Dygowo	Jazy	Jazy	142/2
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	210	24	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	425	26	Dygowo	Dygowo	Dygowo	224

² Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz 627 ze zmianami)

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	205	21	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	360	25	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	340	22	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	435	26	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	480	20	Dygowo	Pustary	Pustary	187/3
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	416	24	Dygowo	Dygowo	Dygowo	224
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	410	27	Dygowo	Wrzosowo	Wrzosowo	80/2
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	470	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	29
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	330	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	29

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	brak danych	brak danych	Dygowo	Włościbórz	Włościbórz	brak danych
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	608	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	115/30
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	190	20	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	485	20	Dygowo	Miechęcino	Miechęcino	60/1
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	410	27	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	brak danych
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	253	24	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	396	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/21
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	360	24	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	483	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/21

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	305	26	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	225	18	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	342	26	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	261	14	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	265	18	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	63	8	Dygowo	Świelubie	Świelubie	102
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	461	25	Dygowo	Wrzosowo	Wrzosowo	133/17
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	350	24	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	306	26	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	410	24	Dygowo	Stojkowo	Stojkowo	199
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	500	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/23
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	342	24	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	278	25	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	355	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	29
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	428	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	29
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	460	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	29
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	580	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/23
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	475	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	115/30

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	620	27	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	360	27	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	308	27	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	614	26	Dygowo	Dygowo	Dygowo	224
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	385	26	Dygowo	Jazy	Jazy	187/4
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	320	22	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	325	25	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	515	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	115/30
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	370	26	Dygowo	Piotrowice	Piotrowice	155/23

Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	388	24	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	445	27	Dygowo	Jazy	Jazy	187/4
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	265 - 348	22	Dygowo	Włóscibórz	Włóscibórz	125
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	273	21	Dygowo	Miechęcino	Miechęcino	60/1
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	256	22	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	188	22	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	238	22	Dygowo	Skoczów	Skoczów	102/13
Uchwała Nr XXI/186/01 Rady Gminy Dygowo z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew uznanych za pomniki przyrody	230	24	Dygowo	Pustary	Pustary	10/9
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	230	13	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	127/34

Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	285	23	Gościno	Robuń	Robuń	290/4
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	653	16	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	brak danych
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	632	12	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	brak danych
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	632	12	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	brak danych
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	194	20	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	151/4
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	376	18	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	127/50
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	107	20	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	brak danych
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	320	17	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	127/34
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	275	22	Gościno	Robuń	Robuń	290/4
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	257	20	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	127/34
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	400	18	Gościno	Robuń	Robuń	290/1
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	264	15	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/35

Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	505	15	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	brak danych
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	270	16	Gościno	Gościno	Gościno	269/2
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	605	16	Gościno	Pławęcino	Pławęcino	24/ 12
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	490	16	Gościno	Myślino	Myślino	120/7
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	294	12	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/35
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	345	18	Gościno	Ołużna	Ołużna	245
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	420	20	Gościno	Ołużna	Ołużna	76
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	346	18	Gościno	Ząbrowo	Ząbrowo	107
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	415	16	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	138
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	360	18	Gościno	Pławęcino	Pławęcino	23/39
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	803	18	Gościno	Pławęcino	Pławęcino	23/39
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	404, 375	18	Gościno	Pławęcino	Pławęcino	23/39

Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	334	20	Gościno	Kamica	Kamica	4/ 27
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	325	19	Gościno	Kamica	Kamica	4/ 27
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	333	20	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	138
Uchwała Nr XL/271/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	364	18	Gościno	Mołtowo	Mołtowo	138
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	220	25	Gościno	Karkowo	Karkowo	28
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	255	30	Gościno	Karkowo	Karkowo	22/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	420	35	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	12/3
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	222	30	Gościno	Karkowo	Karkowo	24/37
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	412	35	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	3/2

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	373	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	478	30	Gościno	Myślino	Myślino	120/6
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	458	25	Gościno	Myślino	Myślino	120/5
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	370	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	326	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	295	30	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	24
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	260	15	Gościno	Dargocice	Dargocice	38
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	255	15	Gościno	Dargocice	Dargocice	38

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	295	15	Gościno	Dargocice	Dargocice	38
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	206	35	Gościno	Dargocice	Dargocice	224/10
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	375	35	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	332	35	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	123/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	475	25	Gościno	Myślino	Myślino	120/5
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	330	30	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	127/18
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	363	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	405	35	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/26

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	300	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/33
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	320	30	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	123/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	620	30	Gościno	Dargocice	Dargocice	35
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	153	15	Gościno	Gościno	Gościno	337/1
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	310	30	Gościno	Karkowo	Karkowo	2/10
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	175	30	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	12/3
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	275	35	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	335	30	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/24

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	315	30	Gościno	Myślino	Myślino	120/4
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	425	30	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	12/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	300	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	350	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	270	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	382	35	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	2/4
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	343	35	Gościno	Karkowo	Karkowo	215
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	342	45	Gościno	Dargocice	Dargocice	219

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	370	35	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	395	35	Gościno	Myślino	Myślino	120/4
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	388	35	Gościno	Poblocie Małe	Poblocie Małe	129
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	446	22	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	123/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	422	30	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	12/3
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	385	35	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	12/3
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	380	30	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	460	35	Gościno	Myślino	Myślino	16/34

Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	370	35	Gościno	Myślino	Myślino	16/34
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	463	45	Gościno	Dargocice	Dargocice	219
Uchwała Nr XL/270/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	brak danych	brak danych	Gościno	Gościno	Gościno	7
Uchwała Nr XL/270/06 Rady Gminy Gościno z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	brak danych	brak danych	Gościno	Karkowo	Karkowo	18
Uchwała Nr XVI/211/03 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 29 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	brak danych	brak danych	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg 0004	Kołobrzeg 0004	40/1
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	brak danych	brak danych	Gościno	Wierzbka Dolna	Wierzbka Dolna	256/2
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	brak danych	brak danych	Gościno	Karkowo	Karkowo	14/1
Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Gminy Gościno z dnia 30 września 2004 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew i głązów narzutowych uznanych za pomnik przyrody	brak danych	brak danych	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	154/2
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	435	22	Gościno	Myślino	Myślino	16/33
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	14 - 18	8 - 10	Kołobrzeg	Nowy Borek	Nowy Borek	brak danych

Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	303	21	Rymań	Rymań	Rymań	228/31
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	315	24	Rymań	Rymań	Rymań	228/31
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	341	18	Rymań	Rymań	Rymań	140
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	644	20	Dygowo	Kłopotowo	Kłopotowo	29
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	333 - 281	15 - 20	Rymań	Rymań	Rymań	260
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	324	22	Rymań	Drozdowo	Drozdowo	262/11
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	120 - 206	10	Kołobrzeg	Dźwirzyno	Dźwirzyno	162
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	162 - 264	26 - 28	Kołobrzeg	Głowaczewo	Głowaczewo	
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	132 - 347	15 - 17	Kołobrzeg	Grzybowo	Grzybowo	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	394	21	Rymań	Rymań	Rymań	444/1
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	483	30	Rymań	Rymań	Rymań	228/31
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	438 - 310	22 - 20	Rymań	Małobór	Małobór	6/1

Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	426	22	Rymań	Leszczyn	Leszczyn	400/2
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	415	22	Rymań	Małobór	Małobór	2
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	364	20	Rymań	Małobór	Małobór	6/1
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	394	20	Rymań	Rymań	Rymań	243
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	457	25	Rymań	Drozdowo	Drozdowo	brak danych
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	440	22	Rymań	Drozdowo	Drozdowo	262
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	684	22	Rymań	Rymań	Rymań	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	169 - 443	15 - 23	Rymań	Rymań	Rymań	444/1
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	bd	bd	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	340, 306	30	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	355, 342	20	Siemyśl	Białokury	Białokury	
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	438-320, 370	15-22, 32	Kołobrzeg	Leśnictwo Bagicz	Leśnictwo Bagicz	

Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	422	20	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	133
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	573	22	Rymań	Ledowo	Ledowo	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	bd	bd	Rymań	Ledowo	Ledowo	brak danych
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	426	30	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	600	12	Dygowo	Bardy	Bardy	brak danych
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	320 - 372	20 - 30	Gościno	Myślino	Myślino	16/18
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	466 - 387	20 - 25	Gościno	Myślino	Myślino	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	555	27	Gościno	Myślino	Myślino	16/33
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	409	25	Gościno	Myślino	Myślino	16/33
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	160-256,180-240	15-17, 18	Kołobrzeg	Przećmino	Przećmino	
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	121 - 618	12 - 27	Rymań	Małobór	Małobór	6/1
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	168 , 166	20	Kołobrzeg	Leśnictwo Bagicz	Leśnictwo Bagicz	

Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	401	30	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	300 - 322	20	Gościno	Ramlewo	Ramlewo	97
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	370	20	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	230	15	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	55/3
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	240-306, 315	22-25, 25	Kołobrzeg	Karcino	Karcino	
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	446	22	Gościno	Wartkowo	Wartkowo	123/2
Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	306,271,227,189,212	24,18,22,20,18	Kołobrzeg	Korzystno	Korzystno	217
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	586	22	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	409	27	Siemyśl	Trzynik	Trzynik	99
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	500	25	Rymań	Małobór	Małobór	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	15-17	10	Kołobrzeg	Podczele	Poczele	brak danych
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	227	18	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	133

Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	377- 398	25 - 30	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	207/24
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	bd	bd	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	94/3
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	389	19	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	133
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	341 - 519	25	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	162
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	260 - 377	14 - 17	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	222	18	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	1/3
Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	166, 245	16 - 18	Miasto Kołobrzeg	Kołobrzeg	Kołobrzeg	94/3
Nr Rozporządzenia 2/99 Woj. Zach. z dn. 30. 03.1999 r.	34, 28, 20	12 - 15	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	295	23	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	335, 300	42, 42	Ustronie Morskie	Leśnictwo Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	393	37	Ustronie Morskie	Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	393	bd	Ustronie Morskie	Leśnictwo Bagicz	Bagicz	-

Uchwała nr XXXIV/211/2001 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	205, 310	26	Ustronie Morskie	Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachod dnia 30 marca 1999	624	30	Ustronie Morskie	Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	465	27	Ustronie Morskie	Leśnictwo Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	699	32	Ustronie Morskie	Bagicz	Bagicz	-
Rozporządzenie nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r.	123 -292	25	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	-
Uchwała nr XXXIV/211/2001 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	93 - 190	18 - 22	Ustronie Morskie	Bagicz	Bagicz	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	570	24	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	600	26	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	595	28	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	631	30	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	256	20	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	465	26	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-

Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	295	18	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-
Uchwała nr XX/126/2000 Rady Gminy w Ustroniu Morskim	362	22	Ustronie Morskie	Rusowo	Rusowo	-

3.1.7. Europejska Sieć Ekologiczna ECONET

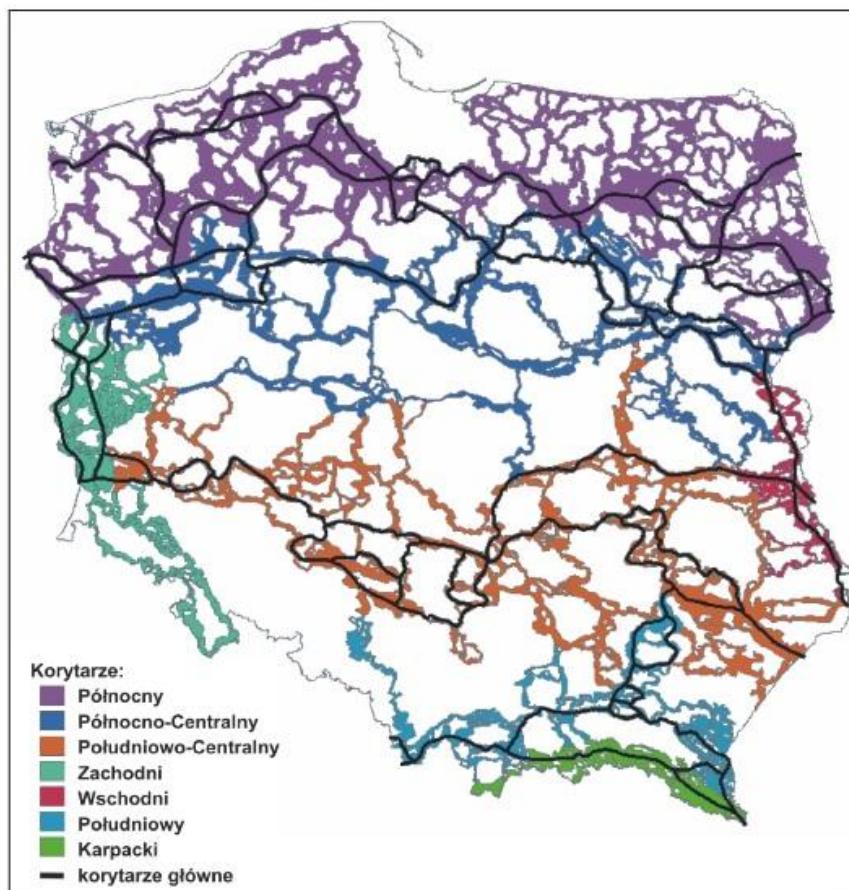
Europejska Sieć Ekologiczna ECONET to spójny przestrzennie i funkcjonalnie system reprezentowanych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy.

Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET- POLSKA została opracowana w 1995 i 1996 roku jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Również Czechy, Słowacja i Węgry uczestniczyły w tym projekcie i podobnie jak Polska przyjęły jednolite założenia koncepcji sieci paneuropejskiej EECONET (European ECOlogical NETwork) wraz z metodyką jej wyznaczania.

Choć sieć ECONET-POLSKA nie posiada umocowania prawnego, jest pewną wytyczną polityki przestrzennej. Zgodnie z definicją podaną przez Autorów koncepcji Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Sieć ECONET-POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne). Większość z wytyczonych w sieci ECONET-PL korytarzy ekologicznych nawiązuje do dolin rzecznych. Sieć ECONET-POLSKA pokrywa 46% kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15 % powierzchni kraju).

Według sieci ekologicznej EKONET-Polska rzeka Parsęta jest uznana jako obszar węzłowy o znaczeniu krajowym łączący biocentra i strefy buforowe pomiędzy Drawskim Parkiem Krajobrazowym, a pasem nadmorskim. Prawdopodobnie ranga tego obszaru jest znacznie wyższa, ale nawet w takim ujęciu rzeka wraz z dopływami stanowi korytarz ekologiczny łączący

obszary południowego Pobrzeża Bałtyku z najcenniejszymi przyrodniczo rejonami Pojezierza Drawskiego na południu i rejonami Polanowa i Bobolic na wschodzie. Właśnie te miejsca obfitują w największą liczbę rezerwatów i obszarów o różnych formach ochrony. Poniższa mapa obrazuje korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym.

Rysunek 9 Sieć korytarzy ekologicznych z podziałem na korytarze międzynarodowe i krajowe

Źródło: Ochrona łączności ekologicznej w Polsce, W. Jędrzejewski, D. Ławreszuk

3.1.8. Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być także ustalane strefy ochrony.

Flora i fauna Powiatu Kołobrzeskiego jest bogata i zróżnicowana. Występują tu liczne gatunki, roślin i zwierząt rzadkich i zagrożonych wyginięciem w skali regionalnej i krajowej, w tym wiele gatunków prawnie chronionych w Polsce. Na obszarze powiatu występują bogate zbiorowiska roślin, leśnych, łąkowych, torfowiskowych, bagiennych, wodnych, źródłiskowych, nadmorskich i wydmych z unikatowym mikołajkiem nadmorskim.

Brzeg nadmorski jest siedliskiem wielu gatunków ptaków: mewy (śmieszki, pospolite, srebrzyste, siodłate), łabędź niemy i wiele gatunków kaczek. Rzeki Parsęta i Gościnka są siedliskiem ryb z gatunku łososiowatych. W obszarach dolin rzecznych i mokradeł stwierdzono występowanie łabędzia, żurawia zwyczajnego, czapli, kaczki krzyżówki i gęsi gęgawy. Na obszarze mokradeł śródpolnych i dolinach rzecznych występuje bogaty świat płazów i gadów. W lasach można spotkać gatunki zwierząt charakterystyczne dla nizinnych obszarów Polski tj. dziki, jelenie, sarny, lisy i zające. Na terenie powiatu występuje cały szereg gatunków zagrożonych, znajdujących się na czerwonych listach.

Przykładem gatunku podlegającego ochronie gatunkowej jest jerzyk (*Apus apus*) oraz wróbel (*Passer domesticus*). Są one objęte ochroną gatunkową ścisłą na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r., poz. 627).

Zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, uszczegółowionym § 7 pkt 2 ww. rozporządzenia, zezwala się na usuwanie od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne. Wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy traktować jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień gatunków. W okresie całego roku czynności te są zakazane wobec gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową i zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 2 oraz ust. 4 ustawy o ochronie przyrody zezwolenie na odstępstwo od zakazów niszczenia gniazd i siedlisk wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska na obszarze swojego działania, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt.

Zakaz niszczenia schronień dziko występujących ptaków dotyczy m.in. jerzyka gnieźdzącego się w szczelinach skalnych, dziuplach, ale przede wszystkim w stropodachach budynków mieszkalnych. Z tego względu prace związane z termomodernizacją budynków powinny być prowadzone w sposób uwzględniający potrzeby i biologię jerzyka.

Jeżeli prace termomodernizacyjne będą prowadzone w sezonie lęgowym jerzyka lub wróbla, co niewątpliwie powoduje płoszenie osobników tych gatunków, to przed przystąpieniem do tych prac inwestor powinien zwrócić się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia na umyślne płoszenie i niepokojenie osobników jerzyka lub wróbla.

Przed rozpoczęciem prac remontowych, termomodernizacyjnych zarządca budynku powinien zlecić doświadczonemu ornitologowi inwentaryzację przyrodniczą w zakresie występowania ptaków gatunków chronionych, w celu uniknięcia nieumyślnego zniszczenia schronienia podczas prac budowlanych. W sytuacji, gdy zniszczenie schronienia jerzyka lub wróbla podczas prac budowlanych jest konieczne, należy zwrócić się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie stosownego zezwolenia oraz zapewnić temu gatunkowi zastępcze miejsca lęgowe. Podczas remontu czy termomodernizacji budynku należy zawieszają budki lęgowe dla tych ptaków w miejscach, gdzie dotychczas miały one swoje lęgi.

Za niszczenie siedliska jerzyków uznać można również montowanie kratki w otworach wentylacyjnych budynków, uniemożliwiając tym samym ptakom powrót do miejsc lęgowych, z których korzystały w poprzednich latach. Inwestor winien zapewnić jerzykom i wróblom budki lęgowe w przypadku, gdy montowanie takich kratki jest niezbędne. Otwory stanowiące siedliska ptaków po przeprowadzonej termomodernizacji powinny zachować chropowate krawędzie, co znacznie ułatwi ptakom wlatywanie do nich. Wymienione działania mają zapobiec zmniejszeniu się arealu występowania ptaków tych gatunków.

Kierunki działań w zakresie zachowania różnorodności biologicznej i jej racjonalnego użytkowania oraz stworzenia spójnego systemu obszarów chronionych:

- dalsze rozpoznanie obszarów o dużej różnorodności biologicznej w celu objęcia ich ochroną prawną,
- utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków,
- prowadzenie szkoleń i edukacji w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej,
- sukcesywna rewaloryzacja parków,
- umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami

3.1.9. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Zagrożenia dla obszarów:

- urbanizacja terenu, zaniechanie gospodarki pastwiskowej, melioracje, regulacja - prostowanie koryt rzecznych, oraz zanieczyszczenie wód,
- osuszanie terenów,
- gospodarka leśna - niezgodna z ekologicznymi zasadami, w zakresie chronionych typów lasu,
- wypalanie traw,
- nadmierna, niekontrolowana penetracja turystyczna, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego i łatwość dotarcia do wybranych

miejsc. Masowa turystyka związana jest z zaśmiecaniem oraz dewastacją środowiska leśnego.

- wycinanie starych drzewostanów,
- penetracji siedlisk (płoszenie, niszczenie gniazd), niszczenie ich przez wydeptywanie.

Głównym działaniem jakie powinno zostać podjęte w celu poprawy funkcjonowania obszarów chronionych, oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom jest wdrażanie planów ochrony lub zadań ochronnych oraz konsekwentna realizacja już ustanowionych planów ochronnych. Stwarzają one podstawę do wprowadzenia właściwych działań ochronnych na obszarach Natura 2000. Ustanowione PZO, m.in.:

- zidentyfikują istniejące i potencjalne zagrożenia oraz działania niezbędne do podjęcia dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację,
- podsumują wiedzę o obszarze i jego przedmiotach ochrony,
- ustalą system monitoringu zarówno skutków wynikających z realizacji zadań ochronnych, jak i stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony,
- ułatwią i podniosą jakość stosowania procedur ocenowych związanych z oddziaływaniem planowanych przedsięwzięć na środowisko,
- wskażą zmiany do dokumentów planistycznych (m.in. do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania, bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony,
- ułatwią wdrażanie programu rolnośrodowiskowego i zalesień, kontrolę stosowania tzw. zasady wzajemnej zgodności,
- wskażą konieczność wykonania planu ochrony.

Poprzez realizację zadań ochronnych i ich monitoring oraz zharmonizowana z rozwojem gospodarczym obszaru, mają szansę stać się istotnym elementem rozwoju, tym samym będą bardziej akceptowane przez lokalne środowiska i ich mieszkańców.

3.2. Lasy

3.2.1. Analiza stanu istniejącego

Lasem w rozumieniu *ustawy o lasach* jest grunt o zwartej powierzchni, co najmniej 0,10 [ha], pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym.

Według obecnie powszechnie przyjętego podziału funkcje, które pełnią lasy kwalifikuje się następująco:

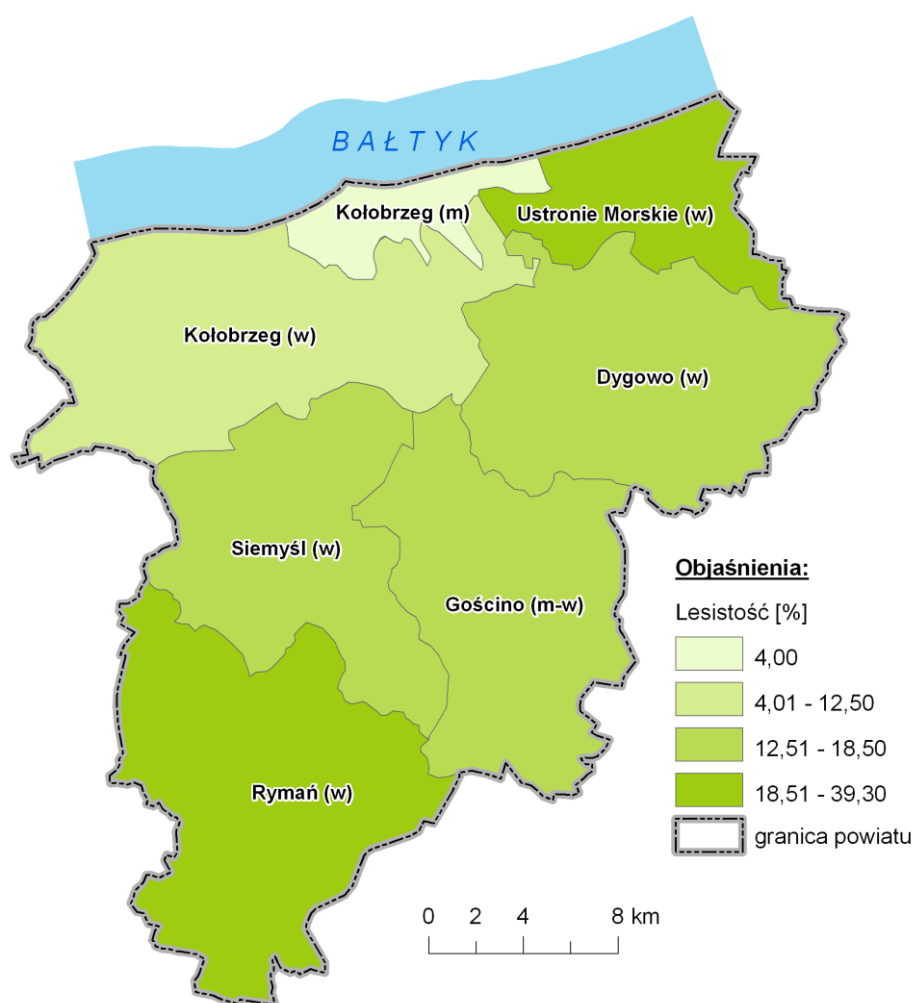
- **funkcje ekologiczne** (ochronne), wyrażające się korzystnym wpływem lasów na: kształtowanie klimatu globalnego i lokalnego, skład atmosfery, regulację obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałanie powodziom, lawinom i osuwiskom, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego wielkiej liczby gatunków i ekosystemów, a także różnorodność krajobrazu i lepsze warunki produkcji rolniczej,
- **funkcje produkcyjne** (gospodarcze), polegające na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej, a w konsekwencji uzyskiwanie dochodów ze sprzedaży towarów i usług oraz zasilanie podatkiem budżetu państwa i budżetów samorządów lokalnych,
- **funkcje społeczne**, które kształtują korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, wzbogacają rynek pracy, wzmacniają obronność kraju, zapewniają rozwój kultury, nauki oraz edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Administracyjnie większość lasów zlokalizowanych w powiecie należy do Nadleśnictwa Gościno. Swoim zasięgiem Nadleśnictwo obejmuje gminy Powiatu Kołobrzeskiego. Zasięg terytorialny Nadleśnictwa wynosi: 109.260ha, zaś ilość kompleksów leśnych wynosi: 601. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa to: 24.529ha, w tym powierzchnia lasów: 22.550ha. Nadleśnictwo podzielone jest na trzy obręby: Obręb Dygowo (10.546ha), Obręb Gościno (6.473ha) i Obręb Rymań (7.509ha). W skład obrębów wchodzi 18 leśnictw i 1 gospodarstwo szkółkarskie. Lasy publiczne w powiecie kołobrzeskim stanowią 15 034ha, co stanowi 95,1 %, a lasy prywatne 786ha, co stanowi 4,9 %. Dominujący udział Skarbu Państwa w strukturze własności lasów stwarza przychylne warunki do realizacji ekologicznych i społecznych funkcji lasów. Poniższa tabela przedstawia strukturę własności lasów w powiecie.

Tabela 12 Lesistość powiatu

	jednostka	2010	2011	2012	2013
ogółem	ha	15656,0	15788,5	15816,5	15821,29
lesistość w %	%	21,1	21,3	21,3	21,3
grunty leśne publiczne ogółem	ha	15026,5	15029,1	15027,8	15034,48
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	14942,1	14944,7	14943,4	14951,08
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	14809,8	14815,4	14814,1	14822,31
grunty leśne prywatne	ha	629,5	759,4	788,7	786,81

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 10 Lesistość Powiatu Kołobrzegskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lasy Nadleśnictwa Gościno z uwagi na swoją różnorodność cechuje wysoka odporność na niekorzystne czynniki środowiskowe. Leśnicy dbają o utrzymanie i dodatkowe zwiększanie tej różnorodności m.in. poprzez szereg czynności poprawiających warunki bytowania pożytecznej fauny: wywieszanie i czyszczenie budek lęgowych dla ptaków i schronów dziennych dla nietoperzy, dokarmianie ptaków w okresie zimowym, tworzenie nowych i modernizację istniejących remiz, obsadzanie zbiorników małej retencji krzewami owocodaj-

ny. Grupy rodzajowe drzew w procentach powierzchni lasów przedstawiają się następująco: Sosna – 60,2 %, Buk – 10,1 %, Brzoza – 7,8 %, Olcha – 7,0 %, Świerk – 6,0 %, Dąb – 6,4 %, Jesion, modrzew, grab – 1,5 %, Inne – 0,4 %.

Równie ważna jest dbałość o higienę lasu poprzez systematyczne usuwanie posuszu będącego potencjalnym ogniskiem rozprzestrzeniania się szkodliwych owadów. Przeciętnie w ciągu roku usuwa się około 20 000 m³ posuszu i wywrotów. Co roku w ramach zabiegów profilaktycznych przeprowadza się kontrole ilości najważniejszych szkodników sosny: brudnicy mniszki (lipiec, sierpień) oraz poprocha cetyniaka, strzygoni choinówki, barczatki sosnowki, boreczników, osnui gwiaździstej w ramach tzw. jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, a także szkodników wtórnych: kornika drukarza, cetyńca, drwalnika.

W ostatnich latach nie stwierdzono stwarzającego zagrożenie występowania w/w szkodników. Znaczące zagrożenie dla upraw leśnych stwarza zwierzyna (sarna, jeleni), która chętnie posila się pędami młodych drzewek, co prowadzi do deformacji, a często do obumarcia tych roślin. Szczególnie narażone na zgryzanie są dąb buk i jesion, które są zabezpieczane poprzez stosowanie grodzień, repelentów i osłonek uniemożliwiających zwierzynie dostęp do rośliny.

Ochrona przeciwpożarowa.

Nadleśnictwo Gościno zaliczone jest do II kategorii (średniego) zagrożenia pożarowego. Wpływ na to miała ilość pożarów jaka wystąpiła w poprzednich latach, skład gatunkowy i wiek drzewostanów oraz warunki klimatyczne. Najczęstszymi przyczynami pożarów w lesie jest nieostrożne obchodzeniem się z ogniem, wypalanie traw na terenach przyległych do lasów oraz umyślne podpalenia.

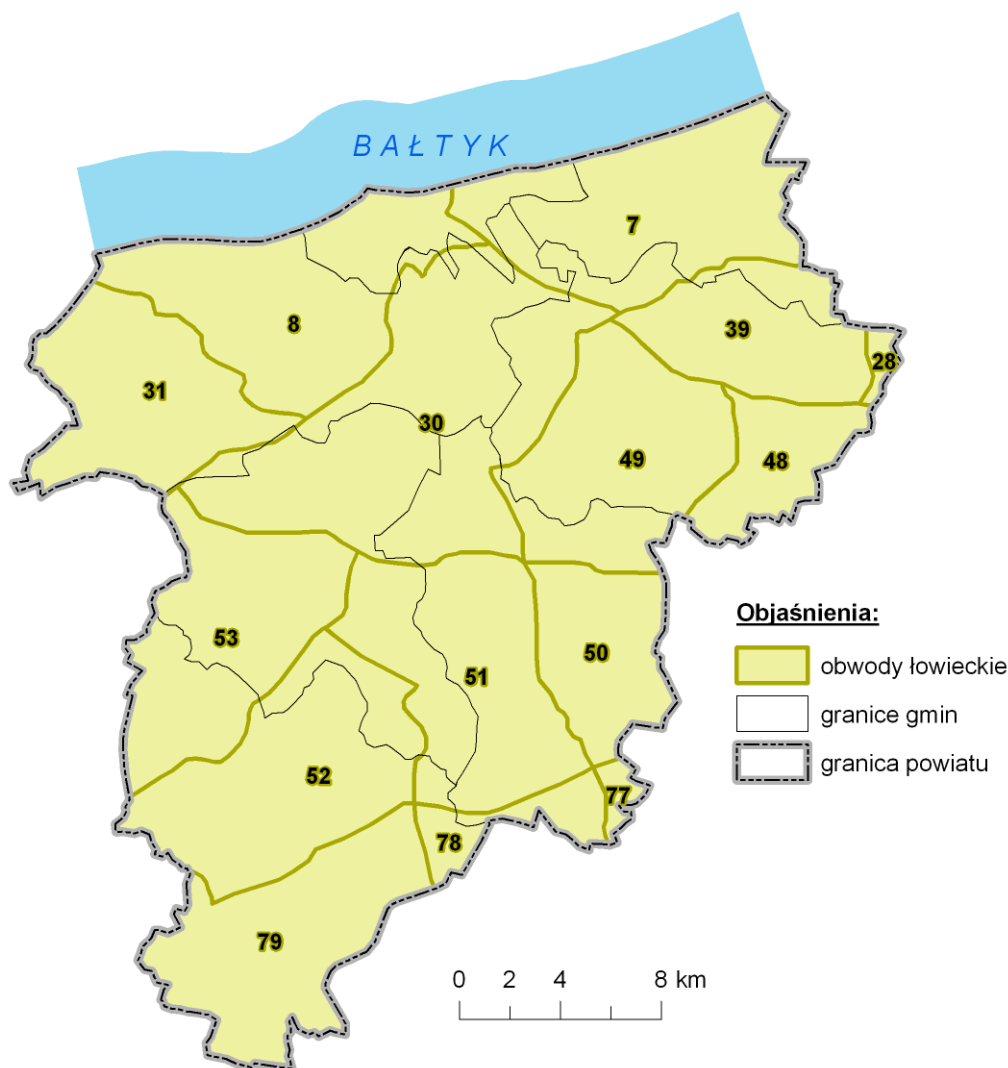
System ochrony przeciwpożarowej lasów w Nadleśnictwie Gościno w okresie szczególnego zagrożenia pożarowego (kwiecień-wrzesień) oparty jest na całodziennych dyżurach i patrolach terenowych oraz obserwacji z wieży obserwacyjnej zlokalizowanej w leśnictwie Ledowo. Bardzo pomocna jest lokalizacja wież obserwacyjnych w sąsiednich nadleśnictwach. Do obserwacji terenów leśnych oraz gaszenia zaistniałych pożarów pomocny jest śmigłowiec wynajęty przez RDLP stacjonujący na terenie Nadleśnictwa Połczyn Zdrój. System łączności opiera się na sieci telefonicznej oraz radiotelefonach, w które wyposażone są niektóre samochody służby leśnej. Na terenie Nadleśnictwa Gościno występuje 26 dojazdów pożarowych o łącznej długości 90,25 km. Przy szlakach komunikacyjnych utrzymuje się na bieżąco ok. 12 km pasów przeciwpożarowych. Na wyposażeniu posiadamy 2 bazy sprzętu pożarowego. Ze względu na nieliczną ilość naturalnych zbiorników wodnych na terenie nadleśnictwa występuje jedynie 9 punktów czerpania wody. Dodatkowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla służb pożarniczych jest sieć hydrantowa

Gospodarka łowiecka

Gospodarka łowiecka w Lasach Państwowych prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 13.10.1995 r. Prawo Łowieckie. Łowiectwo zdefiniowane jest tu jako element ochrony środowiska przyrodniczego i w rozumieniu ustawy oznacza ochronę zwierząt łownych i gospodarowanie ich zasobami zgodnie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki leśnej, rolnej i rybackiej.

Całość objętych ustawą przepisów zawiera potwierdzenie wpływu zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych na stosunek człowieka do przyrody i łowiectwa, wskazując zarazem na konieczność ochrony i hodowli zwierzyny dla potrzeb ogólnonarodowych. Nadleśnictwo Gościno nadzoruje prowadzenie gospodarki łowieckiej w obrębie 16 obwodów łowieckich. Na nadzorowanym przez Nadleśnictwo obszarze łowieckim występują następujące gatunki zwierząt łownych: łosie, jelenie, sarny, dziki, borsuki, lisy, kuny, tchórze, zające, kuropatwy, dzikie kaczki, grzywacze.

W ramach zagospodarowania obwodów łowieckich pod kątem poprawy warunków bytowania zwierzyny wprowadza się dzikie drzewa owocowe i podszyty, zakłada remizy śródpolne, uprawia poletka łowieckie, utrzymuje się wodopoje oraz szereg urządzeń łowieckich (paśniki, lizawki itp.).

Rysunek 11 Obwody łowieckie na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl

Lasy ochronne na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego

Lasy ochronne to lasy pełniące (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję pozaprodukcyjną, przyjmują one na terenie powiatu różne funkcje: wodochronne, glebochronne, stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy stanowiące drzewostany nasienne, lasy położone na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy położone w granicach administracyjnych miast, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody. Lasy ochronne stanowią 17, 2 % powierzchni lasów Nadleśnictwa Gościno. Powierzchnia i zasięg lasów ochronnych zostały określone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Zarządzeniem Nr 143 z dnia 11 września 1996 r.

Edukacja ekologiczna

W ramach prowadzonej przez Nadleśnictwo Gościno działalności edukacyjnej, co roku odbywają się liczne spotkania z leśnikami. Spotkania te mają różny charakter, edukacja odbywa się w terenie, w szkołach, w świetlicach wiejskich itp. Wiele grup szkolnych i przedszkolnych przyjmowanych jest na terenie szkółki leśnej, odwiedzający chętnie korzystają ze znajdujących się na terenie nadleśnictwa ścieżek przyrodniczo-leśnych, tablic edukacyjnych, wiat czy miejsc na rozpalenie ogniska.

Edukacja w terenie Nadleśnictwa Gościno prowadzona jest praktycznie przez wszystkich leśniczych oraz wielu podleśniczych. Bardzo często angażują się także strażnicy leśni i inżynierowie nadzoru. Duża ilość spotkań odbywa się na terenie szkółki leśnej we Włóściborzu. Znajduje się tam wiat z miejscem na ognisko, zapoznać się można także z treścią wielu tablic edukacyjnych. Często odwiedzanymi miejscami są także okolice jeziora Popiel w południowych rejonach nadleśnictwa oraz atrakcyjne tereny doliny Parsęty. W leśnictwie Bagicz spotkania odbywają się natomiast przy dębie „Bolesław”, który jest najstarszym dębem w Polsce. W odległości około 2 km znajduje się jego młodszy kolega – dąb „Warcisław”. Nieodłącznym elementem wszystkich zajęć w terenie są ciekawe informacje przekazywane przez leśników. Podczas swych opowieści o przyrodzie korzystają oni często z plansz, eksponatów, dźwięków, dzięki czemu to, o czym mówią, staje się jeszcze bardziej czytelne i łatwiejsze do zrozumienia i zapamiętania. Wiele szkół i dzieci dostaje symboliczne upominki. Pobyt w lesie zazwyczaj zakończony jest wspólnym ogniskiem, przy którym odbywa się posiłek. Wszystko to powoduje, że wizyty takie są bardzo miłym przeżyciem, a dzieci i ich opiekunowie wracają do nas cyklicznie każdego roku.

3.2.2. Zagrożenia oraz cele w zakresie poprawy stanu

Czynniki biotyczne

▪ Grzyby

Całkowitą powierzchnię występowania chorób powodowanych przez grzyby patogeniczne na terenie Nadleśnictw trudno jest ustalić, gdyż szkody występują z reguły pojedynczo i widoczne są w dłuższym przedziale czasowym. Są to głównie szkody powodowane przez hubę korzeni i opieńkową zgniliznę korzeni. Huba korzeni jest szczególnie niebezpieczna na gruntach porolnych porośniętych monokulturami sosnowymi.

▪ **Owady**

Do szkodników owadzych m.in. mających gospodarcze znaczenie dla nadleśnictw należy zaliczyć: Szeliniak sosnowy – (szkodnik upraw sosnowych, ze względu na przelegiwanie zrębów nie ma obecnie znaczenia); Chrabąszcz majowy (żeruje na korzeniach, znaczenie na gruntach zalesianych i szkółkach leśnych); Brudnica mniszka; Poproch cetyniak; Strzygonia choinówka. Nadleśnictwo Bierzwnik odnotowuje szkody w drzewostanach dębowych spowodowane występowaniem zwójek dębowych.

▪ **Zwierzyna**

Wśród zwierzyny płowej na terenie Nadleśnictw najliczniej występuje jeleni i sarna. Gatunki te „wyrządzają” szkody gospodarcze szczególnie w uprawach i młodnikach. Jako formę ochrony przed negatywnym skutkiem bytowania zwierząt łownych występujących w zbyt dużej liczbie proponuje się:

- dostosowanie liczebności zwierzyny płowej do stanu umożliwiającego osiągnięcie założonego celu hodowlanego,
- zadbanie o właściwe zagospodarowanie leśno-łowieckie miejsc bytowania zwierzyny (w sensie bazy osłonowej i pokarmowej),
- chemiczne zabezpieczenie upraw,
- indywidualne zabezpieczenie cennych gatunków drzew,
- grodzenie upraw najbardziej zagrożonych,
- w przypadku masowych grodzień upraw należy pamiętać o pozostawianiu tzw. korytarzy ekologicznych, którymi zwierzyna łowna przemieszcza się w ramach swojego arealu osobniczego.

W ostatnich latach wzrosło również zagrożenie od dzików, które niszczą bukowe posadzenia produkcyjne.

Zagrożeniem jest również bóbr, którego populacja sukcesywnie wzrasta od kilku lat na terenie całej Polski, czego konsekwencją jest niszczenie – ogryzanie kory - części odziomkowej niemalże wszystkich gatunków drzew występujących w sąsiedztwie miejsca bytowania bobrów.

Czynniki abiotyczne

Spośród czynników przyrody nieożywionej największe znaczenie mają zagrożenia wywołane zmianami stosunków wodnych, silnie wiejącymi wiatrami (huragany, trąby powietrzne), w mniejszym stopniu zagrożenia związane z ekstremami temperatur (przymrozki wczesne, późne, okiść, listwy mrozowe etc.). Do tej grupy zagrożeń zaliczono także pożary lasu:

▪ **Opady**

Głównym czynnikiem kształtującym, jak i wpływającym na kondycję drzewostanów jest ilość opadów. W krótkim okresie czasu ich brak powoduje suszę, w długim zmianę stosunków wodnych. Susza szczególnie niebezpieczna jest na nowo zakładanych uprawach wiosną i wczesnym latem, powodując znaczne ubytki wysadzanych drzew. W starszych drzewostanach susze letnie są bardzo groźne ze względu na zwiększone zagrożenie pożarowe szczególnie w drzewostanach iglastych.. Zmiana stosunków wodnych przyczynia się do osłabienia kondycji drzew szczególnie starszych o mniejszych zdolnościach przystosowawczych, które stają się podatne na ataki ze strony szkodników wtórnych oraz grzybów pasożytniczych. Dążyć należy do hamowania spływu i parowania wody z ekosystemów leśnych przez unikanie dużych powierzchni zrębów zupełnych, wprowadzanie podszytów oraz drugiego piętra, pozostawianie pasów ochronnych przy jeziorach, rzekach, bagnach, źródłiskach.

▪ **Wiatry**

Skutki klęsk żywiołowych spowodowanych huraganowym wiatrem, można na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować na obszarze nadleśnictw. Oprócz szkód klęskowych spowodowanych silnie wiejącym wiatrem w lasach występują także szkody o mniejszym nasileniu, a wywołane działalnością wiatru.

▪ **Przymrozki**

Dość poważnym zagrożeniem dla upraw, podrostów i szkółek są przymrozki późne (wiosenne). Są przyczyną obumierania młodych pędów i liści, szczególnie dębów i buków. Zagrożenie te występuje corocznie, ale w ostatnich latach nasilają się w związku z przesuwaniem się w kierunku późnej wiosny a nawet wczesnego lata terminów występowania pierwszych i ostatnich przymrozków wiosennych. Do najbardziej wrażliwych należą dęby i buki. Okres występowania tych przymrozków wypada średnio do 15. V, a wyjątkowo do 25. VI. Przymrozki wczesne (jesienne) nie mają większego znaczenia.

▪ **Okiść**

Szkody od okiści dotyczą drzewostanów sosnowych w wieku 10 – 40 lat. Mają miejsce zimą (czasami na przedwiośniu) wtedy gdy w wyniku opóźnień w czyszczeniach dochodzi do zbyt dużego zwarcia, a do igieł i gałęzi przykleja się gruba warstwa mokrego, ciężkiego śniegu. Dochodzi wówczas do obłamywania gałęzi, czasami powalania całych drzew. Osłabione drzewa stanowią dogodny

warunki rozwoju szkodników wtórnych, grzybów patogenicznych. Korzystniej jest wykonywać czyszczenia i trzebieże częściej i o słabszym nasileniu.

- **Pożary**

Czynniki antropogeniczne

Do ważnych zagrożeń bezpośredniego negatywnego oddziaływania człowieka na las w Nadleśnictwach położonych na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego należą:

- zaśmiecanie lasu (dzikie wysypiska, zanieczyszczenia poboczy dróg itp.),
- wzmożona penetracja lasu szczególnie w okresie letnim i przy zbiorze runa leśnego,
- nielegalne pozyskanie drzewostanu (choinek),
- dzikie wyrobiska złóż mineralnych,
- niszczenie tablic i urządzeń,
- kradzież drewna,
- kłusownictwo.

Inne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego

- istnienie i tworzenie barier ekologicznych, utrudniających migracje zwierząt, np. drogi
- wypalanie ściernisk, poboczy dróg, łąk,
- znaczny spadek poziomu wód gruntowych (przesuszenie ekosystemów wilgotnych i bagiennych),
- brak przygotowania właściwej infrastruktury dla miejscowości wypoczynkowych (kanalizacja, zagospodarowanie odpadów),
- zwiększenie presji na jeziora w tym użyźnianie jezior przez wędkarzy (nęcenie ryb).

3.3. Turystyka

3.3.1. Analiza stanu istniejącego

Powiat kołobrzeski należy do jednego z najciekawszych turystycznie regionów. Z tego też powodu zdecydowanie postawiono tu na rozwój turystyki. Krajowi i zagraniczni goście mogą liczyć na bogatą i profesjonalną ofertę wypoczynkową. Powiat posiada bogatą bazę noclegową, zlokalizowaną głównie w bezpośrednim sąsiedztwie morza, a także liczne gospodarstwa agroturystyczne. Baza noclegowa wciąż się rozwija. Najważniejszymi ośrodkami turystycznymi – wypoczynkowymi są: Kołobrzeg, Dźwirzyno, Ustronie Morskie, Sianożęty i Grzybowo, których podstawową atrakcją jest piękna, piaszczysta plaża i czysta woda Morza Bał-

tyckiego. „Kąpiele powietrzne, słoneczne” i wodne są stałymi elementami klimatologii lekarskiej pasa nadmorskiego.

Śródlądzie natomiast, to obszar o typowo rolniczym i leśnym charakterze. Szczególnie malownicza jest dolina Parsęty. Czyste wody rzeki, bogate w rozmaite gatunki ryb (łososie) czynią zeń atrakcyjną okolicę dla wędkarzy oraz kajakarzy (spływy z biwakami). Powiat kołobrzeski to także raj dla myśliwych i grzybiarzy. Lasy bogate są w zwierzynę łowną, grzyby i jagody. Wspaniały jest wypoczynek nad jeziorami w Dargocicach, Trzyniku lub Rzesznikowie. Zwolenników agroturystyki w pełni zadowoli wysoki standard bazy noclegowej, domowe posiłki, jazda konna i prywatne łowiska ryb. Na zwolenników turystyki pieszej i rowerowej czekają liczne atrakcyjne szlaki turystyczne. Dla wszystkich gości organizowane są imprezy kulturalne, rekreacyjno – sportowe i rozrywkowe. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna zapewnia sprawne przemieszczanie się do wybranych miejscowości, a wysoki poziom usług komunikacyjnych zapewnia łączność z dowolnie wybraną miejscowością. Brak uciążliwych zakładów produkcyjnych emitujących zanieczyszczenia gwarantuje wspaniałe możliwości wypoczynkowe i rekreacyjne. Każda z gmin Powiatu Kołobrzeskiego ma swój niepowtarzalny charakter.

Tabela 13 Wykaz zabytków na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Miejscowość	Gmina	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
Bagicz	Ustronie Morskie	cmentarz polowy	1086	1987-12-27	KI.IV-5340/5/87
Czernin	Dygowo	kościół Wniebowzięcia NMP	1071	1956-11-08	-
Dygowo	Dygowo	cmentarz przykościelny	310	2007-04-27	DZ-4200/27/O/2007
Dygowo	Dygowo	kościół Wniebowstąpienia Pańskiego	310	2007-04-27	DZ-4200/27/O/2007
Dygowo	Dygowo	dom nr 11/12	1061	1964-04-13	KI.IV-Oa/16/64
Dygowo	Dygowo	gospoda, ul. Kołobrzeska 31, Główna 14	656	2010-07-07	DZ-4140/17-1/AR/2010
Kłopotowo	Dygowo	spichrz /do skreślenia z rej./	1062	1964-04-10	KI.IV-Oa/12/64
Kłopotowo	Dygowo	park dworski	915	1976-11-26	KI.IV.5340/6/76
Kłopotowo	Dygowo	kościół św. Andrzeja Ap.	1078	1956-11-08	
Piotrowice	Dygowo	park dworski	974	1978-01-24	KI.IV-5340/3/78
Pustary	Dygowo	park dworski	975	1978-01-28	KI.IV-5340/4/78
Pustary	Dygowo	dwór	975	1978-01-28	KI.IV-5340/4/78
Skoczów	Dygowo	park dworski	916	1976-11-28	KI.IV.5340/7/76
Świelubie	Dygowo	kościół św. Jana Ap Ew	1067	1964-03-25	KI.IV.Oa/2/64
Włościbórz	Dygowo	park dworski	919	1976-12-02	KI.IV.5340/10/76
Wrzosowo	Dygowo	kościół Przemienienia Pańskiego	65		-

Wrzosowo	Dygowo	cmentarz przykościelny	65		-
Wrzosowo	Dygowo	park dworski	976	1978-01-28	KI.IV-5340/5/78
Gościno	Gościno	kościół św. Andrzeja Boboli /otoczenie	307	2007-04-03	DZ-4200/62/O/03/2007
Kamnica	Gościno	pałac	1070	1964-04-10	KI.IV-Oa/14/64
Karkowo	Gościno	park dworski	920	1976-12-02	KI.IV.5340/11/76
Mołtowo	Gościno	park dworski	921	1976-12-06	KI.IV.5340/12/76
Myślino	Gościno	pałac	977	1978-01-28	KI.IV-5340/6/78
Myślino	Gościno	park dworski	977	1978-01-28	KI.IV-5340/6/78
Pławęcino	Gościno	park dworski	1138	1980-10-11	KI.IV-5340/51/80
Poblocie Małe	Gościno	park dworski	922	1976-12-06	KI.IV.5340/13/76
Ramlewo	Gościno	park dworski	1037	1978-06-22	KI.IV-5340/66/78
Ramlewo	Gościno	park dworski	978	1978-01-30	KI.IV-5340/7/78
Ramlewo	Gościno	dziedziniec folwarczny	174	2004-08-02	DZ-4200/30/O/00/2004
Ramlewo	Gościno	pałac	978	1978-01-30	KI.IV-5340/7/78
Robuń	Gościno	park dworski	979	1978-01-30	KI.IV-5340/8/78
Robuń	Gościno	dwór	979	1978-01-30	KI.IV-5340/8/78
Wartkowo	Gościno	park dworski	980	1978-02-02	KI.IV-5340/9/78
Wierzbka Dolna	Gościno	park dworski	981	1978-02-02	KI.IV-5340/10/78
Wierzbka Dolna	Gościno	dwór	981	1978-02-02	KI.IV-5340/10/78
Budzistowo	Kołobrzeg	kaplica św. Jana Chrzciciela	1080	1959-09-22	-
Budzistowo	Kołobrzeg	cmentarz przykościelny	1080	1959-09-22	-
Drzonowo	Kołobrzeg	park dworski	973	1978-01-24	KI.IV-5340/2/78
Karcino	Kołobrzeg	kościół Podwyższenia Krzyża Św.	87	2001-11-30	DZ-4200/36/O/2000/2001
Kądzielno	Kołobrzeg	dwór /otoczenie/	593	2010-05-05	DZ-4140/140-2/K/AR/2009/2010
Kołobrzeg	Kołobrzeg	forty w parku przymorskim	1074	1967-08-02	KI.IV-Oa/2/67
Kołobrzeg	Kołobrzeg	park im.S. Żeromskiego	927	1976-12-14	KI.IV.5340/18/76
Kołobrzeg	Kołobrzeg	park im. A.Fredry	927	1976-12-14	KI.IV.5340/18/76
Kołobrzeg	Kołobrzeg	park miejski im.gen.J.H.Dąbrowskiego	1057	2012-03-22	DZ.5130.05.2012.AR
Kołobrzeg	Kołobrzeg	magazyn tzw."Katownia"	7	1953-06-19	-
Kołobrzeg	Kołobrzeg	park im. Jedności Narodowej	927	1976-12-14	KI.IV.5340/18/76
Kołobrzeg	Kołobrzeg	ujęcie źródła solanki,ul. Źródłana	618	1967-08-02	KI.IV-Oa/1/67
Kołobrzeg	Kołobrzeg	elewatory portowe, ul. Portowa 41	157	2004-01-12	DZ-4200/60/O/03/2004
Kołobrzeg	Kołobrzeg	skwer miejski-pl.A.Przybylskiego	85	2001-11-29	DZ-4200/74/O/2000/2001
Kołobrzeg	Kołobrzeg	dom ks.emerytów,ul.Rzeczna 7-9 (zespół d.klasztoru diakonis)	1215	1998-01-27	OW PSOZ-5340/1/98

Kołobrzeg	Kołobrzeg	dom parafii, ul. Katedralna 33-34 (zespół d. klasztoru diakonis)	1215	1998-01-27	OW PSOZ-5340/1/98
Kołobrzeg	Kołobrzeg	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP (zespół d. klasztoru diakonis)	1215	1998-01-27	OW PSOZ-5340/1/98
Kołobrzeg	Kołobrzeg	kamienica (elewacje) ul. Graniczna 4	1075	1993-09-22	PSOZ-5340/6/93
Kołobrzeg	Kołobrzeg	budynek d. Akademii Rycerskiej	1066	1964-04-09	KI.IV-Oa/8/64
Kołobrzeg	Kołobrzeg	dom (Schliffenów), ul. Gierczak 5	19	1954-11-08	-
Kołobrzeg	Kołobrzeg	fortyfikacje twierdzy kołobrzesckiej (w tym latarnia morska)	376	1964-04-10	KI.IV-Oa/10/64
Kołobrzeg	Kołobrzeg	obwarowania miejskie, baszta Prochowa	97	1956-08-10	-
Kołobrzeg	Kołobrzeg	kościół Wniebowzięcia NMP	1063	1956-08-10	-
Kołobrzeg	Kołobrzeg	d. elektrownia ul. Łopuskiego 26-28	275	2006-09-14	DZ-4200/50/O/2006
Kołobrzeg	Kołobrzeg	ratusz	1065	1964-04-09	KI.IV-Oa/7/64
Kołobrzeg	Kołobrzeg	dom, ul. Lenina 10	1064	1964-04-10	KI.IV-Oa/9/64
Kołobrzeg	Kołobrzeg	teren Starego Miasta	10	1953-07-21	
Korzystno	Kołobrzeg	kościół Chrystusa Króla	1256	1998-12-29	OW PSOZ-5340/19/98
Nowogardek	Kołobrzeg	dom nr 19	1072	1990-05-15	KI.IV-5340/3/90
Sarbia	Kołobrzeg	cmentarz przykościelny	1084	1966-08-29	KI.IV-Oa/66/66
Sarbia	Kołobrzeg	kościół św. Jana Chrzciciela	1084	1966-08-29	KI.IV-Oa/66/66
Dębica	Rymań	kościół Oczyszczenia NMP	1081	1964-04-10	KI.IV-Oa/13/64
Dębica	Rymań	cmentarz przykościelny	1081	1964-04-10	KI.IV-Oa/13/64
Drozdowo	Rymań	park dworski	925	1976-12-11	KI.IV.5340/16/76
Gorawino	Rymań	kościół MB Królowej Polski	1076	1954-10-18	-
Gorawino	Rymań	cmentarz przykościelny	1076	1954-10-18	-
Jarkowo	Rymań	park dworski	926	1976-12-14	KI.IV.5340/17/76
Leszczyn	Rymań	park dworski	983	1978-02-10	KI.IV-5340/12/78
Rymań	Rymań	park dworski	917	1976-11-28	KI.IV.5340/8/76
Rymań	Rymań	pałac	210	1959-09-22	-
Rzesznikowo	Rymań	wiatrak holenderski /do skreślenia z rej./	551	1966-02-12	KI-IV-Oa/11/66
Rzesznikowo	Rymań	kościół NMP Królowej Polski	1082	1966-02-12	KI-IV-Oa/10/66
Rzesznikowo	Rymań	park dworski	924	1976-12-11	KI.IV.5340/15/76
Rzesznikowo	Rymań	cmentarz przykościelny	1082	1966-02-12	KI-IV-Oa/10/66
Skrzydłowo	Rymań	park dworski	984	1978-02-10	KI.IV-5340/13/78
Starnin	Rymań	park dworski	985	1978-02-15	KI.IV-5340/14/78
Starnin	Rymań	cmentarz polowy	1068	1987-12-27	KI.IV-5340/4/87
Białokury	Siemyśl	park dworski	982	1978-02-02	KI.IV-5340/11/78

Kędrzyno	Siemyśl	park dworski	1038	1978-06-24	KI.IV-5340/67/78
Niemierze	Siemyśl	cmentarz przykościelny	1079	1956-11-08	-
Niemierze	Siemyśl	kościół NSPJ	1079	1956-11-08	-
Nieżyn	Siemyśl	kościół św. Jana Chrzciciela	1089	1956-11-08	-
Trzynik	Siemyśl	kościół św. Kazimierza i św. Anny	1090	1964-04-09	KI.IV-Oa/6/64
Trzynik	Siemyśl	park dworski	923	1976-12-11	KI.IV.5340/14/76
Unieradz	Siemyśl	kościół św. Michała Archanioła	1077	1959-09-22	-
Unieradz	Siemyśl	cmentarz przykościelny	1077	1959-09-22	-
Rusowo	Ustronie Morskie	kościół MB Różańcowej	1069	1964-04-09	KI.IV-Oa/5/64
Rusowo	Ustronie Morskie	park dworski	918	1976-11-30	KI.IV.5340/9/76
Rusowo	Ustronie Morskie	wodociągowa wieża ciśnienia	1127	2012-09-12	DZ.5130.24.2012.AR
Ustronie Morskie	Ustronie Morskie	zagroda ul. Bol.Chrobrego 26 (chałupa i stodoła)	607	1966-08-29	KI.IV-Oa/67/66

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie

3.3.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu negatywnego oddziaływania turystyki na środowisko naturalne

Nie ulega wątpliwości fakt, że rozwój sektora turystyki uwarunkowany jest walorami środowiska przyrodniczego, ich jakością oraz ilością. Oznacza to, że pogorszenie któregokolwiek z komponentów środowiska może przyczynić się do spowolnienia lub zaprzestania rozwoju turystyki. Należy zatem dążyć do poprawy jakości środowiska, utrzymywania dobrego stanu, oraz właściwego zagospodarowania terenów, aby dziedzictwo przyrodnicze i walory kulturowe mogły posłużyć następnym pokoleniom. Aby tak się stało na terenie Powiatu należy rozwijać sieć ścieżek rowerowych oraz wytyczać nowe trasy turystyczne, które nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko.

3.4. Kopaliny

3.4.1. Analiza stanu istniejącego

Na terenie powiatu utwory trzeciorzędowe i starsze przykryte są utworami czwartorzędownymi, osiagającymi do 100m miąższości. Decydujące znaczenie dla ukształtowania się przypowierzchniowych warstw utworów miało ostatnie zlodowacenie. Łądolód skandynawski opuścił tereny powiatu około 14 tysięcy lat temu, pozostawiając po sobie większość osadów znajdujących się dziś na powierzchni. W czasie wycofywania się lodowca w kierunku północnym, spływające z niego wody pocięły teren dolinami. Na północy powiatu występują tereny równinne poza pasmem wybrzeża, gdzie pas wydm ogranicza od południa plażę. Pas

wydm to efekt akumulacyjnej działalności wiatru. Większość obszaru powiatu to tereny równinne. Na obszarze południowym powiatu dominuje typ rzeźby nisko pagórkowatej i falistej. Na terenie powiatu można wydzielić rzeźby terenu różnego pochodzenia: formy pochodzenia lodowcowego, formy pochodzenia wodnolodowcowego, formy pochodzenia eolicznego, formy pochodzenia rzecznojeziernego, formy utworzone przez roślinność (równiny torfowe). Na terenie powiatu istnieją udokumentowane złoża surowców naturalnych, do których należą m. in.: surowce lecznicze (źródła solankowe oraz złoża borowinowe), surowce energetyczne (gaz ziemny) oraz surowce mineralne (piaski i żwiry – dawniej kruszywa naturalne, gliny morenowe, surowce ilaste ceramiki budowlanej oraz torfy). Szczegółowe zestawienie złóż zasobów surowcowych zlokalizowanych w granicach powiatu prezentuje poniższa tabela

Tabela 14 Złoża surowców naturalnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Nazwa złoża	Zagospodarowanie złoża	Zasoby		Wydobycie
		Wydobywalne bilansowe	Przemysłowe	
Gaz ziemny [mln m³]				
Daszewo N	E	1 032.70	258.97	7.29
Piaski i żwiry [tys. Mg]				
Bardy	E	254	-	1
Błotnica	Z	246	-	-
Błotnica II*	Z	63	-	-
Błotnica III	E	313	-	7
Bogucino	R	1009	-	-
Dargocice	E	9 413	8 432	272
Drzonowo I	P	214	-	-
Drzonowo II	P	165	-	-
Gościno	Z	359	-	-
Gościno II*	M	-	-	-
Kinowo	T	151	-	-
Leszczyn	R	1098	1015	-
Miechęcino	Z	197	-	-
Miechęcino II	R	1395	-	-
Morowo	Z	964	-	-
Morowo II	E	73	-	13
Morowo III	T	327	-	-
Nowogardek II	Z	-	-	-
Nowogardek III*	Z	-	-	-
Nowogardek IV	Z	10	-	-
Nowogardek IX*	T	124	-	-
Nowogardek V	Z	133	-	-
Nowogardek VI	Z	43	-	-
Nowogardek VII	T	48	-	-
NowogardekX*	E	45	-	0
Obroty*	Z	18	-	-
Obroty III	Z	-	-	-
Obroty IV	M	-	-	-
Rościęcino	Z	130	-	-
Rzecznikowo*	Z	2647	-	-

Rzecznikowo I	R	175	142	-
Siemyśl	T	76	-	-
Włocibórz*	R	13653	-	-
Surowce iloste ceramiki budowlanej [tys. m³]				
Budzistowo	Z	777	-	-
Torfy [tys. m³]				
Kołobrzeg*	E	2 820.28	2 820.28	1.76
Solanki, wody lecznicze i termalne [tys. m³]				
	Typ wody	Zasoby geologiczne bilansowe		Pobór (m ³ /rok)
		dyspozycyjne (m ³ /h)	eksploatacyjne (m ³ /h)	
Kołobrzeg II*	LZ	-	98.52	14 993.00

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny (stan na 31.12.2013 r.)

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E - złoża eksploatowane

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (kategoria C2)

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C1)

Z - złoża zaniechane

T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

LZ – wody lecznicze zmineralizowane (mineralizacja > 1 g/dm³)

Podstawowymi surowcami leczniczymi są liczne i wydajne źródła solankowe oraz obfite złoża borowiny w Kołobrzegu. Wody mineralne ujmowane w Kołobrzegu zalicza się do wód chlorkowo-sodowo-bromkowo-jodkowych z domieszką jonów wodorowęglowych, borowych i żelazistych. Na terenie powiatu w okolicy gm. Dygowa znajdują się także gliny, które mogą być wykorzystywane do produkcji cegły i drenów. Na terenie powiatu znajdują się także znaczne obszary torfowisk. Obszary torfowe występują w większości w północnej części powiatu na terenach gmin Kołobrzeg, Dygowo i Gościno. Większość użytków zielonych zajmuje stanowiska torfowe.

Na terenie Kołobrzegu znajduje się duże złoża borowiny "Mirocice". Położone jest ono przy drodze Kołobrzeg-Koszalin. W 1977 roku decyzją Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej utworzony został obszar górniczy "Mirocice", jako strefa ochronna dla złoża borowiny. Dysponentem złoża jest Uzdrowisko Kołobrzeg Sp. z o.o. Zasoby złoża są duże. Jego eksploatacja jest przewidziana na ponad 150 lat. Złoża składa się z dwóch pól: Kołobrzeg I i II. Eksploatacja prowadzona jest na złożu południowym. Powierzchnia przeznaczona pod eksploatację wynosi 50 ha, a zasoby bilansowe wynoszą 1,364 tys. m³. Miąższość borowiny wynosi do 5 m. Pole Kołobrzeg II posiada zasoby bilansowe 1,508 tys. m³. Dla złoża ustanowiony jest obszar górniczy.

Z informacji z Państwowego Instytutu Geologicznego dot. Rejestru Obszarów Górniczych wynika, iż aktualnie na obszarze powiatu znajduje się 13 obszarów górniczych (aktualny status OG). Charakterystykę obszarów górniczych posiadających ważną koncesję eksploatacyjną przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Obszary górnicze na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

LP	Nazwa złoża	Gmina	Typ pozyskiwanych surowców	Powierzchnia objęta eksploatacją	Organ wydający koncesję
1.	Bardy	Dygowo	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 17.255 m ² , teren górniczy 17.255 m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ.6522.00008.2012 21.11.2012
2.	Błotnica III	Kołobrzeg	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 18.336 m ² teren górniczy 24.196 m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ.6522.00008.2011 19.03.2012
3.	Dargocice A, Dargocice B, Dargocice C	Gościno	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 730 360 m ² teren górniczy 730 360 m ²	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego WRiOŚ.II-WP/7515/6/04/08 26.05.2004
4.	Kinowo A	Rymań	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 16 812 m ² teren górniczy 19 642 m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ 7510/44/2010 27.03.2012
5.	Kołobrzeg II	Miasto Kołobrzeg	Wody lecznicze	obszar górniczy 70 081 132 m ² teren górniczy 71 483 111 m ²	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego WOŚ.III.7422.34.2012.WP 23.10.2012
6.	Leszczyn	Rymań	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 115 663m ² teren górniczy 115 663m ²	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego WOŚ.III.7422.15.2013.WP 15.10.2013
7.	Mirocice	Miasto Kołobrzeg	Torfy	obszar górniczy 505 641m ² teren górniczy 71 483 111m ²	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego WOŚ.III.7422.9.2013.2014.WP 26.06.2014
8.	Morowo II	Siemyśl	Kruszywa Naturalne	obszar górniczy 12 390m ² teren górniczy 14 700m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ.6522.00004.2011 6.07.2011
9.	Morowo III	Siemyśl	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 19 409m ² teren górniczy 25 941m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ.6222.00009.2011 26.11.2012
10.	Nowogardek X	Kołobrzeg	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 4 205m ² teren górniczy 4 893m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ.6522.00005.2012 10.08.2012
11.	Rzesznikowo I	Rymań	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 25 678m ² teren górniczy 25 678m ²	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego WOŚ.III.7422.12.2013.WP 15.10.2013
12.	Siemyśl	Siemyśl	Kruszywa naturalne	obszar górniczy 12 267m ² teren górniczy 13 414m ²	Starosta Kołobrzeski OŚ 7510/20/2009 17.11.2009
13.	Wrzosowo	Dygowo	Gazy ziemne	obszar górniczy 5 592 426m ² teren górniczy 5 592 426m ²	Minister Ochrony Środowiska oraz Zasobów Naturalnych BKGo/MN/611/95 3.04.1995

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny (stan 30.08.2014 r.)

3.4.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Wydobycie kopalin może mieć niekorzystny wpływ na środowisko, w szczególności na wody podziemne oraz degradację terenów. Należy zatem prowadzić działania monitorujące i prowadzące do zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne wydobycie i użytkowanie kopalin.

Bardzo istotny jest fakt, że wykorzystanie gospodarcze zasobów kopalin stoi często w konflikcie z pozostałymi zasobami przyrody. Kształtowanie polityki w zakresie ich zagospodarowania wymaga wspólnych działań podmiotów gospodarczych, samorządów lokalnych oraz organów administracji publicznej.

4. Stan środowiska

4.1. Powietrze atmosferyczne

4.1.1. Analiza stanu istniejącego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1232 ze zm.), Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonał w 2014 r. oceny poziomu substancji w powietrzu za 2013 r. w strefach województwa zachodniopomorskiego. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji - **klasa C**,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji - **klasa B**,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego - **klasa A**,
- przekracza poziom docelowy - **klasa C**,
- nie przekracza poziomu docelowego - **klasa A**,
- przekracza poziom celu długoterminowego - **klasa D2**,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego - **klasa D1**.

W raporcie uwzględniono wszystkie zanieczyszczenia, dla których w świetle przepisów prawa krajowego istnieje obowiązek prowadzenia oceny: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenki azotu (NO_x), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM 10, zawartość ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu w pyłach PM 10 oraz pył PM_{2,5}. Ocenę za 2013 r. wykonano według układu stref w województwie:

- aglomeracja szczecińska,
- miasto Koszalin,
- strefa zachodniopomorska - stanowiąca pozostały obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin.

Zgodnie z tak przyjętą zasadą, Powiat Kołobrzeski podlega rocznej ocenie, jakości powietrza jako jeden z obszarów strefy zachodniopomorskiej.

Jak wynika z analizy danych o emisjach WIOŚ w Szczecinie, na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego w łącznej emisji dwutlenku siarki (SO₂) do powietrza największy wpływ mają niskie emitory związane z sektorem przemysłowo-energetycznym. W przypadku zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem azotu (NO₂) widoczny jest dominujący wpływ emisji pochodzącej z tak zwanych źródeł liniowych związanych z transportem samochodowym. W łącznej emisji tlenku węgla (CO), pyłu zawieszonego PM 10 oraz zawartego w nim benzo(a)pirenu, największy udział ma emisja niska z sektora komunalno-bytowego. W ograniczaniu zagrożeń pyłem PM 10 i benzo(a)pirenem istotne jest zwrócenie uwagi na problem emisji niskiej, wynikający między innymi ze stosowania w paleniskach domowych paliwa złej jakości czy też spalania odpadów, które mogą powodować występowanie lokalnych zagrożeń. Ograniczenie tego typu zagrożeń wymaga ciągłej edukacji ekologicznej oraz stwarzania zachęt ekonomicznych do stosowania paliw mniej szkodliwych dla środowiska (gaz, olej opałowy).

Według danych Urzędu Statystycznego w 2013 r. emisja pyłów na obszarze województwa zachodniopomorskiego z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych wyniosła 2 578 Mg, natomiast emisja w Powiecie Kołobrzeskim w 2013 r. wyniosła 30 Mg co stanowi 1.16% w stosunku do województwa. W poniższej tabeli przedstawiono emisje z terenu Powiatu Kołobrzeskiego, na tle województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 16 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego [tys. Mg]

	Zanieczyszczenia pyłowe [Mg]	Zanieczyszczenia gazowe				zanieczyszczenia powietrza zatrzymane [% wytworzonych]	
		ogółem	W tym			pyłowe	gazowe
			SO ₂	NO _x	CO ₂		
województwo	2578	9464519	14320	13409	9432407	99,7	48,5
powiat	30	80542	414	112	79964	98,5	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że zanieczyszczenia pyłowe powiatu stanowią zaledwie 7,14% wszystkich zanieczyszczeń na terenie województwa, natomiast zanieczyszczenia gazowe stanowią zaledwie 1,16%.

Zakłady, które mają znaczący udział w emisji zanieczyszczeń zostały przedstawione poniżej:

1. „POL-DRÓG” PIŁA” Sp. z o.o. ul. Wawelska 106, 64-920 Piła – źródła emisji stanowią emitory na węźle betoniarskim,
2. Container Modul Sp. z o.o. ul. Szkolna 7 78-125 Rymań - źródło stanowi proces lakierowania elementów stalowych wykonywany w kabinie lakierniczej,

3. „Troton” Sp. z o.o. Ząbrowo 14A 78-120 Gościno - pozwolenie na wprowadzenie pyłów i gazów ze źródeł emisji zlokalizowanych na terenie zakładu przy ul. Kolejowej w Gościnie. Działalność prowadzona w zakładzie: produkcja podkładów akrylowych, akrylowych lakierów i utwardzaczy, rozpuszczalników i farb akrylowych
4. Agrobud Sp. z o.o. ul. Połczyńska 66, 75-816 Koszalin - pozwolenie dla mobilnej wytwórni betonu w Ustroniu Morskim przy ul. Kołobrzeskiej 13,
5. „AJEX-POL” Sp. z o.o. ul. Gazowa 8 w Częstochowie - pozwolenie z instalacji zlokalizowanej na terenie Wędzarni Ryb w Kukince, 78-111 Ustronie Morskie
6. Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o. - pozwolenie z wytwórni produkcyjnej T-1 Bezpraw 1, obr. Rościęcino gm. Kołobrzeg
7. "Portka" Sp. z o.o. ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg - pozwolenie ze źródła emisji zlokalizowanego na terenie zakładu utylizacji Odpadów Organicznych w Korzyścienku, gm. Kołobrzeg (podmiot nie prowadzi działalności, zakład nie funkcjonuje).

Powyższe dane odnoszą się do nowych zakładów, posiadających uregulowany stan formalno prawny w zakresie emisji pyłów i gazów – pozwolenia wydane przez Starostę Kołobrzeskiego na wniosek.

Ocenę poziomu substancji w powietrzu na obszarze stref województwa dokonano na podstawie funkcjonującego w 2013 r. systemu oceny jakości powietrza, szczegółowo określonego w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015”. Na system taki składały się: pomiary automatyczne i manualne w stałych punktach, pomiary pasywne w stałych punktach oraz metody obiektywnego szacowania i obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu.

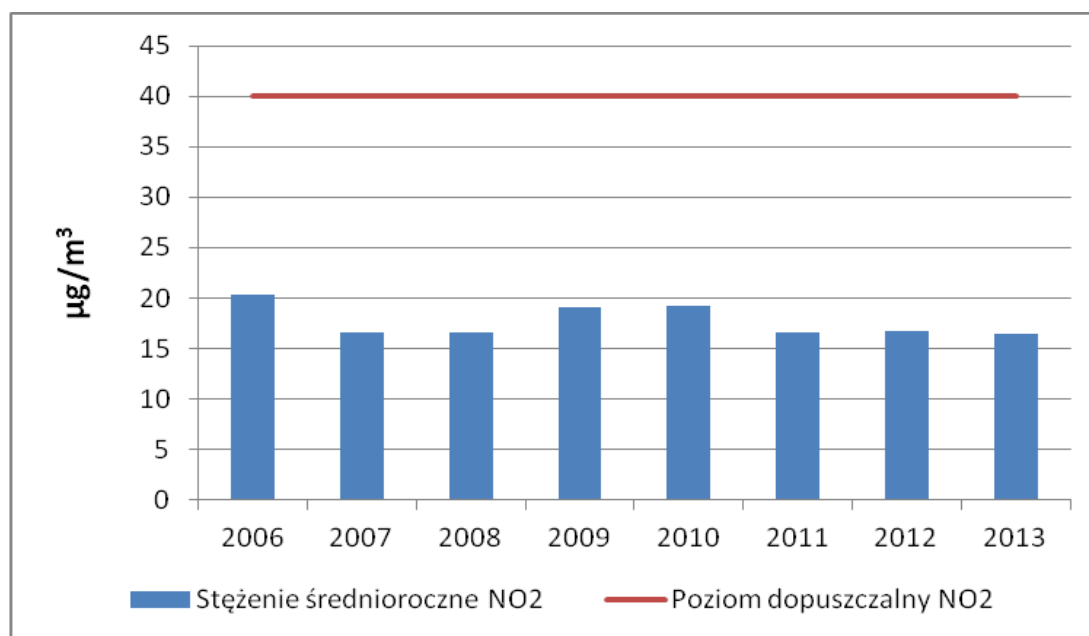
W 2013 r. na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego w ramach monitoringu, jakości powietrza były wykonywane przez WIOŚ w Szczecinie jedynie pomiary wskaźnikowe dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodą pasywną.

W ocenie dla tej części strefy zachodniopomorskiej wykorzystano wykonywane przez WIOŚ w Szczecinie obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu. Na potrzeby obliczeń wykorzystano dane uzyskane w ramach inwentaryzacji emisji punktowej (pochodzącej z przemysłu), powierzchniowej (procesy grzewcze z sektora komunalno-bytowego) oraz liniowej (transport samochodowy) oraz dane meteorologiczne.

W Powiecie Kołobrzeskim pomiary pasywne wykonywane są w Kołobrzegu, przy ul. J. Słowackiego. Miesięczna ekspozycja próbników pasywnych pozwala określić wartość

stężenia średniorocznego każdego z tych zanieczyszczeń. Wyniki tych pomiarów wykazują, iż w latach 2006-2013 w Kołobrzegu wartość stężenia średniorocznego dwutlenku azotu nie przekraczała wartości dopuszczalnej

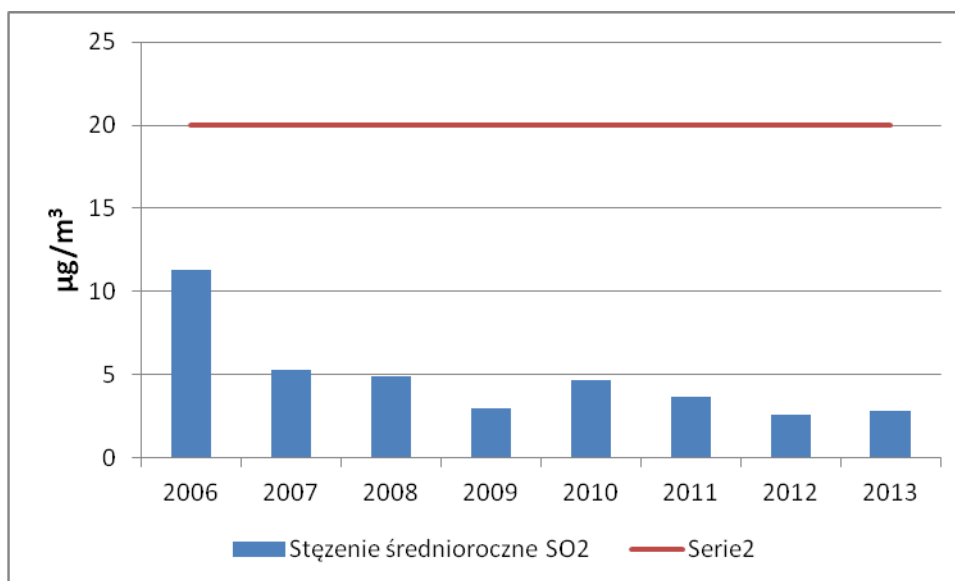
Wykres 4 Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu (NO₂) w hitach 2006-2013 w punkcie pomiarowym w Kołobrzegu, przy ul. J. Słowackiego

Źródło: WIOS Szczecin

W przypadku dwutlenku siarki (SO₂), zmierzone metodą pasywną w latach 2006-2013 w Kołobrzegu stężenia tego zanieczyszczenia wykazywały wartości niskie. W stosunku do 2010 r. nastąpił spadek stężeń dwutlenku siarki w tym punkcie pomiarowym. Określona, pod kątem ochrony roślin, w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031), dopuszczalna wartość dla średniorocznego stężenia SO₂ wynosi 20 µg/m³. Wartości tej nie może również przekraczać średnie stężenie dwutlenku siarki z okresu zimowego październik - marzec. Zmierzone w Kołobrzegu w roku 2013 średnioroczne stężenie SO₂ wynosiło 2,8 µg/m³, a średnie stężenie z okresu październik 2012 r. - marzec 2013 r. wynosiło 4,3 µg/m³. Obie te wartości są znacząco niższe od wartości dopuszczalnych

Wykres 5 Stężenia średnioroczne dwutlenku siarki (SO₂) w latach 2006-2013 w punkcie pomiarowym w Kołobrzegu, przy ul J. Słowackiego

Źródło: WIOS Szczecin

W przypadku dwutlenku siarki zauważa się sezonową zmienność stężeń w powietrzu, co świadczy o wpływie emisji pochodzącej z procesów grzewczych na wysokości mierzonych wartości.

Roczna ocena, jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy zachodniopomorskiej za rok 2013. Klasyfikacja stref- zanieczyszczenia: SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, Pb, B(a)P

W przeprowadzonej za 2013 r. klasyfikacji stref dla zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, NO_x, PM 2,5, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni i Pb strefa zachodniopomorska, w skład której wchodzi powiat kołobrzegi, otrzymała klasę A ze względu na ochronę zdrowia i roślin. Dla klasy A nie są wymagane działania naprawcze. Nie wystąpiły również przekroczenia poziomów dopuszczalnych określonych ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki i tlenków azotu

Tabela 17 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ de	O ₃ dt
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: WIOS Szczecin

Tabela 18 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - według oceny rocznej za 2013 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
		SO ₂	NO _x	O ₃ de	O ₃ dt
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	D2

Źródło: WIOS Szczecin

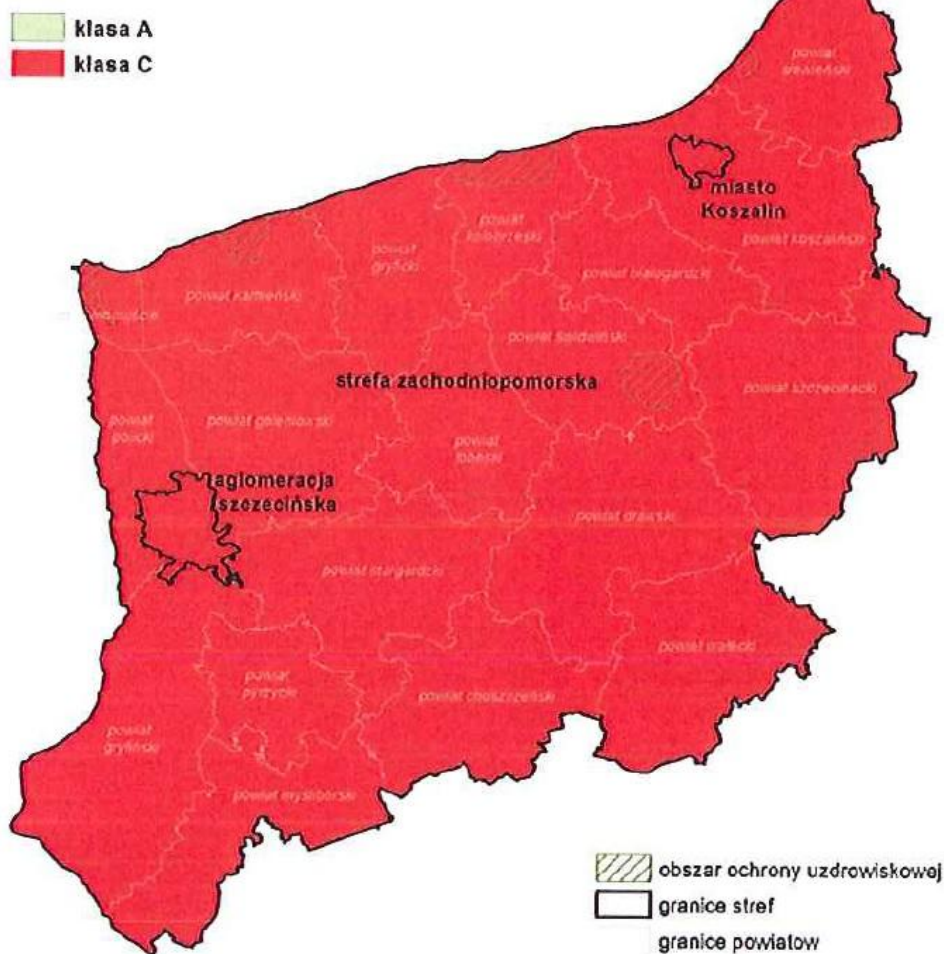
W 2013 roku zagrożenia jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczyły benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10.

W tym roku nie został przekroczony poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM10, należy jednak mieć na uwadze, że jest to wciąż problemowe zanieczyszczenie, a brak przekroczeń mógł być spowodowany korzystnymi warunkami meteorologicznymi. Ponadto, na obszarze strefy zachodniopomorskiej w okresie letnim 2013 roku rejestrowano wysokie stężenia ozonu troposferycznego.

Przypisanie całej strefie zachodniopomorskiej klasy C dla benzo(a)pirenu nie oznacza, że przekroczenia dla tego zanieczyszczenia występują na całym obszarze strefy. Oznacza to, że na obszarze strefy zachodniopomorskiej są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

Na podstawie wyników pomiarów oraz obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w roku 2013 wskazano 13 obszarów z przekroczeniami normatywnych stężeń benzo(a)pirenu w strefie zachodniopomorskiej. Wśród wyznaczonych obszarów nie wskazano terenów z Powiatu Kołobrzeskiego. Jednak należy wziąć pod uwagę, iż obszary te wyznaczono przyjmując kryterium ich wielkości. Na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego zlokalizowano miejsca charakteryzujące się przekroczeniami poziomu docelowego B(a)P, jednak ich obszar nie przekraczał wskazanej wielkości. Lokalnie problem przekroczeń poziomu docelowego występuje w związku ze spalaniem paliw słabej jakości do celów grzewczych. Obszarami przekroczeń poziomu docelowego są głównie większe miasta powiatów o dużych skupiskach ludności, w których istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja powierzchniowa związana z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań

BaP- ochrona zdrowia

Rysunek 12 Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego w 2013 r. z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla B(a)P pod kątem ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie powietrza ozonem

Występujący w przyziemnej warstwie atmosfery ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym powstającym w wyniku oddziaływania promieniowania UV z pierwotnymi zanieczyszczeniami powietrza, tak zwanymi prekursorami ozonu, którymi są głównie tlenki azotu, węglowodory oraz lotne związki organiczne, między innymi: benzen, toluen i etylobenzen. Wysokie stężenia ozonu występują w okresach wiosennych i letnich, przy dużym nasłonecznieniu i wysokiej temperaturze powietrza. Ozon troposferyczny stanowi substancję zanieczyszczającą powietrze. Wchodzi w skład tak zwanego fotochemicznego smogu i jako gaz drażniący może powodować kłopoty zdrowotne u dzieci i starszych ludzi. Jego nadmiar w powietrzu może również uszkadzać rośliny.

Do oceny jakości powietrza pod kątem poziomów ozonu obowiązują dwa kryteria, którymi są poziomy docelowe (ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin) oraz poziomy celu długoterminowego (ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin).

Mierzone w sposób automatyczny poziomy stężenie ozonu na stanowiskach pomiarowych w województwie zachodniopomorskim w roku 2013 nie wskazały przekroczeń obowiązujących ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin kryteriów - poziomów docelowych. Zarówno w aglomeracji szczecińskiej, w mieście Koszalin, jak też na pozostałym obszarze województwa (strefa zachodniopomorska), liczba dni ze stężeniami ośmiogodzinnymi wyższymi niż $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, uśredniona z 3 lat dla okresu 2010-2013, nie przekroczyła obowiązujących ze względu na zdrowie ludzi 25 dni.

4.1.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Badania monitoringowe prowadzone przez WIOŚ w Szczecinie na terenie strefy zachodniopomorskiej w skład której wchodzi Powiat Kołobrzeski, wskazują od kilku lat przekroczenia wartości dopuszczalnych dla benzo(a)pirenu. Natomiast w 2013 r. pierwszy raz od kilku lat w strefie zachodniopomorskiej nie odnotowano przekroczeń pyłu PM10, co może być skutkiem raczej sprzyjających warunków atmosferycznych niż obniżeniem wartości emisji. Duży wpływ na jakość powietrza, a co za tym idzie na przekroczenia ww. parametrów, ma szczególnie w miastach, tzw. niska emisja. Niska emisja pochodzi ze źródeł takich jak: paleniska domowe, małe kotłownie, warsztaty rzemieślnicze. Występuje szczególnie na terenach o nierozwiniętej sieci ciepłowniczej oraz na obszarach, których nie obejmują centralne systemy ciepłownicze, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Jej oddziaływanie odzwierciedla się wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłu zawieszonego w sezonie grzewczym.

Drugim problemem wskazanym w raportach WIOŚ w strefie zachodniopomorskiej jest przekroczony poziom ozonu troposferycznego. Problem ten najbardziej widoczny jest w miastach takich jak Kołobrzeg i w rejonach tras o dużym natężeniu ruchu np. droga krajowa nr 11. W wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory aromatyczne (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m.in. związki: ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. To właśnie te zanieczyszczenia w wyniku przemian fotochemicznych są odpowiedzialne za występowanie ozonu troposferycznego. W związku z powyższym zasadne jest podjęcie działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń komunikacyjnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.

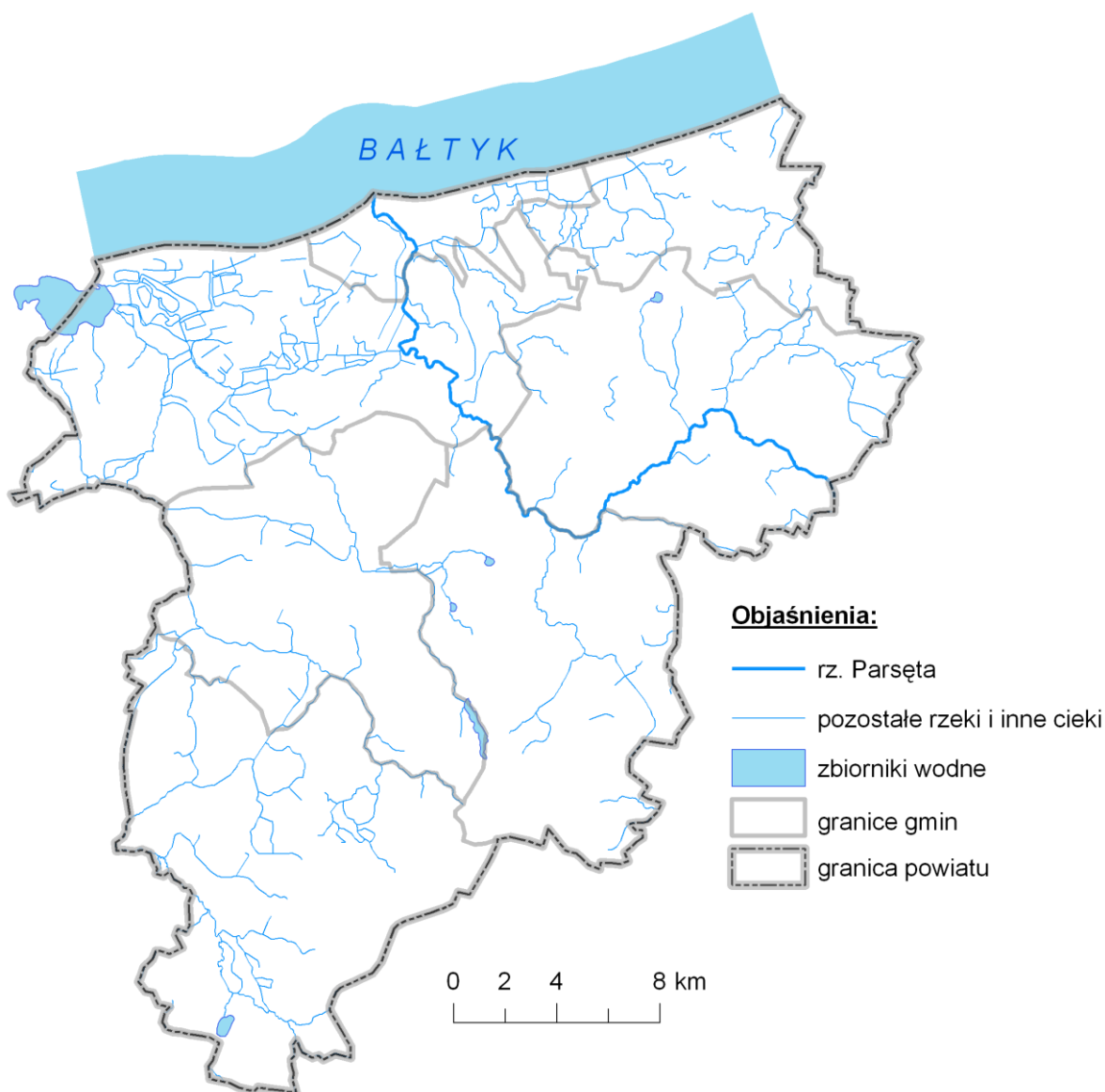
Działania, które powinny zostać podjęte na terenie Powiatu Kołobrzeskiego mające na celu wyeliminowanie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego to:

- podjęcie wszelkich możliwych czynności, które przyczynią się do obniżenia stężeń

- zanieczyszczeń w powietrzu do wartości dopuszczalnych,
- realizacja działań na rzecz obniżenia niskiej emisji,
 - sukcesywne ograniczenie emisji do powietrza ze wszystkich źródeł, w szczególności z palenisk domowych oraz transportu.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie Powiatu Kołobrzeskiego tereny zajęte przez wody powierzchniowo płynące i stojące wynoszą 1.154ha, co stanowi ok. 1,6% powierzchni obszaru powiatu. Dolina Parsęty stanowi jeden z ważniejszych korytarzy ekologicznych w regionie i ze względu na swoją rolę, a także występowanie wielu siedlisk wymagających ochrony, zaprojektowana została (wraz z dolinami dopływów) do ochrony formie ostoi Natura 2000.

Rysunek 13 Wody powierzchniowe na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

4.2.1. Analiza stanu istniejącego

4.2.1.1. Wody powierzchniowe płynące

Rzeki Powiatu Kołobrzieskiego posiadają trzy zlewnie, którymi są: Bałtyk, jezioro Resko Przymorskie i rzeka Rega. Do najważniejszych rzek należy rzeka Parsęta, która wraz z dopływami wpada do Bałtyku. Do Bałtyku wpada również rzeka Łopieniczka, której długość na terenie powiatu wynosi 10,44 km. Do jeziora Resko Przymorskie wpływają rzeki: Dębosznica (długość na terenie powiatu: 31,3 km), Błotnica (długość na terenie powiatu: 15,5 km). Poza terenem powiatu do rzeki Regi wpadają rzeki Mołstowa (długość na terenie powiatu: 12,4km) oraz Wkra (długość na terenie powiatu: 14,7km). Łącznie na terenie Powiatu Kołobrzieskiego znajduje się 222,39km długości rzek. Do głównych cieków Powiatu Kołobrzieskiego należą: Parsęta, Błotnica, Gościnka, Pysznica, Dębosznica oraz Mołstowa

Rzeka Parsęta jest główną rzeką płynącą przez powiat kołobrzieski. Jej długość wynosi blisko 140km, a powierzchnia dorzecza zajmuje około 3,1 tys. km². Źródło Parsęty zlokalizowane jest w okolicach miejscowości Szczecinek. Stamtąd rzeka płynie poprzez Pojezierze Drawskie, a następnie Równinę Białogardzką, uchodząc do Morza Bałtyckiego w Kołobrzegu. Rzeka jest jednym z najcenniejszych zasobów przyrodniczych w regionie. Krajobraz dorzecza Parsęty ukształtowany został przez działalność lodowca. Pozostało tu po

nim wiele oczek wytopiskowych, z których większość jest obecnie torfowiskami. Do głównych dopływów rzeki zalicza się rzekę Radew, Dębnicę, Mogilicę i Pokrzywnicę.

Rzeka wyróżnia się swoistym składem ichtiofauny o bardzo wysokim stop-

niu naturalności. występują w niej takie gatunki jak: trocie wędrowne, certy, lipienie, leszcze, szczupaki, płoci, sandacze oraz jazie. W wyższych jej partiach występują także pstrągi pot-

kowe. Szacuje się, że w Parsęcie występuje około 27 gatunków ryb. Na zboczach głębokich dolin Parsęty i jej dopływów oraz zajmowanych przez jeziora obniżeń terenowych, znajdują się obszary źródliskowe z charakterystyczną florą i fauną. Kopuły z wysiękami wód pokrywają źródliskowe olsy porzeczkowe, w innych miejscach wykształcają się tzw. cyrki źródliskowe - różnej wielkości koliste zagłębienia, wyerodowane przez wypływającą wodę, z reguły ze żwirowo - kamienistym dnem i kożuchami wątrobowców.

Jakość wód Parsęty jest zagrożona zanieczyszczeniami pochodzącymi z licznych miejscowości zlokalizowanych wzdłuż rzeki. Negatywny wpływ ma również powierzchniowy spływ zanieczyszczeń organicznych i biogennych z okolicznych pól uprawnych. Również jakość dopływów Parsęty wpływa na stan wód w rzece.

Rzeka Błotnica jest kolejną z głównych rzek na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.

Jej długość wynosi 31,7km, a zlewnia zajmuje powierzchnię blisko 120km². Błotnica wypływa z Jeziora Kamienica w Gminie Siemyśl, a swoje ujście ma w Jeziorze Resko Przymorskie.

Szerokość koryta rzeki we wsi Błotnica wynosi 4m, na wyso-

kości miejscowości Głowaczewo, tam gdzie przyjmuje wody swojego dopływu Dęboszniczy, szerokość przekracza 10m. Błotnica posiada połączenie z Parsętą poprzez ciek zwany Stróżką. Spotkać tu można takie gatunki ryb jak płocie, karasie, karpie, liny, spośród drapieżnych odnotowano tutaj występowanie okonia, szczupaka, a rzadziej sandacza, miętusa, czy węgorza. Dodatkową atrakcją dla wędkarzy może być duża ilość pstrągów, którymi rzeka jest zarzeczona, a także troci, czy kielków.

Rzeka Dębosznicza ma długość około 32km, a źródło znajduje się w Gminie Rymań, za miejscowością Leszczyn. Podobnie jak Błotnica zasila ona wody Jeziora Resko Przymorskie. Posiada ona także odnogę łączącą ją z rzeką Regą, co wpływa na zwiększenie różnorodności biologicznej wśród ryb występujących w jej wodach. Z Regi wpływają do niej duże ilości troci, które mają tu swoje tarliska. Z innych ciekawszych gatunków występuje tu kielb. Wraz z licznymi zadrzewieniami i zakrzywieniami nadrzecznymi rzeka Dębosznicza stanowi ważny korytarz ekologiczny umożliwiający migrację wielu gatunków flory i fauny.

Rzeka Mołstowa jest ciekim o długości 57km. Swój początek znajduje na łąkach położonych w okolicy miejscowości Naćmierz w Powiecie Łobeskim. Rzeka przepływa przez południowo-zachodnią część Gminy Rymań i wpływa do Regi w okolicach wsi Bielikowo, w Powiecie Gryfickim. Mołstową zasilają trzy dopływy, którymi są cieki zwane Podleśną, Mołstówką, Węgorką oraz Wkrą. Mołstowa jest rzeką spływną, atrakcyjną dla spływów kajakowych. Wędkarzy, może natomiast zainteresować występowanie pstrąga, lipienia, troci wędrowniej, a także objętych ochroną prawną minoga rzeczno i strumieniowego.

Rzeka Pysznicza – struga, prawobrzeżny dopływ Parsęty, o długości 14,1 km, płynący w całości na Równinie Białogardzkiej, w woj. zachodniopomorskim, w gminie Karlino i gminie Dygowo. Struga ma źródła między wsiami Syrkowice a Mierzynek, skąd biegnie w kierunku północno-zachodnim przepływając przez południową część wsi Skoczów (Skoczewko). Dalej na obszarze leśnym odbiera od prawego brzegu połączone dopływy z Wyganowa i z Jeziora Czarnego. W okolicy wsi Połomino meandruje i odbiera od prawego brzegu dopływ z Rusowa. Następnie zaczyna biec w kierunku południowym, gdzie przepływa przez mokradła i pod drogą wojewódzką nr 163. Po minięciu osady Pyszka uchodzi do prawego starorzecza Parsęty, połączonego z głównym korytem. Według danych regionalnego zarządu gospodarki wodnej dominującymi gatunkami ryb w wodach Pyszniczy są: pstrąg, okoń, płoć, ciernik, kiełb krótkowąsy. Pozostałymi gatunkami ryb występujących w rzece są: pstrąg potokowy, kleń, jelec, krąp, szczupak pospolity, lin, cierniczek, miętus pospolity. W Pyszniczy występują także: koza i słonecznica, będące gatunkami chronionymi. Obszar dopływu z Rusowa oraz odcinek Pyszniczy od połączenia do ujścia strugi należy do obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – "Dorzecze Parsęty".

Rzeka Gościnka – struga w woj. zachodniopomorskim, w powiecie kołobrzeskim, lewy dopływ Parsęty, który przepływa przez Gościno. Powierzchnia zlewni Gościnki obejmuje 50 km². Źródło Gościnki znajduje się między Gościnkiem a Robuniem, który struga omija po wschodniej stronie miejscowości. Następnie płynie w kierunku północno-zachodnim. Przed Myślinem zakręca na zachód, by przepłynąć przez tę miejscowość. W Myślinie od lewego brzegu do Gościnki wpada dopływ spod Karkowa. Dalej meandruje na północ przy wsi Gościno-Dwór oraz wschodniej części wsi Gościno, skąd zaczyna biec bardziej na północny wschód. Uchodzi do Parsęty na obszarze między Lubkowicami a Świelubiem. W 2008 r. przeprowadzono badania jakości wód Gościnki w punkcie ujścia do Parsęty. W ich wyniku oceniono elementy fizykochemiczne poniżej stanu dobrego, elementy biologiczne określono na I klasy, a stan ekologiczny na umiarkowany. W ogólnej dwustopniowej ocenie stwierdzono zły stan wód Gościnki.

4.2.1.2. Ocena jakości wód płynących

Podstawą do prowadzenia badań w 2013 r. przez WIOŚ w Szczecinie był „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015”. Zgodnie z nim system oceny jakości jednolitych części wód realizowano poprzez badania i pomiary wykonywane w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. W trzyletnim okresie badaniami objęto 115 jednolitych części wód rzecznych, z czego 6 JCW znajduje się na terenie Powiatu Kołobrzeskiego. W roku 2013 badane były 3 JCW: Pysznicza, Gościnka, Parsęta od Radwi do Wielkiego Rowu oraz Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia.

JCW Pysznicza i Gościnka należą do wód naturalnych, w związku z czym oceniano ich stan ekologiczny, natomiast Parsęta należy do wód silnie zmienionych, zatem oceniano potencjał ekologiczny JCW (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych). W przypadku klasyfikacji elementów hydromorfologicznych, obowiązuje zasada, iż jednolitej części wód, wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako naturalnej, w zakresie tych elementów nadaje się klasę I, a sztucznej lub silnie zmienionej -klasę II. Przeprowadzona w 2013 r. ocena jednolitych części wód badanych w 2012 r. i weryfikacja JCW badanych w 2011 r. wskazuje na dobry i powyżej dobrego potencjał ekologiczny 2 JCW na Parsęcie i jednej na Dęboszniczy oraz umiarkowany stan/potencjał ekologiczny Gościnki, Pyszniczy i Błotnicy, o czym zdecydowały wyniki badań elementów biologicznych. Jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych we wszystkich badanych JCW spełniała wymagania określone dla II klasy. Stan chemiczny JCW Parsęta od Radwi do Wielkiego Rowu i Dęboszniczy oceniono jako dobry. Spełnione także były dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych i na podstawie oceny potencjału ekologicznego oraz oceny stanu chemicznego stan tych JCW oceniono jako dobry. Natomiast stan chemiczny JCW Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia oraz Błotnica z jeziorem Kamienica oceniono jako zły. W rezultacie, na podstawie stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, stan pozostałych 4 JCW oceniono jako zły.

JCW Parsęta od Radwi do Wielkiego Rowu badana jest co roku. W 2012 r. na stanowisku zlokalizowanym w miejscowości Bardy realizowany był program monitoringu diagnostycznego. Elementy biologiczne oceniano na podstawie wyników badań: fitobentosu, makrofitów i makrozoobentosu. Wartości ich indeksów mieściły się w przedziale II klasy, co pozwoliło sklasyfikować potencjał ekologiczny JCW jako dobry i powyżej dobrego. Elementom hydromorfologicznym ocenianej JCW, wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako silnie zmienionej, przypisano II klasę. Potencjał elementów fizykochemicz-

nych, badanych w 2012 r. oceniono jako dobry (II klasa). Natomiast elementom fizykochemicznym z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych przypisano klasę I. Elementy chemiczne badano z częstotliwością 12 razy w roku. Żaden z elementów chemicznych nie był odziedziczony z poprzednich lat. Stan chemiczny JCW oceniono jako dobry. Poziom ufności oceny stanu chemicznego oceniono jako wysoki (pełen zakres substancji do oceny chemicznej oraz wymagana częstotliwość 12 razy w roku). W JCW Parsęta od Radwi do Wielkiego Rowu spełnione były także dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych i w rezultacie, na podstawie oceny potencjału ekologicznego, oceny spełnienia wymagań w obszarach chronionych i oceny stanu chemicznego wód stan JCW oceniono jako dobry.

JCW Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia badana była w 2012 r. w ramach monitoringu diagnostycznego. Wartości indeksów badanych elementów biologicznych (makrofity i makrozoobentos) mieściły się w II klasie i na tej podstawie potencjał ekologiczny JCW oceniono, jako dobry i powyżej dobrego. Elementom hydromorfologicznym (JCW silnie zmieniona) oraz fizykochemicznym przypisano II klasę. Potencjał badanych elementów fizykochemicznym, z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych, oceniono, jako bardzo dobry. Stan chemiczny JCW oceniono poniżej dobrego. Przekroczone były wartości maksymalne środowiskowych norm jakości określone dla rtęci oraz średnioroczne dla sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych - WWA). Ocena poziomu ufności tej oceny jest wysoka (12 badań w roku). Z uwagi na zły stan chemiczny stan JCW oceniono jako zły.

JCW Pysznicza i JCW Gościnka badane były w 2012 r. w ramach monitoringu operacyjnego. W obu JCW spośród elementów biologicznych oznaczany był tylko jeden - fitobentos. Otrzymane wyniki pozwoliły na zakwalifikowanie tego wskaźnika do III klasy i na tej podstawie stan ekologiczny JCW Pysznicza i JCW Gościnka określono jako umiarkowany.

Elementom hydromorfologicznym tych JCW (JCW naturalne) przypisano I klasę - bardzo dobry stan ekologiczny. Stan badanych elementów fizykochemicznych oceniono jako dobry.

W obu JCW nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

W rezultacie stan JCW Gościnka oraz JCW Pysznicza, których potencjał ekologiczny został sklasyfikowany jako umiarkowany oraz nie zostały spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych oceniono jako zły.

JCW Błotnica z jeziorem Kamienica i JCW Dębosznica badane były w 2011 r. w ramach monitoringu diagnostycznego. W 2013 r. w oparciu o wytyczne GIOS przeprowadzono wery-

fikację wykonanej w roku 2012 oceny. Zgodnie z wytycznymi GIOS przeprowadzono ocenę stanu chemicznego, której wcześniej nie wykonano ze względu na zbyt małą liczbę badań (4 zamiast 12). Poniżej podano wyniki zweryfikowanej oceny JCW. JCW Błotnica z jeziorem Kamienica Wyniki badań fitobentosu (II klasa), makrofitów (II klasa) i makrozoobentosu (III klasa) były odziedziczone z 2011 r. Potencjał ekologiczny JCW będący wynikiem oceny wszystkich badanych elementów biologicznych oceniono jako umiarkowany. Potencjał elementów hydromorfologicznych (JCW silnie zmieniona) i elementów fizykochemicznych oceniono jako dobry. Natomiast elementom fizykochemicznym z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych przypisano klasę I.

Stan chemiczny JCW oceniono jako poniżej stanu dobrego ze względu na przekroczone stężenia średnioroczne dla sumy benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu (związki z grupy WWA). Ocena poziomu ufności oceny stanu chemicznego jest niska. Na podstawie ocen poszczególnych elementów jakości stan JCW oceniono jako zły.

JCW Dębosznica Wyniki oznaczeń: fitobentosu, makrofitów i makrozoobentosu były odziedziczone z 2011 r. Wartości ich indeksów mieściły się w przedziale II klasy. Ocena wykonana na podstawie powyższych wskaźników wykazała dobry i powyżej dobrego potencjał ekologiczny JCW. Elementom hydromorfologicznym (JCW silnie zmieniona) i fizykochemicznym przypisano II klasę. Potencjał elementów fizykochemicznych z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oceniono, jako bardzo dobry. Stan chemiczny JCW oceniono, jako dobry. Ocena poziomu ufności oceny stanu chemicznego jest niska. W JCW spełnione były dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych i w rezultacie stan JCW oceniono jako dobry.

4.2.1.3. Wody powierzchniowe stojące - jeziora

Szczególnie podatnymi na zanieczyszczenie wynikające z działalności ludzkiej ekosystemami są jeziora. Samooczyszczenie ich następuje bardzo powoli, m.in. z uwagi na kumulację zanieczyszczeń w osadach dennych. W powiecie kołobrzeskim występuje 9 jezior, z których trzy charakteryzują się powierzchnią powyżej 20ha. Zlokalizowanych jest tu również kilkanaście stawów rybnych, które w większości są zagospodarowane, a także kilkadziesiąt oczek wytopiskowych. Istnieje również możliwość wykorzystania obniżeń terenowych bagien i oczek na cele hodowlane ryb.

Jezioro Kamienica jest zbiornikiem rynnowym o powierzchni 65ha i średniej głębokości 5,9m. Charakteryzuje się ono długością 2,5km i szerokością w przedziale 0,4 – 0,5km. Zlokalizowane jest na pograniczu gmin Gościno i Siemysł, w otoczeniu płątów buczyny o słabo lub wcale nie rozwiniętym pasie roślinności przybrzeżnej. Znajdują się tu lęgowiska perkoza dwuczubego, łabędzie niemego, krzyżówki, głowienki, czernicy, nurogęsi, a także kani czar-

nej i łyski. W miejscowości Dargocice znajdują się niewielkie ośrodki wypoczynkowe, pole namiotowe i kemping. A w centralnej części zagospodarowane kąpielisko o lokalnym znaczeniu, a także miejsca do wędkowania.

Jezioro Resko Przymorskie jest największym zbiornikiem wód powierzchniowych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego. Jego całkowita powierzchnia waha się w przedziale 580 – 620 ha. Wahania te spowodowane są zmiennością stanów pogodowych, od których zależy ilość włączanej do zbiornika wody morskiej. Podobną zmiennością charakteryzuje się skład fizykochemiczny wód jeziora. Duże użyźnienie powoduje zakwity glonów i sinic w okresie letnim, dlatego wody w zbiorniku uznane zostały za pozaklasowe. Jezioro charakteryzuje się małą głębokością średnią, która wynosi około 1,3m. W najgłębszym punkcie ma 2,6m głębokości. Jest to zbiornik przybrzeżny, odcięte od Morza Bałtyckiego za pomocą mierzei. Położony pomiędzy ujściem do morza rzek Regi i Parsęty. Około 10% powierzchni jeziora pokrywa silnie rozwinięta roślinność szuwarowa. Od wschodu, południa i zachodu do jeziora przylegają rozległe trzcinowiska przecinane siecią rowów melioracyjnych. Od strony północnej otoczenie jeziora stanowi las. Swoją ostoję znajduje tu wiele ptaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi. Sprzyja temu szeroki i trudny do przebycia pas trzcinowisk i szuwarów. Występuje tu także wiele gatunków ryb, a wśród nich między innymi leszcze, sandacze, węgorze, okonie, szczupaki, liny i karpie.

Jezioro Popiel jest położone w gminie Rymań. Jest to śródleśny zbiornik wód powierzchniowych o powierzchni 33,1ha, otoczony lasami, wśród których na szczególną uwagę zasługuje starodrzew bukowy. W otoczeniu jeziora znajduje się 65ha lasów zakwalifikowanych jako ochronne. Jezioro zasobne jest w szczupaki, węgorze, liny i płocie.

Jezioro Bardy położone jest w gminie Dygowo. Ma powierzchnię zaledwie 1,09ha i powstało prawdopodobnie w starym wyrobisku gliny, wydobywanej na potrzeby produkcji cegieł. Włodarzem zbiornika jest Polski Związek Wędkarski. Występują tu stanowiska lina, szczupaka i karasia.

Jezioro Borek zlokalizowane jest w gminie Kołobrzeg w okolicach miejscowości Stary Borek. Jest to stare jezioro polodowcowe liczące około 10 tysięcy lat, o łącznej powierzchni ponad 10ha. Położone jest na górcie, na wysokości 4m n.p.m., a jego maksymalna głębokość wynosi 5m. Wody w tym zbiorniku charakteryzują się silnym zdegradowaniem, spowodowanym zanieczyszczeniami spływającymi z pobliskich wsi. Występują tu tylko dwa gatunki ryb. Są nimi karaś i lin.

Jeziro Ołużna o powierzchni 8,5ha znajduje się w Gminie Gościno, w miejscowości o tej samej nazwie. W południowej części akwenu występuje fragment torfowiska wysokiego i kępa lasu sosnowego. W części północnej jezioro, zaś jest obrośnięte pasem niskich brzoź. Poza tym obrastają je zakrzewienia, których głównym składnikiem są różne gatunki wierzb.

Jeziro Pławęcino jest drugim zbiornikiem wodnym zlokalizowanym na terenie Gminy Gościno. Jest to śródleśny zbiornik o powierzchni 8,68ha, położony około 1km na północ od wsi Pławęcino. Jest to płytkie jezioro otoczone pasem trzciny.

Jeziro Stójkowo stanowi zbiornik o powierzchni 11,2ha, zlokalizowany w miejscowości Stójkowo, na obszarze gminy Dygowo. Jezioro to stanowi prywatną własność, a wędkowanie jest dozwolone jedynie po wniesieniu opłaty ustalonej przez właściciela. Na południowym brzegu jeziora rozlokowano kilka domków kempingowych.

Jeziro Trzynik Duży znajduje się w gminie Siemyśl. Jest to zbiornik o powierzchni 10,6ha zlokalizowany w otoczeniu lasu mieszanego i pasa trzciny. Ma ono niewielką głębokość, a swoje stanowiska mają tu szczupak, lin i karaś. Jezioro jest we władaniu Polskiego Związku Wędkarskiego.

4.2.1.4. Ocena jakości wód stojących

W 2012 r. WIOŚ w Szczecinie nie prowadził badań monitoringowych wód jezior na terenie Powiatu Kołobrzeskiego. Ostatnie badania na terenie powiatu wykonane zostały przez WIOŚ w Szczecinie w 2008 r. i obejmowały jezioro Kamienica

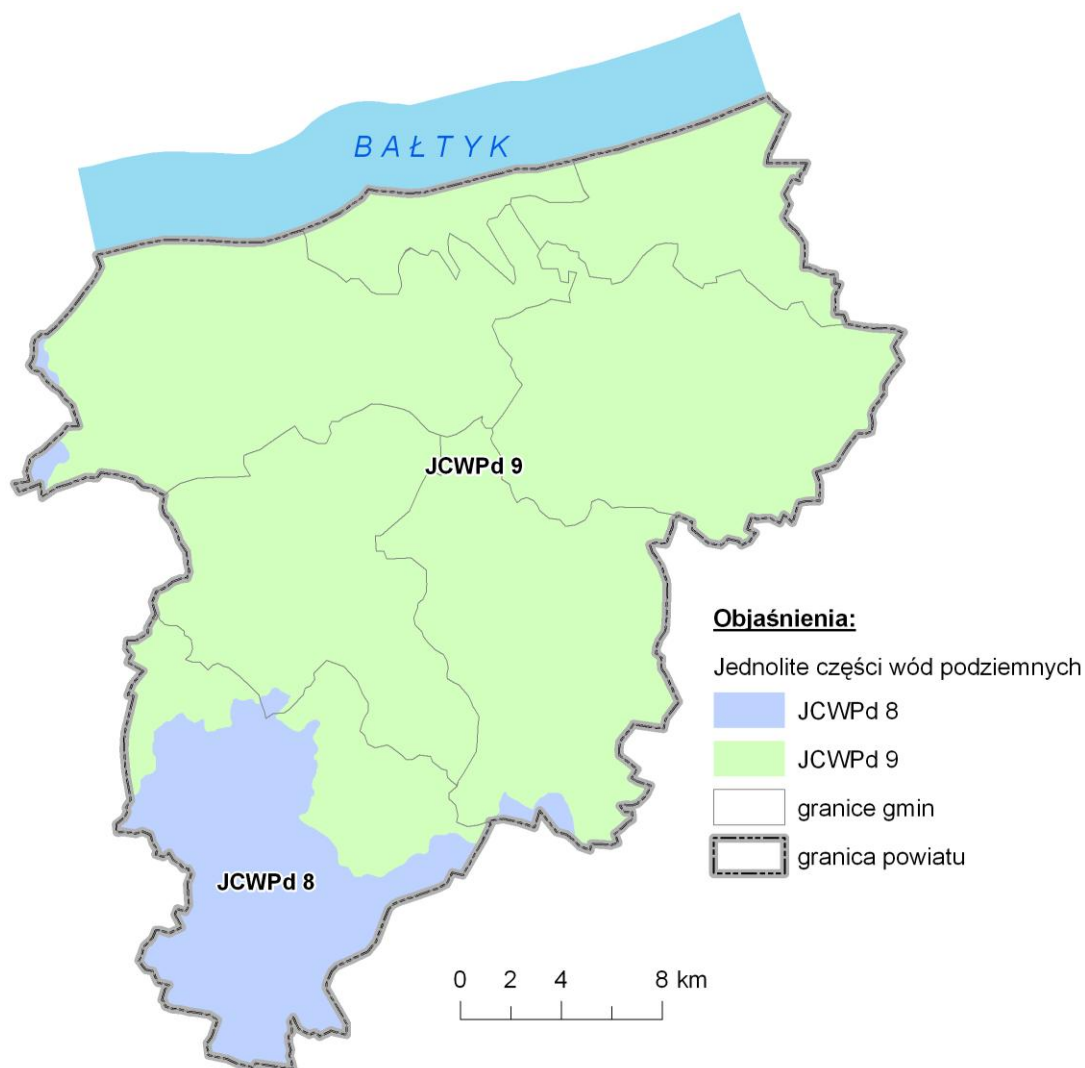
Jeziro Kamienica było objęte monitoringiem diagnostycznym. Jezioro to jest zbiornikiem zeutrofizowanym, o czym świadczy bardzo intensywny zakwit glonów zaobserwowany w sierpniu 2008 roku, aczkolwiek w pozostałych miesiącach badań rozwój fitoplanktonu przebiegał w sposób bardziej umiarkowany. Ogólnie stan biologiczny jeziora w roku 2008 na podstawie badania roślinności wodnej oraz średniej koncentracji chlorofilu „a” spełniał wymagania II klasy, jednak z uwagi na zakłócenia w gospodarce tlenowej jezioro zakwalifikowano do III klasy stanu ekologicznego. Nie badano substancji z załączników 5 i 8 rozporządzenia, a wynikowa ocena dla jeziora to stan zły.

4.2.1.5. Wody podziemne

Powiat Kołobrzeski znajduje się w granicach kołobrzesko-pomorskiego regionu wodonośnego. Główny poziom wodonośny występuje tu w utworach czwartorzędowych, głównie zlodowacenia bałtyckiego. Wodonośność obszaru północnego jest dużo wyższa jak terenów południowych powiatu. Ze względu na jakość wód rejon Kołobrzegu wydzielono jako

rejon wód zwykłych. W rejonie tym występują wody zmineralizowane (tzw. solanki kołobrzeskie). W gminie Dygowo występuje wysokozasobowy rejon wód podziemnych (Świelubie i Pustary). W ostatnich latach na terenie powiatu obserwuje się zmniejszone zapotrzebowanie na wodę, głównie na cele przemysłowe. Wpływa na to spadek produkcji, a także oszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi, często spowodowane wprowadzaniem obiegu zamkniętego w przemyśle. Ograniczając wpływ zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych na terenie powiatu, Wojewoda Zachodniopomorski ustanowił strefę ochronną dla komunalnego ujęcia wody podziemnej „Bogucino-Rościęcino”. Strefa została ustanowiona decyzją z dnia 28.09.2001r. i obejmuje ona tereny ochrony bezpośredniej jak i tereny ochrony pośredniej (łącznie około 400ha powierzchni). Na obszarze ustanowionej strefy ochronnej obowiązuje zakaz zakładania wysypisk oraz wylewisk.

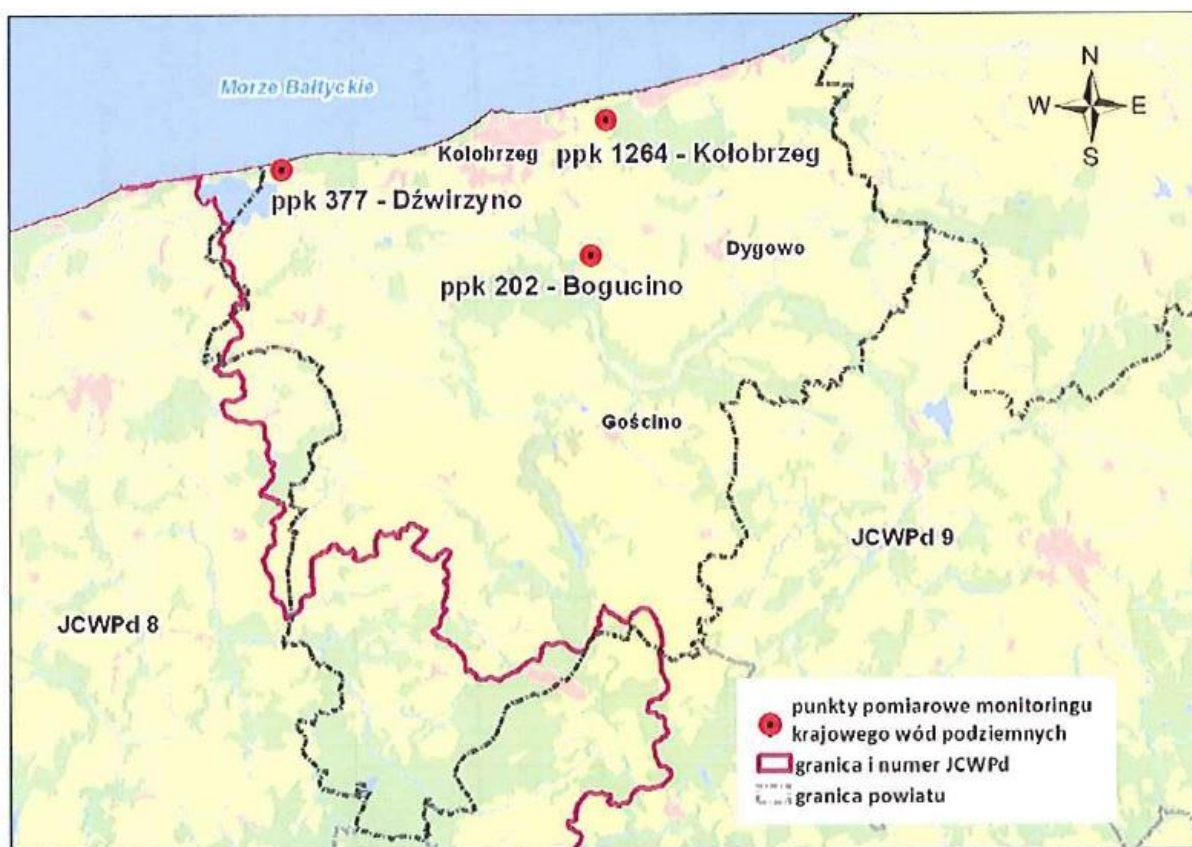
Na poniższej mapie przedstawiono lokalizację poszczególnych JCWPd na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.

Rysunek 14 Lokalizacja JCWPd na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Źródło: Opracowanie własne

W 2011 roku badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach monitoringu operacyjnego, którego celem jest określenie stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Powiat Kołobrzeski położony jest na obszarze dwóch JCWPd, o numerach 8 i 9, których charakterystykę przedstawiono poniżej. Badania wód podziemnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego wykonane zostały na poziomie krajowym, w ramach monitoringu diagnostycznego w 3 punktach pomiarowych w miejscowości Bogucino (punkt nr 202), Dźwirzyno (punkt nr 377) i Kołobrzeg (punkt nr 1264).

Rysunek 15 Lokalizacja punktów monitoringu wód podziemnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego w 2012 r.

Źródło: WIOŚ Szczecin

Ocena jakości wód podziemnych wykonana została przez PIG-PIB w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 Nr 143, poz.896). W każdym punkcie pomiarowym dokonano klasyfikacji jakości wód podziemnych oraz oceny ich stanu chemicznego.

WIOŚ w Szczecinie wykonał także ocenę wyników badań w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. 2002 Nr 241, poz. 2093)

oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 Nr 61, poz. 417 ze zm.) i rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2010 Nr 72, poz. 466).

W wyniku przeprowadzonych badań w 2 punktach pomiarowych w miejscowości Bogucino (punkt nr 202) i Kołobrzeg (punkt nr 1264) stwierdzono występowanie wód III klasy (wody zadowalającej jakości) reprezentujących dobry stan chemiczny. W 1 punkcie w miejscowości Dźwirzyno (punkt nr 377) odnotowano występowanie wód IV klasy (wody niezadowalającej jakości) reprezentujących słaby stan chemiczny. Przyczyną obniżenia jakości wód w punkcie była podwyższona zawartość potasu. Zasolenie wód wgłębnych poziomu czwartorzędowego w Dźwirzynie jest wynikiem ascenzji wód słonych z głębszego podłoża skalnego kredy, będącego lokalnie w łączności hydraulicznej z poziomem czwartorzędu oraz ingresji wód morskich. Nie stwierdzono zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów powyżej 50 mgNO₃/l i zagrożenia takim zanieczyszczeniem (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l). Stężenie azotanów kształtowało się na niskim poziomie tj. poniżej 10mgNO₃/l i odpowiadało I klasie (wody bardzo dobrej jakości).

4.2.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Zanieczyszczenie wód odbywa się na wszystkich etapach jej obiegu w środowisku, a główne źródła zanieczyszczenia wód stanowią:

- ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane z miast i wsi,
- wody pochłonicze z energetyki i przemysłu,
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych,
- spływy z terenów przemysłowych oraz składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych,
- zrzuty niezorganizowane ze źródeł lokalnych (z terenów nie posiadających kanalizacji),
- zanieczyszczenia atmosferyczne.

4.3. Hałas

4.3.1. Analiza stanu istniejącego

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska (POŚ) (t.j. Dz. U. 2013 poz 1232 ze zm.) hałasem nazywamy dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz. Zgodnie z art. 112 POŚ ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Zagadnienia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. z 2007r., Nr 120, poz. 826) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej uwzględnione zostały również uwarunkowania zawarte w prawie wspólnotowym. Podzielone zostały one na cztery kategorie:

- emisje hałasu z pojazdów silnikowych: Dyrektywy 78/1015/EWG (motocykle) i 96/20/WE (pojazdy silnikowe) wprowadzające limity poziomu natężenia dźwięku,
- emisje hałasu ze sprzętu domowego: Dyrektywa ramowa 86/594/EWG,
- emisje hałasu z samolotów: Dyrektywy 80/51/EWG (samoloty ponaddzwiękowe), 89/629/EWG (samoloty odrzutowe), 92/14/EWG (ograniczenie eksploatacji samolotów),
- sprzęt i maszyny budowlane: Dyrektywa ramowa 84/532/EWG (dopuszczalne poziomy mocy akustycznej) oraz siedem dyrektyw "córek": 84/533/EWG (sprężarki),
- 84/534/EWG (żurawie wieżowe), 84/535/EWG (generatory prądu), 85/537/EWG
- (kruszarki betonu), 85/538/EWG (kosiarki do trawy), 86/662/EWG (koparki hydrauliczne).

Według art. 117 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2013 poz 1232 ze zm.), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu LDWN i LN.

Zgodnie z przepisami art. 118 Ustawy Prawo ochrony środowiska, zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem jest obowiązany sporządzić mapy akustyczne jeśli eksploatacja jego dróg, linii kolejowych i lotniska może powodować negatywne

oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Na terenie Powiatu Kołobrzeskiego podstawowym źródłem hałasu, decydującym o klimacie akustycznym terenu jest komunikacja drogowa. Główną przyczyną zmian jest rosnące natężenie komunikacji samochodowej, na którą składa się rosnąca liczba samochodów zarejestrowanych na terenie powiatu. W 2010 r. GDDKiA i ZZDW dokonały Generalnego Pomiaru Ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich. Na drodze nr 11 przebiegającej przez teren Powiatu wyznaczono dwa odcinki pomiarowe natomiast na drodze krajowej nr 6 jeden punkt pomiarowy. Ponadto pomiary wykonano w kilku punktach na drogach wojewódzkich.

Ponadto GDDKiA w Warszawie oraz ZZDW wykonały mapy akustyczne dróg m.in. na terenie Powiatu Kołobrzeskiego na których ruch pojazdów wynosi powyżej 3.000.000 pojazdów na rok.

GDDKiA na terenie Powiatu Kołobrzeskiego wykonała mapę akustyczną w ciągu drogi krajowej nr 11 w kilometrażu 0,179-9,417 o długości odcinka 9,238km i powierzchni obszaru analizy równej 14 780 000 m². Wyniki przeprowadzonej analizy zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 19 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} dla Powiatu Kołobrzeskiego

Wskaźnik L _{DWN}	Powiat Kołobrzeski				
	55+60dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	Stan warunków akustycznych				
	niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,600	0,834	0,481	0,278	0,142
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,945	0,633	0,371	0,219	0,015
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	2,835	1,990	1,114	0,659	0,044

Źródło: GDDKiA

Z powyższej analizy wynika, iż na obszarze objętym opracowaniem czyli 14,78 km² stan akustyczny niedobry występuje na 2,434km², stan akustyczny zły występuje na obszarze 0,759 km², natomiast stan bardzo zły występuje na obszarze 0,142 km². Obszar o powierzchni 12,204 km² nie jest zagrożony ponadnormatywnym hałasem komunikacyjnym.

ZZDW na terenie Powiatu Kołobrzeskiego wykonał mapę akustyczną w ciągu drogi wojewódzkiej nr 102 na dwóch odcinkach w kilometrażu 88+946-91+300 oraz 91+300 – 94+533. Powierzchnia obszaru analizy dla pierwszego odcinka wyniosła 186,42 ha, natomiast dla drugiego odcinka wyniosła 103,06 ha. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały przedstawione w poniższych tabelach:

Tabela 20 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} (Rościęcino - Kołobrzeg)

Wskaźnik L_{DWN}	Powiat Kołobrzeski droga wojewódzka nr 102 kilometraż 88+946-91+300				
	55+60dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75dB	>75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha^2]	88,84	42,09	17,21	8,83	4,95
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	110	112	90	30	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	339,71	335,71	272,79	110,1	0

Źródło: ZZDW

Tabela 21 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} (Kołobrzeg przejście)

Wskaźnik L_{DWN}	Powiat Kołobrzeski droga wojewódzka nr 102 kilometraż 91+300 – 94+533				
	55+60dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75dB	>75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha^2]	33,11	18,85	10,47	6,35	0,03
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	429	943	192	18	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	1244,76	2709,13	570,99	51,48	0

Źródło: ZZDW

Innym rodzajem hałasu który może występować na terenie powiatu jest hałas emitowany przez zakłady produkcyjne i usługowe. Ten rodzaj hałasu ma charakter lokalny i stanowi uciążliwość dla niewielkiego procentu ludności, która zamieszkuje najbliższe sąsiedztwo. Hałas ten charakteryzuje się długotrwałym i ciągłym oddziaływaniem co może być powodem znacznej uciążliwości dla ludzi. W chwili obecnej na terenie powiatu nie występują zakłady posiadające decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu.

4.3.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Hałas jest zjawiskiem powszechnie występującym, trudnym do eliminacji oraz charakteryzującym się mnogością źródeł. Powoduje on szkody na zdrowiu oraz poprzez swoją uciążliwość – dyskomfort życia. Wpływ hałasu na człowieka jest często bagatelizowany, ponieważ skutki oddziaływania hałasu nie są dostrzegalne natychmiast, jednak z roku na rok coraz większa liczba ludzi uskarża się na uciążliwości związane z hałasem, zwłaszcza komunikacyjnym.

W celu zmniejszenia uciążliwości hałasu na terenie Powiatu Kołobrzeskiego proponuje się zastosowanie środków, których celem jest zmniejszenie uciążliwości

akustycznej poprzez budowę ekranów akustycznych, zastosowanie fotoradarów (zmniejszenie prędkości pojazdów), zastosowanie tzw. „cichych nawierzchni”, wykonanie napraw i niwelacji studzienek kanalizacyjnych oraz zaplanowane przebudowy dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

4.4. Oddziaływanie PEM

4.4.1. Analiza stanu istniejącego

Pole elektromagnetyczne wytwarzane jest przez urządzenia używane bezpośrednio przez człowieka (np. telefony komórkowe, pralki, golarki, kuchenki mikrofalowe), jak również przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal (stacje bazowe telefonii komórkowej, anteny radiowo-telewizyjne, stacje radiowe, radiolinie). Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne takie jak: stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe, telewizyjne. Instalacje te są przedmiotem zainteresowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W chwili obecnej głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie Powiatu Kołobrzeskiego są linie energetyczne oraz cztery Główne Punkty Zasilania, Telewizyjny Ośrodek Nadawczy, Radiowa Stacja Nadawcza w Kołobrzegu przy ul. Jedności Narodowej, oraz nadajniki telefonii komórkowej. W poniższej tabeli wyszczególniono wszystkie nadajniki telefonii komórkowej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego:

Tabela 22 Wykaz nadajników telefonii komórkowej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

	Operator	Lokalizacja	Standard telefonii komórkowej
Gmina Dygowo			
1.	T-MOBILE	Pustary, dz. nr 5	GSM900 (32807)
Gmina Gościno			
2.	PLUS	Gościno, ul. Karlińska 2	GSM900 (44581)
3.	ORANGE	Gościno 601/2	GSM1800 (3230) GSM900 (3230)
Gmina Kołobrzeg			
4.	MOBY-LAND	Stramnica, dz.nr 72/4	GSM1800 (33701)
5.	AERO 2	Kołobrzeg, Stramnica 72/4	GSM1800 GSM900 (33701)
6.	ORANGE	Grzybowo, ul. Nadmorska 52	GSM1800 GSM900 (6427)
7.	T-MOBILE	Grzybowo, ul. Nadmorska 52	GSM1800 (32135) GSM900 (32135) UMTS2100 (32135)
8.	PLUS	Grzybowo, ul. Nadmorska 52, dz.nr.34/2	GSM900 (43517)
9.	T-MOBILE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 35	GSM1800 (32806) GSM900 (32806) UMTS2100 (32806)
10.	ORANGE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 35	GSM900 (7205)
11.	PLUS	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 35, Hotel Senator	GSM1800 GSM900 (43689) UMTS2100 (43689)

12.	ORANGE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 21	GSM1800 (9257) GSM900 (9257) UMTS2100 (9257)
13.	T-MOBILE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 21	GSM900 (32825)
14.	PLUS	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia, Ośrodek Wczasowy Dorwit	GSM1800 GSM900 (43195) UMTS2100 (43195)
15.	T-MOBILE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 20	GSM1800 GSM900 (32820)
16.	ORANGE	Dźwirzyno, ul. Wyzwolenia 3	GSM1800 (6400) GSM900 (6400)
Gmina Rymań			
17.	PLUS	Skrzydłowo 21	GSM900 (43200)
18.	T-MOBILE	Rzesznikowo, dz. nr. 140/5	GSM900 (32417)
19.	ORANGE	Rymań, ul. Wiejska 7	CDMA450 (2072) GSM900 (2072)
20.	PLUS	Leszczyn 21 dz.nr. 274/3	GSM900 (43667)
Gmina Siemyśl			
21.	T-MOBILE	Siemyśl, ul. Szkolna 17A	GSM900 (32786)
22.	PLUS	Charzyno, dz. nr. 395	GSM900 (43514)
23.	ORANGE	Charzyno, dz. nr. 395	GSM900 (11835)
24.	PLUS	Siemyśl, Byszewo 23, dz.nr 130/2	GSM900(44632)
Gmina Ustronie Morskie			
25.	T-MOBILE	Kukina 43	GSM900 (32132)
26.	ORANGE	Ustronie Morskie, ul. Górna 16	GSM1800 (2076) GSM900 (2076) UMTS2100 (2076)
27.	ORANGE	Ustronie Morskie, ul. Bolesława Chrobrego 10/12	GSM1800 (9575) GSM900 (9575) UMTS2100 (9575)
28.	PLUS	Ustronie Morskie, ul. Tadeusza Kościuszki 5, OWS Wodnik	GSM1800 (43528) GSM900 (43528) UMTS2100 (43528)
29.	PLAY	Ustronie Morskie, ul. Górna 16	E-GSM900 (KOL0101) UTMS2100 (KOL0101)
30.	T-MOBILE	Ustronie Morskie, ul. Geodetów 1	GSM1800 (32805) GSM900 (32805)
31.	ORANGE	Ustronie Morskie, ul. Lotnicza 1	GSM1800 (4031) GSM900 (4031) UMTS2100 (4031)
Miasto Kołobrzeg			
32.	T-MOBILE	Podczele, ul. Lwowska 17	GSM1800 (32809) GSM900 (32809) UMTS2100 (32809)
33.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Lwowska 21, dz.nr 105/4	GSM1800 (44899) GSM900 (44899)
34.	PLAY	Kołobrzeg, ul. Lwowska 17, dz.nr 4/105	E-GSM900 (KOL0005) UTMS2100 (KOL0005)
35.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Wen- dów, dz.nr 269/9	UMTS2100 (42985)
36.	PLAY	Kołobrzeg, ul. Hugo Kołłątaja 3	E-GSM900 (KOL0002) UTMS2100 (KOL0002)
37.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Hugo Kołłątaja 3	GSM900 (10181)
38.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Kasprowi- cza 98/13	GSM1800 (10180) GSM900 (10180)
39.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Szpitalna 7	GSM1800 GSM900 (43578) UMTS2100 (43578)
40.	T-MOBILE	Kołobrzeg, Pl. Ratuszowy 3	GSM1800 (32799) GSM900 (32799) UMTS2100 (32799)
41.	PLAY	Kołobrzeg, ul. Podporucznika Edmunda Łopuskiego 30-32	E-GSM900 (KOL0001) UTMS2100 (KOL0001)
42.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Piastowska 5	GSM1800 (5586) GSM900 (5586)
43.	PLUS	Kołobrzeg, Al. Kolejowa 5	GSM1800
44.	T-MOBILE	Kołobrzeg, ul. Zdrojowa 1	GSM1800 (32801) GSM900 (32801) UMTS2100 (32801)
45.	PLAY	Kołobrzeg, ul. Żurawia 12B	E-GSM900 (KOL0003) UTMS2100 (KOL0003)

46.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Grzybowa 25	UMTS2100 (42953)
47.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Sw. Wojciecha, Była Cmentarna	GSM1800 (44647) GSM900 (44647) UMTS2100 (44647)
48.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Sw. Wojciecha, Radzikowo	GSM900 (10729)
49.	T-MOBILE	Kołobrzeg, ul. Sw. Wojciecha 6	GSM1800 (32803) GSM900 (32803) UMTS2100 (32803)
50.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Hugo Kołłątaja 1	GSM1800 (2074) GSM900 (2074)
51.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Hugo Kołłątaja 3	GSM1800 (43182) GSM900 (43182) UMTS2100 (43182)
52.	T-MOBILE	Kołobrzeg, ul. Hugo Kołłątaja 3	GSM1800 (32802) GSM900 (32802) UMTS2100 (32802)
53.	PLUS	Kołobrzeg, ul. Portowa 41 PZB S.A.	GSM1800 (44648) GSM900 (44648) UMTS2100 (44648)
54.	PLAY	Kołobrzeg, ul. Węgorzowa 8	UMTS2100 (KOL0004)
55.	T-MOBILE	Kołobrzeg, ul. Jedności Narodowej 16	GSM1800 GSM900 (32800) UMTS2100 (32800)
56.	ORANGE	Kołobrzeg, ul. Jedności Narodowej 16	CDMA450 (0997) GSM1800 (0997) GSM900 (0997) UMTS2100 (0997)

Źródło: www.btserch.pl

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 221, poz. 1645).

W roku 2012 powtórzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego w środowisku w tych punktach, gdzie wykonywano pomiary w roku 2009. Na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego WIOŚ w Szczecinie przeprowadził pomiary w Dźwirzynie, przy ul. Wyzwolenia oraz w Ustroniu Morskim, przy ul. Wąskiej. Wykonano pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Wyniki pomiarów przedstawiono w poniższej tabeli

Tabela 23 Wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego w 2012r.

Lp.	Miejscowość	Współrzędne geograficzne		Rok pomiaru	Wynik pomiaru (V/m)	Wartość niepewności pomiaru [V/m]
		Długość	Szerokość			
1	Dźwirzyno, ul.	15°24'39,90"	54°9'34,50 ⁿ	2009	0,29	0,058
2	Wyzwolenia			2012	0,41	0,13
3	Ustronie Morskie, ul. Wąska	15°45'39,20"	54°12'58,90	2009	0,08	0,016
4				2012	0,35	0,11

Źródło: WIOŚ Szczecin

Ponadto w 2013 r. na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego WIOŚ w Szczecinie przeprowadził pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w miejscowości Wrzosowo. Zmierzona wartość wyniosła 0,21 V/m.

Zmierzone wartości w latach 2012-2013 były znacznie poniżej wartości dopuszczalnej która wynosi 7 V/m w związku z czym na terenie Powiatu Kołobrzeskiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości pola elektromagnetycznego emitowanego przez nadajniki.

4.4.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Choć promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) jest jednym z podstawowych rodzajów zanieczyszczeń środowiska, to obecny stan nauki nie pozwala jednoznacznie określić negatywnego wpływu promieniowania elektromagnetycznego (PEM) na zdrowie ludności.

W chwili obecnej według badań monitoringowych na terenie Powiatu nie występują przekroczenia promieniowania elektromagnetycznego. Aby wyeliminować potencjalne oddziaływanie PEM na organizmy ludzkie proponuje się wprowadzenie prewencyjnych zapisów do Planów Zagospodarowania Przestrzennego zabraniających lokalizacji budynków w pobliżu źródeł promieniowania takich jak linie wysokiego napięcia, GPZ itp.

4.5. Gospodarka odpadami

4.5.1. Analiza stanu istniejącego

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

Odpady komunalne

Dnia 1 stycznia 2012 r. weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. 2013 poz. 1399 ze zm.). W świetle zmian w ustawie, mieszkańcy nie są już zobowiązani do samodzielnego zawierania umów z firmami odbierającymi odpady. Tym samym gminy przejęły obowiązki nad zorganizowaniem systemu gospodarki odpadami. Gminy mogą również egzekwować od firm odpowiednią, jakość usług. Ustawa weszła w życie z początkiem 2012 r., jednakże z określonymi okresami przejściowymi dla poszczególnych rozwiązań.

Gminy Powiatu Kołobrzeskiego zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023” został przypisane do dwóch regionów: Regionu Koszalińskiego, do którego przynależą

gminy Dygowo, Gościno, Gmina Kołobrzeg, Miasto Kołobrzeg, Siemyśl i Ustronie Morskie oraz Regionu Szczecineckiego, do którego przynależy gmina Rymań.

W ramach regionu koszalińskiego odpady wytworzone w przynależnych gminach trafiają do następujących regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych:

- regionalna instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, tj. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Sianów, zarządzane przez PGK Koszalin Sp. z o.o.
- regionalna instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w miejscowości Sianów, zarządzana przez PGK Koszalin Sp. z o.o.
- regionalna instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów (kompostownia) w miejscowości Sianów zarządzana przez PGK Koszalin Sp. z o.o.
- regionalna instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w miejscowości Korzyścienko zarządzana przez Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu Sp. z o. o.

W ramach regionu szczecineckiego odpady komunalne wytworzone na terenie gminy Rymań trafiają do następujących regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - zarządzający SITA JANTRA Szczecin:

- regionalna instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, tj. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Mirowo, gmina Rymań która rozpoczęła funkcjonowanie w 2012 r.,
- regionalna instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych Mirowo, gmina Rymań która rozpoczęła funkcjonowanie w 2014 r.,
- regionalna instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów (kompostownia) Mirowo, gmina Rymań która rozpoczęła funkcjonowanie w 2014 r.,

Oprócz funkcjonującego składowiska odpadów w Mirowie na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego znajduje się jeszcze 7 innych składowisk. Wszystkie pozostałe składowiska zaprzestały przyjmowania odpadów i zastały zamknięte oraz poddane rekultywacji za wyjątkiem składo-

wiska odpadów w Kukince, które zostało zamknięte w 2013 r. Specyfikacje składowisk przedstawia poniższa tabela:

Tabela 24 Składowiska odpadów na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego

L.p.	Gmina	Miejscowość	Sposób uszczelnienia podłoża	Rok rozpoczęcia /zakończenia eksploatacji	Powierzchnia ogólna [ha]	Drenaż odciekowy powyżej podłoża	Sposób zagospodarowania gazu składowiskowego	Monitoring	Stan nagromadzenia odpadów na dzień 31.12.2013	Uwagi
Składowiska eksploatowane										
1	Rymań	Leszczyn-Kalina obręb Mirowo	bentomata geomembrana geowłóknina	2005	121,85	+	czynny	+	986 223	-
Składowiska nieeksploatowane										
2	Dygowo	Lisia Góra	brak	1975/2003	0,40	-	-	+	6 178	zrekultywowane
3	Gościno	Gościno Dwór	brak	1997/2002	1,70	-	-	-	1 188	zrekultywowane
4	Kołobrzeg	Janiska	brak	1964/2006	7,30	-	bierny	+	482 574	zrekultywowane
5	Rymań	Leszczyn	brak	Po1990/2002	0,60	-	-	-	b.d.	zrekultywowane
6	Siemyśl	Białokury	brak	1990/2002	0,60	-	-	-	1 624	zrekultywowane
7	Siemyśl	Charzyno	brak	bd/2002	0,30	-	-	-	708	zrekultywowane
8	Ustronie Morskie	Kukinka	glina	1986/2013	7,88	+	bierny	+	25 283	-

Źródło: WIOŚ Szczecin

Zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest przez specjalistyczne firmy posiadające wpis do rejestru działalności regulowanej.

Oprócz odpadów komunalnych zmieszanych na terenach gmin „u źródła” zbierane są także odpady jak: papier, tworzywa sztuczne, szkło. Odpady odbierane są z terenu gmin przez firmy wyłonione w przetargach na odbiór i zagospodarowanie odpadów, z odpowiednią częstotliwością określoną w uchwałach gminnych.

Znaczna część odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jest bezpośrednio zagospodarowywana u źródła, zwłaszcza na terenach wiejskich i w zabudowie jednorodzinnej, gdzie powstające odpady często są kompostowane w kompostownikach lub są wykorzystywane do karmienia zwierząt gospodarskich. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach należy zorganizować punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), do których mieszkańcy mogą bezpłatnie pozbyć się odpadów problemowych.

Tabela 25 Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

Gmina	Rok 2011		Rok 2012		Rok 2013	
	Odbieranie odpadów komunalnych	Zbieranie	Odbieranie odpadów komunalnych	Zbieranie	Odbieranie odpadów komunalnych	Zbieranie
Dygowo	263,04	0	634,18	0	877,73	0
Gościno	679,32	0	688,17	0	932,2	2,65
Miasto Kołobrzeg	0	31,55	19499,30	28985,41	17619,70	31596,93
Gmina Kołobrzeg	23643,33	5526,23	3677,02	0	3810,6	0
Rymań	0	0	772,20	0	649,60	0
Siemyśl	330,07	0	401,59	0	580,50	0
Ustronie Morskie	2850,90	0	1622,33	0	2098,4	0
SUMA	27766,66	5557,78	27294,79	28985,41	26568,73	31599,58

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

*Dane za lata 2011-2012 pochodzą z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego i obejmują odpady komunalne zebrane oraz odebrane. Dane za rok 2013 zostały opracowane na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego oraz ze sprawozdań przekazanych przez gminy Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego.

Rada Powiatu Kołobrzeskiego Uchwałą nr VII/55/2011 z dnia 6 maja 2011 r. uchwaliła regulamin udzielania dotacji na inwestycje związane z demontażem pokryć dachowych zawierających elementy azbestowe z budynków położonych na terenie Powiatu Kołobrzeskiego. Regulamin określa zasady przyznawania i przekazywania dotacji na inwestycję związane z demontażem pokryć dachowych zawierających elementy azbestowe z budynków. Beneficjentami dotacji mogą być osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania jednorodzinnym lub wielorodzinnym budynkiem mieszkalnym lub budynkiem gospodarczym położonym na terenie Powiatu Kołobrzeskiego, z którego dokonano demontażu pokrycia dachowego zawierającego elementy azbestowe. Ponadto uchwałą nr XXIII/160/2012 z dnia 28 września 2012 r. Rada Powiatu uchwaliła regulamin udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Kołobrzeskiego dla podmiotów innych niż osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej. Środki na dotacje pochodzą z budżetu powiatu i udzielane są na wniosek, po spełnieniu określonych warunków przez beneficjentów.

Na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego znajduje się jedna stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji w miejscowości Gościno na ul. IV Dywizji Wojska Polskiego 37A prowadzona przez firmę P.P.H.U „Global” Waldemar Łoś.

Odpady pozostałe

Odpady zaliczane do grup 1-19 stanowią odpady gospodarcze powstające w różnych sektorach gospodarki narodowej. Gospodarowanie nimi polega, podobnie jak w przypadku odpadów komunalnych, na zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu. Zgodnie z ustawą o odpadach odpowiedzialność za prawidłowe postępowanie z odpadami spoczywa na wytwórcy odpadów. Podmioty gospodarcze będące posiadaczem odpadów mają obowiązek sporządzenia i przekazania Marszałkowi Województwa Zbiornego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Tabela 26 Masa wytworzonych odpadów w grupach 1-19 na terenie Powiatu Kołobrzeskiego

	2011				2012				2013			
	Wytwarzanie	Odzysk w instalacjach	Odzysk poza instalacjami	Unieszkodliwianie w instalacjach	Wytwarzanie	Odzysk w instalacjach	Odzysk poza instalacjami	Unieszkodliwianie w instalacjach	Wytwarzanie	Odzysk w instalacjach	Odzysk poza instalacjami	Unieszkodliwianie w instalacjach
	Mg				Mg				Mg			
Dygowo	174,1424	0	0	0	283,8357	0	0	0	440,4396	0	0	0
Gościno	8 817,0331	0	0	0	8 256,6919	0	108,24	0	5 583,4995	0	2 699,72	0
Gmina Kołobrzeg	31 824,2552	32 392,45	916,14	0	3 468,0293	0	0	0	11 342,1797	0	0	657
Miasto Kołobrzeg	39481,9146	1 588,542	400	1 264,2	47 492,1521	31 257,5650	8 725,97	805,3	44 114,6994	34 755,0610	5 022,24	0
Rymań	193,2915	0	0	0	104,2167	0	0	138 875,2	38 596,3639	55 143,92	0	49 963,6
Siemysł	0,0695	0	0	0	0,3359	0	0	0	91,7565	0	86	0
Ustronie Morskie	307,745	0	0	2 323,93	364,6801	1 426,51	0	2 193,83	236,2612	0	0	0
Suma	80 798,4513	33 980,992	1 316,14	3 588,13	59 969,9417	32684,075	8 834,21	141 874,33	100 405,1998	89 898,981	7 807,96	50 620,6

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego - Wojewódzki System Odpadowy

4.5.2. Problemy w gospodarce odpadami na terenie Powiatu

Odpady komunalne

Do kluczowych problemów związanych z gospodarką odpadami na analizowanym terenie zaliczyć należy:

- niska świadomość ekologiczna
- powolne tempo oczyszczania gmin z wyrobów zawierających azbest,
- nielegalne pozbywanie się odpadów przez część mieszkańców i tworzenie tzw. dzikich wysypisk śmieci oraz spalanie odpadów w domowych paleniskach.

Odpady w grupach 1-19

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami pochodzącymi z sektora gospodarczego:

- bariera kapitałowa przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych (niewielkie wykorzystanie nowoczesnych technologii),
- niewystarczający monitoring gospodarki odpadami w odniesieniu do sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- niska świadomość ekologiczna wytwórców odpadów, szczególnie małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- niewystarczająca znajomość zmieniających się przepisów prawnych wśród wytwórców innych posiadaczy odpadów,
- brak w WSO pełnych danych z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

4.6. Awarie przemysłowe

4.6.1. Analiza stanu istniejącego

Zgodnie z definicją zawartą w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. U. UE L z dnia 24 lipca 2012 r.), poważna awaria jest to „zdarzenie, takie jak poważna emisja, pożar lub eksplozja, w wyniku niekontrolowanego rozwoju sytuacji w czasie eksploatacji dowolnego zakładu objętego zakresem zastosowania tej dyrektywy, prowadzące do powstania, natychmiast lub z opóźnieniem, poważnego niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego i/lub środowiska, związanego z obecnością jednej bądź wielu substancji niebezpiecznych”. Jest to de facto definicja poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu

przepisów polskich, gdyż przepisy *Dyrektywy* wyłączają całkowicie transport substancji niebezpiecznych z zakresu jej obowiązywania.

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 poz. 1232 t. j.) wprowadziła następujące definicje:

- poważna awaria – jest to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem,
- poważna awaria przemysłowa – jest to poważna awaria w zakładzie.

GIOŚ prowadzi rejestr zgłoszonych zdarzeń, spełniających kryteria poważnych awarii, ustalonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w *sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska* (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58). Zgodnie z rozporządzeniem:

- **ZDR** oznacza zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej,
- **ZZR** oznacza zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej,
- **PSPA** oznacza zakład wpisany do rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii, ale nie należący do ZDR lub ZZR,
- **zakład spoza listy** oznacza zakład, który nie znajduje się w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii.

4.6.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Powiecie Kołobrzeskim jest niskie, ze względu na brak zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii. Ponadto aby wyeliminować potencjalne zagrożenie, Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Kołobrzegu co rok przeprowadza kontrole zakładów na terenie Powiatu. W 2011 r. przeprowadzono kontrole w 8 zakładach, w tym w 5 stanowiących ryzyko dla środowiska. W 2012 r. przeprowadzono 5 kontroli. W 2013 r. przeprowadzono 6 kontroli w tym w 4 zakładach stanowiących zagrożenie dla środowiska.

Zaleca się aby w kolejnych latach duży nacisk kłaść na działania prewencyjne w tym na szkolenia skierowane dla przedsiębiorstw oraz na działania kontrolne. Zasadne jest także sukcesywne doposażanie jednostek, które w momencie wystąpienia awarii podejmują działania ratownicze.

4.7. Powierzchnia ziemi, w tym gleby

4.7.1. Analiza stanu istniejącego

Obecnie, w Polsce, 28% gleb użytkowanych rolniczo wykazuje odczyn bardzo kwaśny (poniżej 4,5 pH). Gleby kwaśne i bardzo kwaśne stanowią łącznie 59 % użytków rolnych i dlatego w pierwszej kolejności wymagają wapnowania. Wapnowanie poza regulacją odczynu, poprawia również fizyczne właściwości gleby i sprzyja rozwojowi mikroorganizmów.

Optymalne pH gleby umożliwia prawidłowy wzrost i funkcjonowanie systemu korzeniowego umożliwiając optymalne zaopatrzenie w wodę i składniki pokarmowe, będące warunkiem uzyskania wysokich plonów o dobrej jakości przy efektywnym wykorzystaniu nawozów. Przyczyną utrzymywania się silnego zakwaszenia na dużej powierzchni w Polsce jest wymywanie wapnia (około 140 kg CaO/ha w skali roku/ przez opady atmosferyczne. Szczególnie podatne na wymywanie wapnia oraz magnezu są gleby bardzo lekkie i lekkie. Utrzymywanie gleb w stanie niskiego pH /bardzo kwaśnych/, prowadzi do ich chemicznej degradacji polegającej na wzroście stężenia toksycznego dla roślin glinu i manganu oraz uwalnianiu się metali ciężkich głównie kadmu, cynku, ołowiu i niklu przy jednoczesnym zubożeniu gleby w magnez dostępny dla roślin. Na bardzo kwaśnych glebach ciężkich, pogarsza się ich struktura i powstają niekorzystne dla roślin stosunki wodno – powietrzne.

Poziom zawartości metali ciężkich jest stabilny (pod warunkiem braku dopływu zanieczyszczeń) i ich koncentracja nie powinna się zmienić, co potwierdzają ogólnopolskie badania IUNG PIB w Puławach. Monitoring jakości gleb jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Krajowa sieć monitoringu gleb użytkowanych rolniczo na obszarze województwa zachodniopomorskiego obejmuje 9 punktów badawczych (profil glebowy), w tym punkt znajdujący się na terenie Powiatu Kołobrzeskiego w gminie Siemyśl. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przydatność rolnicza gleb w tym punkcie wynosi 6, tj. żyrni słaby. Natomiast gleby charakteryzują się klasą bonitacyjną VIb, tj. gleby orne średniej jakości - gorsze.

Ocena jakości gleb w punkcie kontrolno – pomiarowym Siemyślu została wykonana na podstawie metod opracowanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, której podstawą są kilkustopniowe skale wielkości zanieczyszczenia gleb w zależności od zawartości metali ciężkich, siarki i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Dla poszczególnych stopni zanieczyszczenia, wyznaczone są wartości progowe stężeń metali ciężkich. Ponadto ocenę wykonano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359), które określa wartości dopuszczalne stężeń metali w

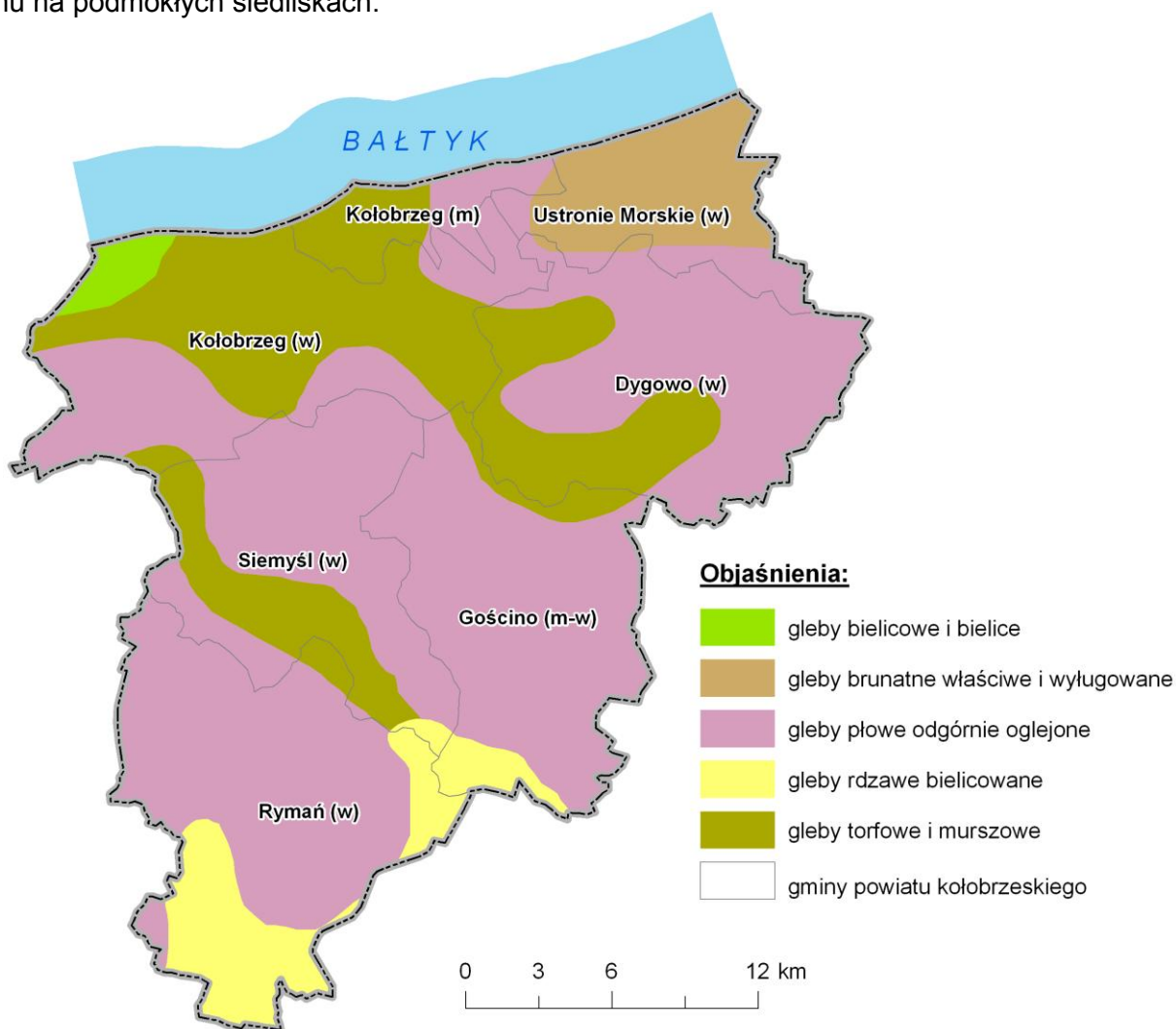
glebie i ziemi, znajdujących się w niej zanieczyszczeń nieorganicznych, węglowodorowych, węglowodorów chlorowanych, środków ochrony roślin oraz innych zanieczyszczeń. W wyniku przeprowadzonych badań wykazano, iż zawartość metali ciężkich w badanych glebach, tj. kadmu, miedzi, niklu, ołowiu oraz cynku była niska i kształtowała się na poziomie 0 – co odpowiada wartościom naturalnym. Badania wykonane w ostatnich latach potwierdziły iż w punkcie pomiarowo – kontrolnym w gm. Siemyśl (m. Kędrzyno) występują gleby niezanieczyszczone.

O odczynie (pH) gleby decyduje wiele elementów, jednak do najważniejszych należy zaliczyć rodzaj skały macierzystej, skład granulometryczny oraz zabiegi agrotechniczne. Zakwaszenie środowiska glebowego decyduje o właściwościach fizycznych gleby, życiu pożytecznej mikroflory glebowej i pobieraniu przez rośliny pierwiastków mineralnych. Kwaśny odczyn ogranicza pobieranie przez rośliny przyswajalnych makroskładników z roztworu glebowego, a jednocześnie zwiększa dostępność dla roślin metali ciężkich. Proces wapnowania jest jednym z głównych zabiegów agrotechnicznych, mających wpływ na żyzność gleby i zwiększenie zdolności produkcyjnych. Jest ono również najbardziej efektywnym sposobem ograniczenia przyswajalności metali ciężkich przez rośliny. Badania zasobności gleb Powiatu Kołobrzeskiego zostały wykonane przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą w Koszalinie. Badania zostały przeprowadzone na terenie gminy Dygowo, gminy Gościno, gminy Kołobrzeg, gminy Rymań oraz gminy Siemyśl. Z badań wynika, że na terenie Powiatu Kołobrzeskiego przeważają gleby zakwaszone oraz gleby lekko kwaśne. Gleby kwaśne i bardzo kwaśne wymagają procesów wapnowania. Z danych Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Koszalinie wynika, iż około 34% - 76% gleb powiatu należy poddać procesowi wapnowania, a w przypadku 9%-52% gleb zastosowanie procesu wapnowania jest ograniczone i zbędne. Gminy Gościno, Kołobrzeg oraz Rymań charakteryzują się bardzo dużą ilością gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych, ich zawartość waha się w granicach 80%. Najmniejszą ilość gleb kwaśnych występuje na obszarze Gminy Dygowo. Badania na terenie gminy Ustronie Morskie nie były prowadzone.

Stan zasobności gleb w przyswajalne makroelementy jest w znacznym stopniu związany ze składem geochemicznym gleby, ale równocześnie jest wskaźnikiem poziomu produkcji roślinnej i wielkości nawożenia. Znajomość zawartości tych składników w glebie jest podstawą do prowadzenia zrównoważonego nawożenia zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, uwzględniając jego optymalizację ekonomiczną i ekologiczną. Charakterystykę zasobności gleb poszczególnych gmin powiatu w makroelementy określono na podstawie badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą w Koszalinie. Zgodnie z wynikami badań 19-44% gruntów ornych powiatu wykazuje znaczący deficyt fosforu. Wysoką oraz bardzo wysoką zawartością fosforu charakteryzuje się Gmina Kołobrzeg oraz Rymań,

która wynosi około 35% powierzchni gleb. Najniższą zawartością potasu (K_2O) charakteryzuje się gm. Rymań, wynoszącą około 59%. W gminie Gościno zaobserwowano najwyższą zawartość potasu, w granicach 66%. Bardzo niska oraz niska zawartość magnezu w powiecie występowała w około 31%-62%. Najniższa zawartość występuje w gminie Siemyśl.

Obszar powiatu charakteryzuje się dominacją gleb wykształconych z powierzchniowych utworów czwartorzędowych. Zostały one wykształcone podczas ostatniego zlodowacenia. W większej części powiatu występują gleby wytworzone z mocnych utworów gliniastych i piasków gliniastych lekkich. Dominują tu gleby bielcowe z enklawami gleb pseudobielcowych lub gleby brunatne. Na znacznych obszarach północnej części powiatu, a także w rejonie jeziora Resko występują gleby torfowe i murszowe. Wykształciły się one w obniżeniach terenu na podmokłych siedliskach.

Rysunek 16 Gleby Powiatu Kołobrzegskiego wg nomenklatury FAO

Źródło: Opracowanie własne www.geoportal.gov.pl

4.7.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Do głównych czynników powodujących ubożenie i degradację gleb należą:

- mechaniczne zakwaszenie wywołane wypłukiwaniem wapnia i magnezu w warstwy głębsze, kwaśnymi opadami (tlenki siarki, azotu i węgla), stosowaniem nawozów fizjologicznie kwaśnych, wynoszeniem dużej ilości wapnia z plonami,
- wadliwy sposób użytkowania gleby spowodowany nieprzestrzeganiem zasad prawidłowego zmianowania i płodozmianu,
- zmniejszenie zawartości substancji organicznej spowodowane dynamicznym nawożeniem obornikiem, wykluczeniem z płodozmianu roślin strukturalnych,
- zanieczyszczenie gleb pierwiastkami metali ciężkich pochodzących ze spalin, pyłów kominowych, uaktywnienie się w kwaśnym środowisku glebowym jonów glinu i manganu.

W warunkach intensyfikacji produkcji rolniczej i wprowadzenia do produkcji nowych odmian o wysokich wymaganiach pokarmowych naturalna zasobność gleby nie wystarczy i konieczne jest nawożenie mineralne.

Celem nawożenia jest osiągnięcie wyższych i jakościowo lepszych plonów poprzez dostarczanie roślinom składników pokarmowych w odpowiednich ilościach, terminach i we właściwej formie nawozu oraz utrzymanie lub poprawienie żyzności gleby, aby wzrost i rozwój roślin był jak najbardziej korzystny. Nawożenie prowadzone w sposób niekontrolowany prowadzi do przenawożenia roślin uprawnych, z reguły pogarsza jakość plonu. Ponadto składniki niewykorzystane przez rośliny mogą zanieczyszczać wody gruntowe.

4.8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

4.8.1. Analiza stanu istniejącego

Energia Słońca

Stosowanie ogniw fotowoltaicznych oraz kolektorów jest bardzo korzystne dla środowiska. Wykorzystywanie energii Słońca nie powoduje emisji żadnych zanieczyszczeń. Do zalet stosowania technologii wykorzystujących energię promieniowania słonecznego można również zaliczyć wszechstronność zastosowań oraz długotrwałe użytkowanie instalacji. Po stronie wad energii Słońca – obok faktu, że do jej wykorzystywania potrzebne jest dużo miejsca i niezbędne są odpowiednie warunki helioenergetyczne – wymienić należy wysoki koszt kolektorów słonecznych.

W chwili obecnej kolektory słoneczne znajdują się w 13 lokalizacjach na terenie Powiatu Kołobrzeskiego:

- 3 kolektory słoneczne (o powierzchni 2,3 m² każdy) zamontowane na dachu domku jednorodzinny, które służą do podgrzewania ciepłej wody użytkowej (zasobnik o pojemności 300 l) Wydajność: 300 Kw.
- System kolektorów słonecznych zamontowany na dachu budynku Szkoły, który ma za zadanie wspomaganie istniejącego układu przygotowania ciepłej wody użytkowej w czasie sprzyjających warunków atmosferycznych i tym samym ograniczenie związanych z tym kosztów. Zamontowano 50 szt. kolektorów płaskich produkcji firmy Satchwell. Powierzchnia budynku 1622,9 m². Moc kolektorów 169,6 kW
- Na dachu zabudowań produkcyjno-mieszkalnych w miejscowości Kołobrzeg, ul. Janiska zamontowano 2 lustra kolektorów słonecznych. System zabezpiecza ciepłą wodę użytkową – zbiornik 300 l, podgrzaną w okresie letnim do 70°C.
- System kolektorów słonecznych zamontowany na dachach budynków pensjonatu NAT "Górnik", który ma za zadanie wspomaganie istniejącego układu podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wody w basenie rekreacyjnym. Dodatkowo ogniwa wykorzystano do podgrzewania podłogi wokół basenu i w prowadzących do niego korytarzach. Powierzchnia ogrzewanych pomieszczeń: 1800 m². Moc użytkowa kolektorów 220 kW
- Instalacja ogrzewa i dostarcza ciepłej wody na potrzeby hali sportowej MOSiR Łuczniczka w Kołobrzegu (ogrzewanie i ciepła woda w szatniach dla zawodników), na której odbywają się zawody sportowe w strzelaniu z łuku, koszykówce i siatkówce oraz koncerty artystyczne i wydarzenia okolicznościowe. moc instalacji ok. 120 kW
- Zbiorczy system kolektorów słonecznych dla 3 budynków wielorodzinnych przy ul. Helsińskiej, wspomagający ogrzewanie mieszkań i dostarczający ciepłej wody na potrzeby mieszkańców osiedla. Powierzchnia ogrzewanych pomieszczeń: 6350 m². Moc użytkowa kolektorów 288 kW
- system kolektorów słonecznych 18 zestawów, kolektory płaskie typu VITOSOL 100 o powierzchni 2,3 m² każdy zamontowanych na dachu budynku "Dom Zdrojowy "Diament" SPA". Kolektory mają za zadanie wspomaganie istniejącego układu podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wody w basenie rekreacyjnym i wannach do rehabilitacji. Dodatkowo ogniwa wykorzystano do podgrzewania podłogi wokół basenu. Powierzchnia ogrzewanych pomieszczeń: 3300 m². Moc użytkowa kolektorów 300 kW

- 10 kolektorów słonecznych, zamontowanych na dachu domku jednorodzinnego, które wspomagają podgrzewanie ciepłej wody w 2 baniakach po 500 litrów każdy. Każdy z kolektorów ma moc 25 kW.
- 2 kolektory zamontowane na dachu domku jednorodzinnego, podgrzewają wodę do celów domowych, dodatkowo zamontowany zbiornik na wodę 300 l. Budynek o powierzchni 650 m². Wydajność energetyczna 1 kolektora wynosi 520kWh/m².
- Na dachu domku jednorodzinnego o powierzchni 220 m² zamontowano 5 kolektorów słonecznych, które podgrzewają ciepłą wodę użytkową. Kolektory wspomagają również centralne ogrzewanie domu. Moc kolektorów: 160kWh/h jeden solar.
- na dachu domku jednorodzinnego zamontowano 4 próżniowe kolektory słoneczne (wymiary: 1980x1450x165 mm), które służą do wspomagania ogrzewania ciepłej wody użytkowej (2x300 litrów zasobniki wodne) w domu oraz wspomagają centralne ogrzewanie. sprawność wyznaczona przy nasłonecznieniu 1000 W/m² (800 W/m²) Wydajność to 630 Kw.
- na dachu Domu Wczasowego "Atlantis" o powierzchni użytkowej 300 m² zamontowano 3 kolektory słoneczne, które podgrzewają ciepłą wodę użytkową, bojler do magazynowania ciepłej wody ma pojemność 500l. Kolektory posiadają wymiary 2,3m. Wydajność roczna trzech kolektorów słonecznych - 2456 kWh.
- Zamontowany na dachu domku jednorodzinnego o pow. 140 m². próżniowy kolektor słoneczny (wymiary: 2024x1450x138 mm), powierzchnia absorpcyjna 2,5 m², który służy do wspomagania ogrzewania ciepłej wody użytkowej (250 litrów w zasobniku wodnym) w domu. Sprawność wyznaczona przy nasłonecznieniu 1000 W/m² (800 W/m²). Wydajność to ok. 200 Kw.

Rada Powiatu Kołobrzесьkiego Uchwałą nr VII/56/2011 z dnia 6 maja 2011 r. uchwaliła regulamin udzielania dotacji do zakupu i montażu kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych na terenie Powiatu Kołobrzесьkiego. Regulamin określa zasady przyznawania i przekazywania jednorazowych dotacji na zakup montażu kolektorów słonecznych, środki na dotacje pochodzą z budżetu powiatu i udzielane są na wniosek, po spełnieniu określonych warunków, które zawarte zostały w regulaminie.

Biomasa

Biomasę warto wykorzystywać z wielu powodów. Paliwo to jest nieszkodliwe dla środowiska: ilość dwutlenku węgla emitowana do atmosfery podczas jego spalania równoważona jest ilością CO₂ pochłanianego przez rośliny, które odtwarzają biomasę w procesie fotosyntezy. Ogrzewanie biomasą staje się opłacalne - ceny biomasy są konkurencyjne na rynku paliw. Wykorzystanie biomasy pozwala wreszcie zagospodarować nieużytki i spożytkować odpady. Poniżej wyszczególnione są instalacje na biomasę

wykorzystywane w Powiecie Kołobrzesckim:

- W miejscowości Czernin, w domu jednorodzinnym zamontowany jest piec z automatycznym podajnikiem przystosowany do spalania ziarna i pelet. Piec typu KLIMOSZ LING DUO, automatyczny kocioł dwupaleniskowy o mocy 35 kW, przystosowany do spalania pelet i ziaren zbóż. Jego główną zaletą jest uniwersalność co do rodzaju spalanego paliwa. Zmiana rodzaju spalanego paliwa w palniku retortowym wymaga jedynie małej ingerencji w konstrukcję kotła i zajmuje ok. 15 minut czasu.
- Miejscowość Miechęcín, w domu jednorodzinnym zainstalowany został piec o mocy cieplnej 24 kW i sprawności 70 %. Kocioł przeznaczony jest do spalania trocin oraz drewna odpadowego. Kocioł wykorzystywany jest do podgrzewania wody i centralnego ogrzewania w domku jednorodzinnym i pomieszczeniach gospodarczych.
- W Siemyślu, w domu jednorodzinnym zamontowany jest piec firmy SIT-STAL o mocy cieplnej 29 kW. Kocioł wykorzystywany jest do spalania drewna pozyskiwanego z tzw. przecinek leśnych i gałęziówki. Kocioł wykorzystywany jest do podgrzewania wody i centralnego ogrzewania w domu i pomieszczeniach gospodarczych.
- W domku jednorodzinnym w Kołobrzegu na terenie gm. Kołobrzeg na potrzeby centralnego ogrzewania wykorzystywany jest kominek na drewno kominkowe. W okresie grzewczym moc cieplna urządzenia 15 kW. Oszczędność na ogrzewaniu gazowym, w czasie korzystania z kominka to około 15%.

Energia wody

Jak wszystkie odnawialne źródła energii, energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska i tak jak pozostałe OZE przyczynia się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju. Państwa wykorzystujące własne zasoby hydroenergetyczne nie są zależne od zagranicznych dostaw energii. Energetyka wodna ma jednak także własne specyficzne zalety, takie, jak na przykład możliwość wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy też ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę lub w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy na przykład w czasie suszy. Na terenie Powiatu Kołobrzesckiego znajdują się dwie elektrownie wodne:

- MEW na rzece Mołstowie w km 23+150 w miejscowości Jaglino gm. Rymań. Budynek turbinowni, młyn wodny, zabudowania i teren przyległy do lewego brzegu jazu, rzeki i Kanału Ulgi dz. nr 21, 22, 24, 26,2, 24/1, 33 i 34 obręb Rzesznikowo gm. Rymań Roczna produkcja ok. 86 000 kWh,

- MEW zlokalizowana na rzece Gościance, z piętrzeniem wód rzeki w km 3 +780 na stopniu wodnym w miejscowości Gościno.

Energia wiatru

Energia wiatru jest odnawialnym źródłem energii (OZE) - niewyczerpywalnym i niezanieczyszczającym środowiska. Nie znaczy to jednak, że jest dla środowiska neutralna. Jak się okazuje, elektrownie wiatrowe mogą wywierać negatywny wpływ na otoczenie – na ludzi, na ptaki, na krajobraz. Problemem jest na przykład wytwarzany przez turbiny wiatrowe stały, monotonny hałas o niskim natężeniu, niekorzystnie oddziałujący na psychikę człowieka. By zneutralizować jego wpływ, wokół masztów elektrowni wiatrowych wyznacza się strefę ochronną o szerokości 500 metrów. Inna kwestia to niebezpieczeństwo, stwarzane przez elektrownie wiatrowe dla ptaków. Mimo, że zdania naukowców w tej sprawie są podzielone i - jak utrzymują niektórzy – migrujące ptaki umieją omijać elektrownie, inni szacują, że farma wiatrowa o mocy 80 MW może zabić nawet 3500 ptaków w ciągu roku. Należy wspomnieć również o ujemnym wpływie wywieranym przez elektrownie wiatrowe na krajobraz: zajmują one duże powierzchnie i zlokalizowane są często w turystycznych rejonach nadmorskich i górskich. Poniżej wypisano farmy wiatrowe na terenie powiatu:

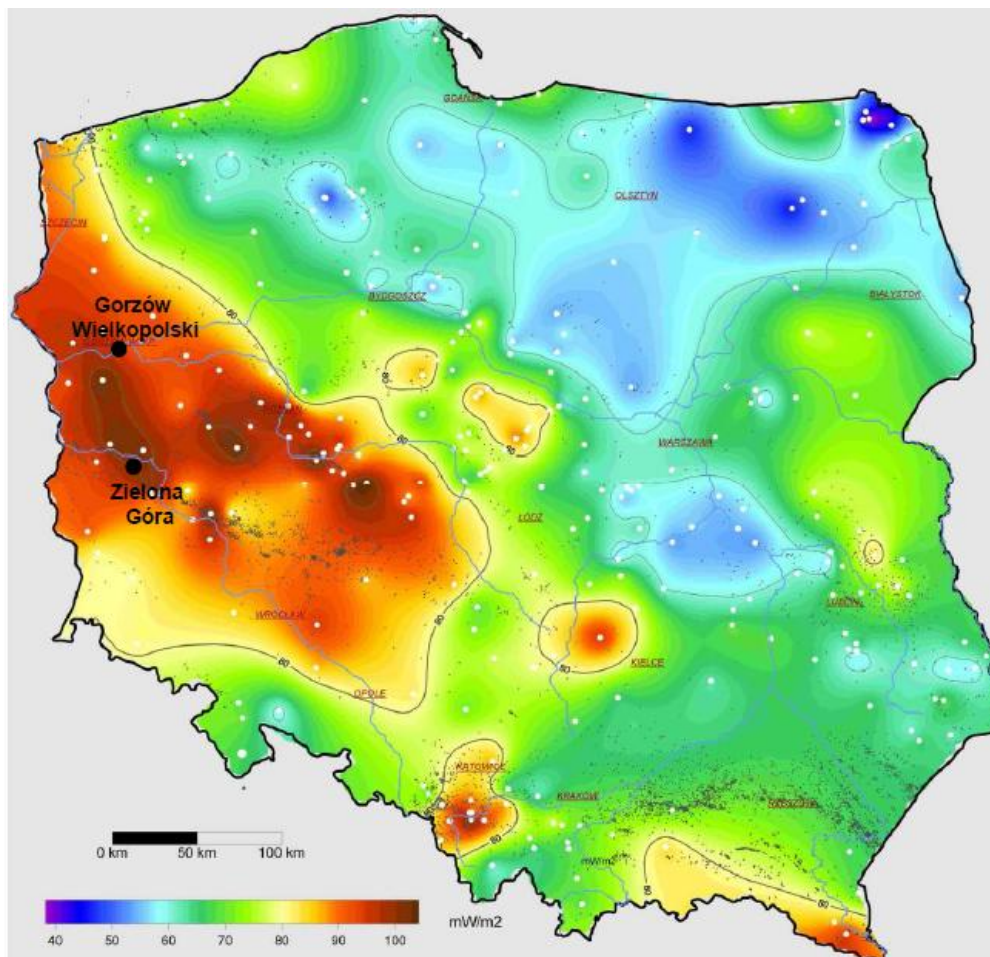
- gminy Kołobrzeg : farma wiatrowa Karcino-Sarbia - 17 turbin wiatrowych o mocy do 3,0 MW; zespół elektrowni wiatrowych Stramnica – 2 turbiny o mocy do 2,0 MW gminy Ustronie Morskie: 2 sztuki turbin o mocy 2MW każda zlokalizowane w obrębie Gwizd będące częścią Farmy Wiatrowej Tymień; farma wiatrowa Kukinia -23 turbiny o mocy do 2,3 MW /obręb Kukinia, Kukinka Rusowo
- gminy Dygowo: Farma wiatrowa w Bardach – 25 sztuk turbin o mocy do 2 MW każda /obręb Dygowo, Miechęcino, Bardy, Świelubie, Dębogard, Pustary; 14 sztuk turbin /obręb Stojkowo, Gąskowo, Jazy, Wrzosowo, Dygowo
- gminy Gościno – 9 sztuk turbin o mocy do 2 MW każda będące częścią Zespołu Elektrowni Wiatrowych Karścino /okolice Mołstowo, Pobłocie Małe/; farma wiatrowa Jarogniew-Mołtowo 10 sztuk turbin o mocy do 2,5 MW każda; farma wiatrowa Wartkowo – 15 sztuk turbin do 2,0 MW każda /okolice Wartkowo-Karkowo/.

Energia wnętrza Ziemi

Energia geotermalna jest - podobnie jak pozostałe odnawialne źródła energii (OZE) - nieszkodliwa dla środowiska, nie powoduje bowiem żadnych zanieczyszczeń. Jej pokłady są zasobami lokalnymi, tak więc mogą być pozyskiwane w pobliżu miejsca użytkowania. Nie wszystkie OZE posiadają jednak pewne walory, charakterystyczne dla energii wnętrza Ziemi. Elektrownie geotermalne w odróżnieniu od zapór wodnych czy wiatraków nie wywierają niekorzystnego wpływu na krajobraz, a zasoby energii geotermalnej są, w przeciwieństwie do energii wiatru czy energii Słońca dostępne zawsze, niezależnie od warunków pogodowych. Wśród wad energii wnętrza Ziemi trzeba wymienić jej małą dostępność:

dogodne do jej wykorzystania warunki występują tylko w niewielu miejscach.

Województwo Zachodniopomorskie, w tym również Powiat Kołobrzeski położone są w strefie średnich wartości strumienia ciepła, co można zaobserwować na poniższej mapie.

Rysunek 17 Rozkład strumienia ciepła na obszarze Polski (Szewczyk, Gientka, 2007)

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Skomplikowane procedury uzyskania pozwolenia na eksploatację wód termalnych, liczne ograniczenia zarówno prawne, jak i organizacyjno – techniczne, wysokie koszty budowy instalacji nie stwarzają dogodnych uwarunkowań dla rozwoju i budowy nowych instalacji wykorzystujących energię wód termalnych.

Pompy ciepła

Pompy ciepła mają wiele zalet, których nie posiadają inne systemy grzewcze. Używając pomp ciepła można zmniejszyć wydatki na ogrzewanie, unika się ryzyka pożaru, zaccadzenia czy wybuchu. Obecnie w pompach stosuje się nietoksyczne, niepalne i w pełni biologicznie degradowalne czynniki robocze. Cała instalacja pracuje cicho, a będące częścią pomp rury mogą być eksploatowane nawet przez 30 – 50 lat. Wszystkie te zalety sprawiają,

że pompy ciepła są coraz częściej wykorzystywane w budynkach mieszkalnych i publicznych, trochę rzadziej znajdują natomiast zastosowanie w przemyśle, gdzie służą głównie do produkcji pary, jak również do suszenia, odparowywania i destylacji.

Na terenie Powiatu Kołobrzeskiego pracuje jedna tego typu instalacja pompa ciepła w kompleksie sportowym Milenium w Kołobrzegu. W 2006 r. MOSiR Kołobrzeg wybudował boisko i sztuczne lodowisko. Zimą ciepło odzyskiwane jest z układu schładzającego tafle lodowiska natomiast latem instalacja wykorzystywana jest jako układ solarny z pompą ciepła. Dzienny odzysk ciepła to około 10 GJ.

Biogazownie

Na terenie Powiatu Kołobrzeskiego funkcjonuje bioelektrownia do produkcji energii i bionawozów zlokalizowana w miejscowości Drzonowo 50, gm. Kołobrzeg. Właścicielem i prowadzącym instalację jest firma AgroElektroGaz Sp. z o.o. W instalacji przetwarzane są komunalne osady ściekowe. Instalacja do produkcji energii i bionawozów została dopuszczona do użytkowania decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego wydaną w 2013 r.

4.8.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

Największym zagrożeniem w przypadku odnawialnych źródeł energii jest problem z osiągnięciem właściwego poziomu wykorzystania tych źródeł.

Polityka Energetyczna Państwa do 2030 roku zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% do 2020 roku oraz osiągnięcie 10% udział biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 roku. Biorąc pod uwagę tempo rozwoju alternatywnych źródeł energii, także w Powiecie Kołobrzeskim, istnieje duże zagrożenie, że poziomy te nie zostaną osiągnięte w zakładanym okresie czasu.

4.9. *Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą*

4.9.1. Analiza stanu istniejącego

Hydrologi z PIG wyznaczyli maksymalny zasięg podtopień w sąsiedztwie dolin rzecznych, Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Na terenie Powiatu Kołobrzeskiego wyznaczono taki obszar, w dolinie rzeki Parsęty. Na poniższym rysunku zaznaczono kolorem czerwonym możliwy zasięg występowania podtopień.

Rysunek 18 Zagrożenie powodziowe na terenie Powiatu Kołobrzegi

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Zgodnie z danymi Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Szczecinie, obszary zmeliorowane w powiecie to: grunty orne – 11.411 ha, w tym zdrenowane – 11.036 ha oraz użytki zielone – 7.702 ha, w tym zdrenowane – 4.860 ha. Razem powierzchnia obszarów zmeliorowanych wynosi 19.113 ha, w tym zdrenowanych – 15.986 ha. Urządzenia nawadniające obejmują 2.036ha użytków rolnych, z czego objęto utrzymaniem 403 ha. W powiecie znajduje się znaczny obszar terenów niżej położonych, które w niekorzystnych warunkach mogą być zalewane i podtapiane. Zgodnie z danymi Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Szczecinie całkowita długość wałów w powiecie wynosi 31,436 km.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracował mapy orientacyjnych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Zgodnie z danymi RZGW Szczecin, zasięg obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi jest obecnie w trakcie weryfikacji. Przedstawione strefy zalewowe zostały opracowane dla prawdopodobieństw przekroczenia $p=1\%$ (woda stuletnia). Strefy nie posiadają statusów obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 82 Prawo wodne, gdyż nie zostały wprowadzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też należy je traktować jako obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Wyjątek stanowią obszary między linia brzegową a wałem przeciwpowodziowym oraz obszar pasa technicznego i ochronnego wybrzeża morskiego, które z mocy ww. ustawy Prawo wodne, stanowią obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią (chronionych wałami przeciwpowodziowymi).

4.9.2. Zagrożenia oraz działania w zakresie poprawy stanu

System czynnej ochrony przeciwpowodziowej w gminach stanowią gminne komitety przeciwpowodziowe.

Gminy wykonują tylko doraźne zadania związane z bieżącą konserwacją, z m. in. uzupełnieniem ubytków na zjazdach z wałów, prace przy oczyszczaniu rowów melioracyjnych, remonty przepustów melioracyjnych na drogach gminnych.

Dla bezpieczeństwa mieszkańców należy w pierwszej kolejności zadbać o:

- poprawę stabilności obwałowań, naprawę, modernizację i odbudowę urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i melioracji wodnych,
- właściwe zabiegi agrotechniczne, usunięcie zakrzewień i zadrzewień z trasy wody brzegowej,
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję.

W dalszej kolejności proponuje się:

- opracowanie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz przyjęcie i realizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- sukcesywna realizacja obiektów służących retencji wodnej.

Powiat kołobrzeski posiada opracowany w 2012 r. Plan Operacyjny Ochrony przed powodzią dla Powiatu Kołobrzeskiego. Ma on na celu umożliwienie prawidłowego oraz efektywnego współdziałania pomiędzy organami administracji samorządowej, zespolonymi służbami, inspekcjami i strażami, a właścicielami wód podczas zaistnienia zagrożeń posiadających cechy powodzi, koordynacji akcji ratowniczej i zaangażowania w nią sił i środków na szczeblu powiatu.

5. Cele oraz kierunki ochrony środowiska w dokumentach wyższego szczebla

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju powiatu wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w powiatowym programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym. W tym przypadku z Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 oraz Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

5.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału II - KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH:

- 1) Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych;
- 2) Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska;
- 3) Zarządzanie środowiskowe - przystępowanie do systemu EMAS;
- 4) Zapewnianie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska;
- 5) Stymulowanie rozwoju badań i postępu technicznego;
- 6) Odpowiedzialność za szkody w środowisku - „zanieczyszczający płaci”;
- 7) Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym.

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału III - OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH:

- 1) Ochrona przyrody - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
- 2) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych;
- 3) Racjonalne gospodarowanie zasobami wody - ochrona gospodarki przed deficytami wody oraz zabezpieczenie przed skutkami powodzi;
- 4) Ochrona powierzchni ziemi;
- 5) Gospodarowanie zasobami geologicznymi - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody z zasobów podziemnych oraz otczenie ich ochroną przed degradacją;

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału IV - POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO:

- 1) Środowisko a zdrowie - dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- 2) Jakość powietrza - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz Dyrektyw LCP (redukcja emisji z dużych źródeł energii) i CAFE (redukcja emisji pyłu PM10 i PM2,5);
- 3) Ochrona wód - zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych; utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej wszystkich cieków;
- 4) Gospodarka odpadami - utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju; zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych; zamknięcie wszystkich składowiska nie spełniających standardów UE i ich rekultywacja; sporządzenie spisu zamkniętych i opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych; eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- 5) Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych - dokonanie oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia (podobnie w przypadku oddziaływania pól elektromagnetycznych);
- 6) Substancje chemiczne w środowisku - stworzenie systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

5.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego

STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2019

Cel nadrzędny i priorytety ekologiczne województwa zachodniopomorskiego

Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest:

ROZWÓJ GOSPODARCZY REGIONU PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI

Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE

Cel długoterminowy do roku 2019

KONTYNUACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ
WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

PA 1. Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza

PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cel długoterminowy do roku 2019

Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ
OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie

W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM)

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD PRZEJŚCIOWYCH I PRZY-
BRZEŻNYCH ORAZ SKUTECZNA OCHRONA LINII BRZEGOWEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

WM 1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód

WM 2. Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej

Gospodarka odpadami (GO)

Cel długoterminowy do roku 2019

STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Poza celem długoterminowym powyżej Kpgo2014 wyznacza cele główne (długoterminowe) o następującym brzmieniu:

GO 1. Utrzymanie tendencji oddzielania wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB

GO 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska

GO 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów

GO 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

Zasoby przyrodnicze województwa (OP)

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa

Miary realizacji celu:

OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Miary realizacji celu:

OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego

OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

OP 7. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

Turystyka (T)

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych

Klimat akustyczny (H)

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZEZ OBNIŻENIE HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW

Cele krótkoterminowe do roku 2015

H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

Pola elektromagnetyczne (PEM)

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015 PEM

1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Zapobieganie poważnym awariom (PAP)

Cel długoterminowy do roku 2019

MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH
ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA

Cel krótkoterminowy do roku 2015

PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

Kopaliny (SM)

Cel długoterminowy do roku 2019

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

SM 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

Jakość gleb (GL)

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA
TERENÓW ZDEGRADOWANYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

GL 1. Cel Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej

GL 2. Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej

GL 3. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

Edukacja ekologiczna (EE)

Cel długoterminowy do roku 2019

WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami

EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń

EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska

EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego

Tabela 27 Harmonogram zadań

Cele szczegółowe	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE											
Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza	Wdrożenie działań wynikających z przyjętych Programów Ochrony Powietrza	Powiat, Gminy									Środki Unijne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
	Opracowanie lub aktualizacja oraz wdrożenie programów ograniczania niskiej emisji (PONE)	Gminy									Środki własne
	Dotacje na wymianę źródeł ogrzewania	Gminy									WFOŚiGW, środki własne
Spełnienie wymagań prawnych w zakresie, jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	Podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej	Miasto Kołobrzeg, MEC									Środki własne
	Termomodernizacja budynków	Administratorzy i właściciele budynków, Gminy, Powiat									Środki własne
	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	Administratorzy i właściciele budynków, Gminy, Powiat									Środki własne

	Modernizacja istniejących kotłowni	Administratorzy i właściciele budynków, Gminy, Powiat										Środki własne
	Zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin	Przedsiębiorstwa komunikacyjne, Gminy										Środki własne, środki unijne
	Przebudowa, modernizacja poprawa stanu technicznego dróg	GDDKiA, ZDW, PZD, Gminy										Środki własne, środki unijne
	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych	GDDKiA, ZDW, PZD, Gminy										Środki własne, środki unijne
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Wykorzystanie biogazu - budowa elektrociepłowni biogazowej wykorzystanie biomasy- wzrost wykorzystania biomasy na cele produkcji biogazu rolniczego	Rolnicy, prywatni inwestorzy										Środki własne, środki unijne
	Wykorzystanie energii słonecznej - wzrost wykorzystania kolektorów słonecznych do wytwarzania ciepła, głównie w obiektach użyteczności publicznej i indywidualnych gospodarstwach domowych	Gminy, Powiat, indywidualne osoby										Środki własne, środki unijne, dofinansowanie gmin
	Wykorzystanie energii wiatru	Przedsiębiorcy										Środki własne

	Wykorzystywanie pomp ciepła	Gminy, Powiat, prywatni przedsiębiorcy										Środki własne, środki unijne
	Wykorzystanie wód geotermalnych	Gminy, Powiat, prywatni przedsiębiorcy										Środki własne, środki unijne
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W): ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD; JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH; JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH												
Poprawa, jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich	Gminy, MWiK										Środki własne
	Wspieranie rozwoju — tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi — lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków	Gminy										Środki własne, WFOŚiGW
	Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników	Gminy, Zarządcy dróg										Środki własne, środki unijne
	Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RZGW										Środki własne

	Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RZGW										Środki własne
	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, PIG	Zadanie ciągłe									Środki własne
	Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowywanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem	Gminy, prywatni przedsiębiorcy										Środki własne
Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych	ZZMiUW, RZGW, Gminy, podmioty korzystające z wód										Środki własne, środki unijne, budżet Państwa
	Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych, zbiorników retencyjnych	ZZMiUW, JST										Środki własne, środki unijne, budżet Państwa

	Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych, takich jak plany zagospodarowania przestrzennego szczebla wojewódzkiego oraz mpzp	Samorządy gminne									Środki własne
Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie	Budowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrywania w wodę	Gminy, MWiK									Środki własne, środki unijne, WFOŚiGW
	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom powierzchniowym podlegającym ochronie ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych	Gminy, MWiK									Środki własne, środki unijne, WFOŚiGW
	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych	Gminy, MWiK									Środki własne, środki unijne, WFOŚiGW
Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek	Modernizacja istniejących urządzeń piętrzących poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławek, w tym przedsięwzięcia w ramach kontynuacji Programu budowy przepławek dla ryb na terenie Powiatu	ZZMiUW, JST, podmioty korzystające z wód, Urzędy Morskie									Środki własne, środki unijne, WFOŚiGW

	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych, w tym działania na rzecz retencji na obszarach cennych przyrodniczo i ochrona siedlisk wodnych i od wód zależnych	Lasy Państwowe									Środki własne, środki unijne, WFOŚiGW
WODY MORSKIE: PRZEJŚCIOWE I PRZYBRZEŻNE (WM)											
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód	Rozwój systemów zapewniających ograniczanie wprowadzania do wód morskich substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód.	Gminy, MWiK									Środki własne
	Zagospodarowywanie terenów na wybrzeżu dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem	JST, właściciele ośrodków wypoczynkowych									Środki własne
	Redukcja zrzutów z przydomowych oczyszczalni ścieków w celu osiągnięcia zgodności z zaleceniem HELCOM 28E/6	Gminy, właściciele nieruchomości	Zadanie ciągłe				Środki własne				
Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej	Realizacja zadań ujętych w „Programie ochrony brzegów morskich”	Urząd Morski w Słupsku	Zadanie ciągłe				Budżet państwa, fundusze europejskie				
	Budowa, odbudowa bądź przywrócenie właściwych parametrów budowlom chroniącym brzeg morski	Urząd Morski w Słupsku	Zadanie ciągłe				Budżet państwa, fundusze europejskie				

	Budowa, odbudowa bądź przywrócenie właściwych parametrów budowiom chroniącym nabrzeża portowe	Urząd Morski w Słupsku	Zadanie ciągłe							Budżet państwa, fundusze europejskie
	Monitoring stanu brzegu morskiego, w tym linii brzegowej	Urząd Morski w Słupsku	Zadanie ciągłe							Budżet państwa
GOSPODARKA ODPADAMI (GO)										
Działania w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami w województwie zgodnego z KPGO 2014	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie	Gminy, Powiat								Środki własne, WFOŚiGW
	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Gminy, Powiat								Środki własne, WFOŚiGW
	Zapewnienie dostępności odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów	Zarządcy instalacji, Gminy, Związki Międzygminne								Środki własne, środki unijne

	Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu	Gminy, Związki Gmin											Środki własne
	Wydawanie decyzji związanych z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami	Powiat											Środki własne

	<p>Rozbudowa i budowa zakładów zagospodarowania odpadów obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, które będą zapewniać następujący zakres usług:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni, - składowanie przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych, kompostowanie odpadów zielonych oraz opcjonalnie sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, -zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych, zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego 	<p>Gminy, Związki Międzygminne</p>									<p>Środki własne, środki unijne</p>
--	---	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------------------------

Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: - w 2013 r. więcej niż 50%, -w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	Gminy, Związki Międzygminne									Środki własne
	Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	Gminy, Związki Międzygminne									Środki własne
	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i, w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku	Gminy, Związki Międzygminne									Środki własne
	Monitoring dzikich składowisk	Gminy	Zadanie ciągłe							Środki własne	
Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi	Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych oraz standaryzacji urzędzeń.	Organizacje odzysku, producenci i wytwórcy olejów odpadowych									Środki własne

	Zwiększenie nadzoru nad prowadzeniem gospodarki odpadami przez małych wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych w małej ilości (źródła rozproszone).	WIOŚ, Powiat	Zadanie ciągłe							Środki własne
	Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.	Gminy, Powiat	Zadanie ciągłe							Środki własne, WFOŚiGW
ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP): PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY										
Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa	Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	Gminy								Środki własne
	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Gminy, Powiat, organizacje pozarządowe								Środki własne
Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	JST, RDOŚ	Zadanie ciągłe							Środki własne

Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych	Wsparcie ochrony bioróżnorodności na obszarach wiejskich poprzez szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych	ZODR, ARiMR	Zadanie ciągłe						Środki własne	
Wykorzystanie funkcji lasów, jako instrumentu ochrony środowiska	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych	■	■	■	■	■	■	■	Środki własne
	Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo - krajobrazowych	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych, właściciele gruntów	■	■	■	■				Środki własne
	Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów	Lasy Państwowe	■	■	■	■				Środki własne

	<p>Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym: rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych popolygonowych i powojсковych zarządzanych przez PGL LP, odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych – budowa, przebudowa i modernizacja dróg leśnych, wyznaczonych w planach urządzenia lasu jako drogi pożarowe</p>	<p>Lasy Państwowe, właściciele gruntów</p>														<p>Środki własne</p>
	<p>Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodnych - błotnych obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych w tym zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych- budowa obiektów wodnomelioracyjnych</p>	<p>Lasy Państwowe</p>														<p>Środki własne</p>

Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.	Realizacja planów urządzenia lasów.	Lasy Państwowe	Zadanie ciągłe							Środki własne
	Realizacja uproszczonych planów urządzenia lasów	Właściciele lasów prywatnych	Zadanie ciągłe							Środki własne
Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia różnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnienie lasów poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzaniu bazy do edukacji ekologicznej, partycypacji w inwestycjach wspólnych z samorządami w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyjeźnych	Lasy Państwowe								Środki własne
	Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem	Lasy Państwowe								Środki własne
	Promocja turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej	Lasy Państwowe								Środki własne
Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom	Monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych	Zadanie ciągłe							Środki własne

	Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach, w tym: modernizacja sprzętu przeciwpożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania pożarów lasu modernizacja systemu obserwacji lasu, zakup kamer TV umożliwiających monitoring lasów, zakup i wymiana sprzętu patrolowo-gaśniczego	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych												Środki własne
	Budowa lub przebudowa dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych												Środki własne
	Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych												Środki własne
	Retencjonowanie wody na obszarach leśnych	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych												Środki własne
	Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych)	Lasy Państwowe												Środki własne

TURYSTYKA (T)										
Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych poszczególnych regionów	Samorządy, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe				Środki własne, środki unijne			
KLIMAT AKUSTYCZNY (H)										
Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa zachodniopomorskiego ponad normatywnym hałasem poprzez: budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi) przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów	Gminy, Zarządcy dróg, Policja								Środki własne
	Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości)	Gminy, Zarządcy dróg								Środki własne

	<p>Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków.</p>	<p>Gminy, Zarządcy dróg i linii kolejowych i budynków</p>									<p>Środki własne</p>
	<p>Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy) m.in. poprzez ich modernizację, naprawę trakcji</p>	<p>PKP</p>									<p>Środki własne, środki unijne</p>
	<p>Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów</p>	<p>Gminy</p>									<p>Środki własne</p>

	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej oraz promocja: komunikacji zbiorowej, transportu rowerowego, proekologicznego korzystania z samochodów: Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (ekologiczny, oszczędny styl jazdy)	JST, Zarządcy dróg									Środki własne, WFOŚiGW
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)											
Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa zachodniopomorskiego	WIOŚ	Zadanie ciągłe								Środki własne
ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP)											
Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ)	JST, Służby interwencyjne, WIOŚ									Środki własne

	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof	JST, Służby interwencyjne,									Środki własne, budżet Państwa, WFOŚiGW
Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych	Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego	JST									Środki własne
Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa	JST, Służby interwencyjne									Środki własne
KOPALINY (SM)											
Minimalizacja strat w eksploataowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego	Współdziałanie organów administracji publicznej w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem kopalni i ich ochroną przed trwałym zainwestowaniem nie górnym na całym obszarze województwa	Gminy									Środki własne

dami	Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie)	JST, media, organizacje pozarządowe										Środki własne, WFOŚiGW
Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	JST, media, organizacje pozarządowe										Środki własne, WFOŚiGW
	Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu, na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia)	JST, media, organizacje pozarządowe										Środki własne
	Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, promocji rolnictwa ekologicznego, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb	ZODR , Zarządy Powiatów, media, organizacje pozarządowe										Środki własne
	Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do	Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.)	JST, media, organizacje pozarządowe									Środki własne

pozostałych komponentów	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	JST, media, organizacje pozarządowe										Środki własne
	Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy nt. walorów środowiska przyrodniczego na terenie województwa zachodniopomorskiego	JST, media, organizacje pozarządowe										Środki własne

7. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

7.1. Ogólne zasady zarządzania Programem

Zarządzanie programem oznacza w praktyce określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego jest dokumentem o charakterze strategicznym. Program jest narzędziem wspomagającym realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Kierownictwo posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Uwzględniając przepisy prawa, wykonywane zadania, zobowiązania statutowe oraz powinności obywatelskie, w realizację Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska zaangażowanych jest wielu uczestników. Należą do nich:

- Zarząd powiatu przygotowujący Program i Rada Powiatu uchwalająca Program oraz oceniająca sprawność i efektywność jego realizacji,
- Jednostki samorządu terytorialnego realizujące działania w zakresie ochrony, edukacji ekologicznej oraz sprawozdawczości,
- Podmioty które statutowo wykonują zadania na rzecz poprawy jakości środowiska oraz zajmują się szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska,
- Jednostki dysponujące środkami finansowymi z opłat środowiskowych, zobowiązane przeznaczać je na realizację Programu, a także banki i instytucje finansowe, którym powierzono zarządzanie środkami przeznaczonymi na cele ochrony środowiska,
- Organizacje pozarządowe wspierające społeczeństwo w realizowaniu projektów proekologicznych i wykonywaniu powinności obywatelskich, pośredniczące pomiędzy administracją a społeczeństwem,
- Mieszkańcy powiatu – jako uczestnicy działań, a także beneficjenci realizacji Programu lub ponoszący koszty złego stanu środowiska.

Włączenie do procesu realizacji Programu szerokiego grona partnerów instytucjonalnych i społecznych jest warunkiem koniecznym jego akceptacji i pozwala na przekazywanie współodpowiedzialności za osiągnięcie celów.

Dlatego tak ważne jest uspołecznienie procesu planowania i podejmowania decyzji oraz przejrzystość procedur włączających szerokie grono partnerów – również, w proces

oceny skuteczności realizacji. Równie istotny jest rozwój partnerstwa ze wszystkimi lokalnymi, krajowymi i międzynarodowymi podmiotami, działającymi w regionie, który niewątpliwie przyczyni się do skupienia zasobów oraz zwielokrotnienia efektów ekologicznych.

7.2. Instrumenty zarządzania Programem

Realizacja celów i przedsięwzięć zaproponowanych w Programie przeprowadzona zostanie z wykorzystaniem różnego rodzaju instrumentów, wynikających z przepisów prawa, rachunku efektywności ekonomicznej, polityki społecznej oraz struktury zarządzania środowiskiem. Stosowanie tych instrumentów przepisy prawa przypisują administracji publicznej, poprzez:

1. Wydawanie decyzji administracyjnych:

- na korzystanie z zasobów środowiska i wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane, wynikające z wprowadzenia do polskiego systemu prawnego wymogów Dyrektywy IPPC,
- na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,
- zatwierdzających program gospodarki odpadami wydobywczymi,
- pozwolenia wodnoprawne,
- o podziałach i scaleniach gruntów,
- o pozwoleniu na budowę, podejmowanych w oparciu o zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także prowadzone postępowania, w sprawie oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć,
- zobowiązujących do prowadzenia badań monitoringowych stanu środowiska,
- o konieczności przeprowadzenia przeglądu ekologicznego.

A także wszystkie inne, wynikające z przepisów szczególnych.

2. Stosowanie instrumentów związanych z rachunkiem efektywności ekonomicznej min.:

2.1. Prawno-finansowych, jak:

- opłaty naliczane za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- skutki finansowe wynikające z odpowiedzialności karnej i cywilnej.

2.2 Ekonomicznych, jak:

- kredyty – w tym umarżalne – i dotacje z funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z europejskich funduszy strukturalnych udzielane za pośrednictwem właściwych Programów Operacyjnych,
- umieszczenie na listach wyborów objętych opłatami produktowymi i opłatami tych opłat,
- ubezpieczenia ekologiczne od odpowiedzialności cywilnej za szkody, spowodowane poważnymi awariami przemysłowymi i transportowymi,
- tworzenie rynku uprawnień do emisji zanieczyszczeń (zbywanie pozwoleń).

Szczególnym instrumentem ekonomicznym jest pomoc publiczna w postaci zwolnień i ulg podatkowych, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń należności budżetu państwa i samorządu oraz udzielenie gwarancji finansowych dla projektowanych przedsięwzięć.

3. Do instrumentów społecznych należą:

- obowiązek upowszechniania w społeczeństwie informacji o środowisku i zasięgania jego opinii podczas procedur prowadzonych w sprawach ochrony środowiska,
- wykraczające poza zakres obowiązkowy przekazywanie informacji w mediach, formie spotkań, dyskusji publicznych i akcji związanych z konkretnymi problemami ochrony środowiska,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych,

7.3. Wytyczne do gminnych Programów Ochrony Środowiska

Gminne programy ochrony środowiska powinny zostać sporządzone na podstawie gruntownej znajomości aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa muszą one określać przede wszystkim:

- cele polityki ekologicznej na terenie gminy,
- wybrane priorytety ekologiczne wraz z uzasadnieniem ich wyboru,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych, których podejmuje się dana gmina,
- środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe.

Zaplanowane cele, priorytety, zadania i środki na ich realizację, muszą zostać zdefiniowane dla każdego z obszarów ochrony środowiska, którymi zajmuje się dana gmina, a więc:

- racjonalizacja zużycia energii, surowców oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych w produkcji energii;
- zapewnienie wysokiej jakości powietrza,
- zminimalizowanie uciążliwego hałasu,
- ochrona wód,
- ochrona gleb,
- ochrona zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

8. Źródła finansowania

Wdrożenie Programu Ochrony Środowiska wymaga stworzenia sprawnego systemu finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Środki finansowe na planowane do realizacji w harmonogramie zadania z zakresu ochrony środowiska mogą pochodzić z następujących źródeł:

- środki własne miast i gmin oraz powiatu,
- dofinansowanie pochodzące z Wojewódzkiego oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki pochodzące z Unii Europejskiej,
- kredyty bankowe na preferencyjnych warunkach (np. Bank Ochrony Środowiska),
- środki własne podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektów,
- środki własne przedsiębiorców.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspiera finansowo przedsięwzięcia podejmowane dla poprawy jakości środowiska w Polsce, traktując jako priorytetowe te zadania, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

1. finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),
2. finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),

3. finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych, bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przewiduje dofinansowanie poprzez pożyczki i dotacje wdrażania projektów związanych z realizacją programów ochrony poszczególnych elementów środowiska.

WFOŚiGW udziela pożyczek na korzystnych warunkach oprocentowania i spłat oraz dofinansowania niektórych zadań w formie dotacji. Maksymalna kwota pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska na jedno zadanie może wynosić do 10 000 000 zł, natomiast maksymalna kwota zadłużenia z tytułu pożyczek dla jednego inwestora może wynosić 20.000.000 zł. W przypadku dotacji maksymalna kwota na jedno zadanie wynosi 2.000.000 zł. Dotacja udzielona ze środków Funduszu z reguły nie może przekroczyć 40 % kosztów zadania. Pożyczki udzielane ze środków Funduszu mogą dotyczyć finansowania do 80 % kosztów zadań w przypadku jednostek samorządowych i budżetowych nie prowadzących działalności gospodarczej oraz do 70 % kosztów netto zadań w przypadku podmiotów gospodarczych, osób fizycznych i prawnych prowadzących bądź nie prowadzących działalności gospodarczej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020) to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczny. Środki unijne z programu przeznaczone zostaną również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego.

POIiŚ 2014-2020 będzie kontynuował główne kierunki inwestycji określone w jego poprzedniku – POIiŚ 2007-2013. Dotyczą one przede wszystkim rozwoju infrastruktury technicznej kraju w najważniejszych sektorach gospodarki.

Kto skorzysta ze wsparcia?

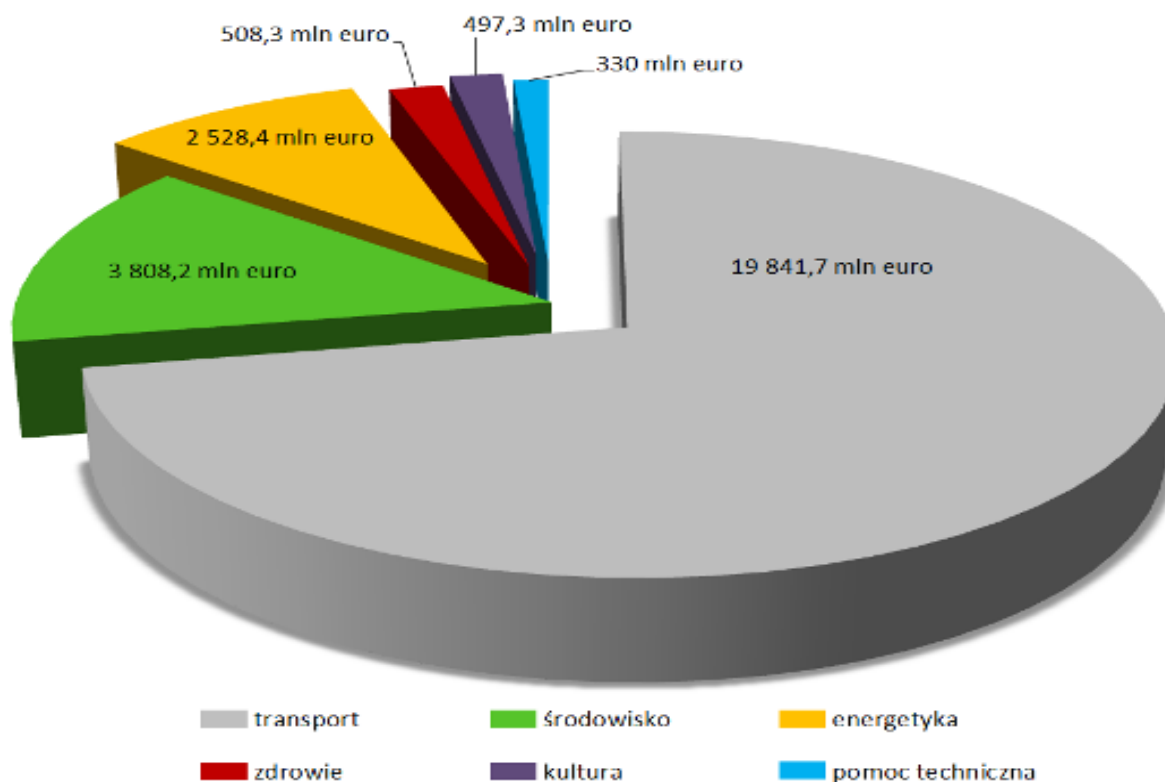
Najważniejszymi beneficjentami POIiŚ 2014-2020 będą podmioty publiczne (w tym jednostki samorządu terytorialnego) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).

Ile środków unijnych będzie dostępnych i na jakie inwestycje?

Głównym źródłem finansowania POIiŚ 2014-2020 będzie Fundusz Spójności (FS), którego podstawowym celem jest wspieranie rozwoju europejskich sieci transportowych oraz ochrony

środowiska w krajach UE. Dodatkowo przewiduje się wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Podział środków UE dostępnych w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 pomiędzy poszczególne obszary wsparcia przedstawia się następująco (dane na podstawie wstępnych szacunków):

Wykres 6 Podział środków w ramach POIiS na lata 2014-2020

PRIORYTET I (FS)

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz;
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

Przewidywany wkład unijny – 1 528,4 mln euro

PRIORYTET II (FS)

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania);
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych);
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

Przewidywany wkład unijny – 3 808,2 mln euro

PRIORYTET III (FS)

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach;
- niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

Przewidywany wkład unijny – 16 841,3 mln euro

PRIORYTET IV (EFRR)

Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej:

- poprawa przepustowości infrastruktury drogowej (w tym obwodnice, trasy wylotowe).

Przewidywany wkład unijny – 3 000,4 mln euro

PRIORYTET V (EFRR)

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.

Przewidywany wkład unijny – 1 000,0 mln euro

PRIORYTET VI (EFRR)

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.

Przewidywany wkład unijny – 497,3 mln euro

RIORYTET VII (EFRR)

Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia:

- wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem;
- wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego, np. wsparcie szpitalnych oddziałów ratunkowych, lotnisk, lądowisk i baz lotniczego pogotowia ratunkowego.

Przewidywany wkład unijny – 508,3 mln euro

RIORYTET VIII (FS)

Pomoc techniczna:

- pomoc techniczna dla instytucji realizujących program oraz największych beneficjentów.

Przewidywany wkład unijny – 330,0 mln zł

Regionalny Program Operacyjny

Oprócz pięciu programów operacyjnych funkcjonujących na poziomie krajowym istnieją także programy operacyjne dla każdego województwa, a zatem szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych. 16 RPO stanowi przykład znaczącej decentralizacji zarządzania procesami rozwojowymi. Takie rozwiązanie ma na celu identyfikowanie potrzeb na jak najniższym szczeblu, tak, aby działania zawarte w Regionalnych Programach Operacyjnych odpowiadały planom rozwoju każdego województwa z osobna. Samorządy województw otrzymały szerokie kompetencje związane z przygotowaniem i realizacją RPO.

Bank Ochrony Środowiska

Bank Ochrony Środowiska S.A. oferuje preferencyjne, bardzo nisko oprocentowane kredyty na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i zarazem wspierające rozwój

biznesu. Ma ponad 60 % udział w rynku komercyjnego finansowania przedsięwzięć ekologicznych.

Kredyty w komercyjnych bankach

Ze względu na wysokie oprocentowanie komercyjnych kredytów ich wykorzystanie na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska nie jest wskazane. Kredyty tego rodzaju są mało atrakcyjne ze względu na wysokie koszty.

9. Monitoring Programu Ochrony Środowiska

Realizacja działań zaplanowanych w projekcie „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021” wymaga monitorowania oraz podjęcia natychmiastowych działań w przypadku pojawienia się rozbieżności między planowanymi rezultatami, a stanem osiągniętym w rzeczywistości. Opracowany projekt Programu charakteryzuje zasady oceny oraz monitorowania realizacji zapisów dokumentu. W ramach zaproponowanych celów przedstawiono określone wskaźniki, które pomogą określić stopień realizacji poszczególnych zadań i działań ekologicznych.

Wskaźniki monitorowania realizacji aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021” zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 28 Wskaźniki służące do monitoringu Programu Ochrony Środowiska

LP.	Wskaźnik
Jakość powietrza	
1	Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w tys. ton – źródła punktowe, - źródła powierzchniowe, - źródła liniowe
2	Emisja zanieczyszczeń gazowych SO ₂ , NO ₂ oraz CO ₂ do powietrza w tys. ton – źródła punktowe, - źródła powierzchniowe, - źródła liniowe
3	Stopień redukcji zanieczyszczeń w zakładach: pyłowych, gazowych w %
4	Odbiorcy gazu z sieci w % ogółu mieszkańców
5	Zużycie energii elektrycznej w GWh
6	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w MWh
7	Zainstalowana moc elektryczna ze źródeł odnawialnych w MW
8	% produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem
9	Długość wybudowanej sieci gazowej [km]
10	Długość wybudowanych i zmodernizowanych ciepłociągów [km]
11	Liczba zmodernizowanych źródeł energii [kpl]
12	Liczba zlikwidowanych kotłowni opalanych paliwem stałym [kpl]
Jakość wód	
1	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³
2	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu [kg/rok] : BZT ₅ , ChZT, zawiesina, azot ogólny, fosfor ogólny

3	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych po oczyszczeniu [kg/rok] : BZT5, ChZT, zawiesina, azot ogólny, fosfor ogólny
4	Stan jakości wód – klasyfikacja ogólna
5	Stan jakości wód wg ich użytkowania
6	Stan jakości wód pod względem podatności na eutrofizację
7	Komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.]: oczyszczalnie mechaniczne, oczyszczalnie mechaniczno – chemiczne, oczyszczalnie biologiczne, oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów
8	Przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków (wg projektu) [m3/dobę]: oczyszczalnie mechaniczne, oczyszczalnie mechaniczno – chemiczne, oczyszczalnie biologiczne, oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów
9	Ścieki oczyszczane w komunalnych oczyszczalni ścieków {hm3}: oczyszczalnie mechaniczne, oczyszczalnie mechaniczno – chemiczne, oczyszczalnie biologiczne, oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów
10	Ludność obsługiwana przez komunalne oczyszczalnie ścieków w %: ogółem, mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów
11	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności: miasto, wieś, gmina
12	Przemysłowe oczyszczalnie ścieków [szt.]: mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów
13	Przepustowość przemysłowych oczyszczalni ścieków (wg projektu) [m3/dobę]: mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów
14	Wodociągi: długość czynnej sieci rozdzielczej w km, woda dostarczona gospodarstwom domowych w hm3, ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % - miasto, wieś, gmina
15	Kanalizacja: długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km, ścieki odprowadzane w hm3, ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % - miasto, wieś, gmina
16	Regulacja rzek [km]
17	Ochrona gruntów przed powodzią (ha)
Gospodarka odpadami	
1	Ilość odpadów wytworzonych [mln Mg]: komunalne i przemysłowe
2	Procentowy udział odpadów rocznie deponowanych na składowiskach: komunalne i przemysłowe
3	Gospodarowanie odpadami w % w tym: - unieszkodliwienie przez składowanie, - odzysk, - unieszkodliwienie inaczej niż składowanie, - magazynowanie.
4	Liczba składowisk odpadów ogółem (szt.) w tym: - komunalnych, - przemysłowych, - mogilników.
5	Ilość składowisk zlikwidowanych w tym: - mogilników, - przemysłowych, - komunalnych
6	Ilość składowisk wyłączonych z eksploatacji w tym: - przemysłowych, - komunalnych
7	Poziom odzysku odpadów przemysłowych z wyłączeniem fosfogipsów [%]
8	Poziom odzysku odpadów opakowaniowych zebranych w gminach [%], w tym: - szkła, - papieru i tektury.
Zasoby przyrodnicze	
1	Struktura lasów (iglaste, liściaste) w %
2	Liczba zarejestrowanych pożarów
3	Pozyskanie drewna dam3 z wyszczególnieniem drewna z obszarów zadrzewień [%] i tak zwanych cięć pielęgnacyjnych i porządkujących [%]
4	Struktura użytkowania gruntów leśnych w %
5	Nowe formy ochrony przyrody
6	Powierzchnia nowych form ochrony przyrody w ha
Klimat akustyczny	
1	Długość wyremontowanych dróg w km na obszarach zabudowanych
2	Ilość wybudowanych zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym
3	Liczba przygotowanych i realizowanych programów ochrony przed hałasem

Pole elektromagnetyczne	
1	Liczba nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego
Poważne awarie	
1	Ilość potencjalnych sprawców poważnych awarii przemysłowych
2	Ilość wypadków w transporcie z udziałem substancji niebezpiecznych w powiecie
3	Ilość kontroli potencjalnych sprawców poważnych awarii, w tym % stwierdzonych naruszeń
Edukacja ekologiczna	
1	Liczba opracowanych i liczba wdrożonych wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej
2	Liczba szkoleń w zakresie wiedzy ekologicznej

10. Podsumowanie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2011 aktualizacja II.

Podstawę niniejszego opracowania stanowi szereg dokumentów udostępnionych m.in. przez Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu, Urzędy Gmin/Miasta, Nadleśnictwa, MWiK w Kołobrzegu, GUS, WIOŚ, RDOŚ, PPIS i inne. Informacje wykorzystane w opracowaniu posłużyły określeniu stanu aktualnego komponentów środowiska przyrodniczego.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (Program Wojewódzki, Strategia Wojewódzka) oraz z dokumentów i koncepcji władz powiatu i gmin, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Dodatkowo niektóre z przedsięwzięć zostały zaproponowane przez zespół autorski opracowujący Program.

Osiągnięcie celów głównych będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i zadań w obrębie ośmiu obszarów priorytetowych:

1. Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
2. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa,
3. Gospodarka odpadami,
4. Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
6. Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
7. Edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe,
8. Pozostałe zadania z zakresu programowania ochrony środowiska.

Przedsięwzięcia zaproponowane w obrębie wymienionych obszarów w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie Powiatu Kołobrzeskiego.

Niniejszy dokument jest strategicznym dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążać samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

11. Literatura

- Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- Geograficzny Atlas Polski. PPWK im. E. Romera Warszawa-Wrocław 1999 r.
- Informacje ze Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu
- Informacje z Urzędów Miast i Gmin wchodzących w skład Powiatu Kołobrzeskiego
- Kondracki J. 2001: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Program ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Raporty Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. nr 137, poz. 984)
- Rozporządzenie z dnia 12 stycznia 2011 r. Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25 poz. 133)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r.).
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów oraz stężeń substancji, które powodują, że urobek jest zanieczyszczony

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896)
- Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 ze zm.) i w rozporządzeniu zmieniającym z dnia 20 kwietnia 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 466).
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 poz.1109).
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których jest wymagane sporządzenie map akustycznych, oraz sposobu określenia granic terenów objętych tymi mapami (Dz. U. z 2007r. Nr 1, poz.8),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645)
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. nr 213 poz. 1397 ze zm.)
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie mechaniczno biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz.1052),
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. 2014 poz. 210),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. 2013 poz. 627),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (j.t. Dz. U. 2012 poz. 145.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 r. poz. 21 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 poz.1232 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2014 poz 1153)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1399 ze zm.)

- Wytoczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002r.,